

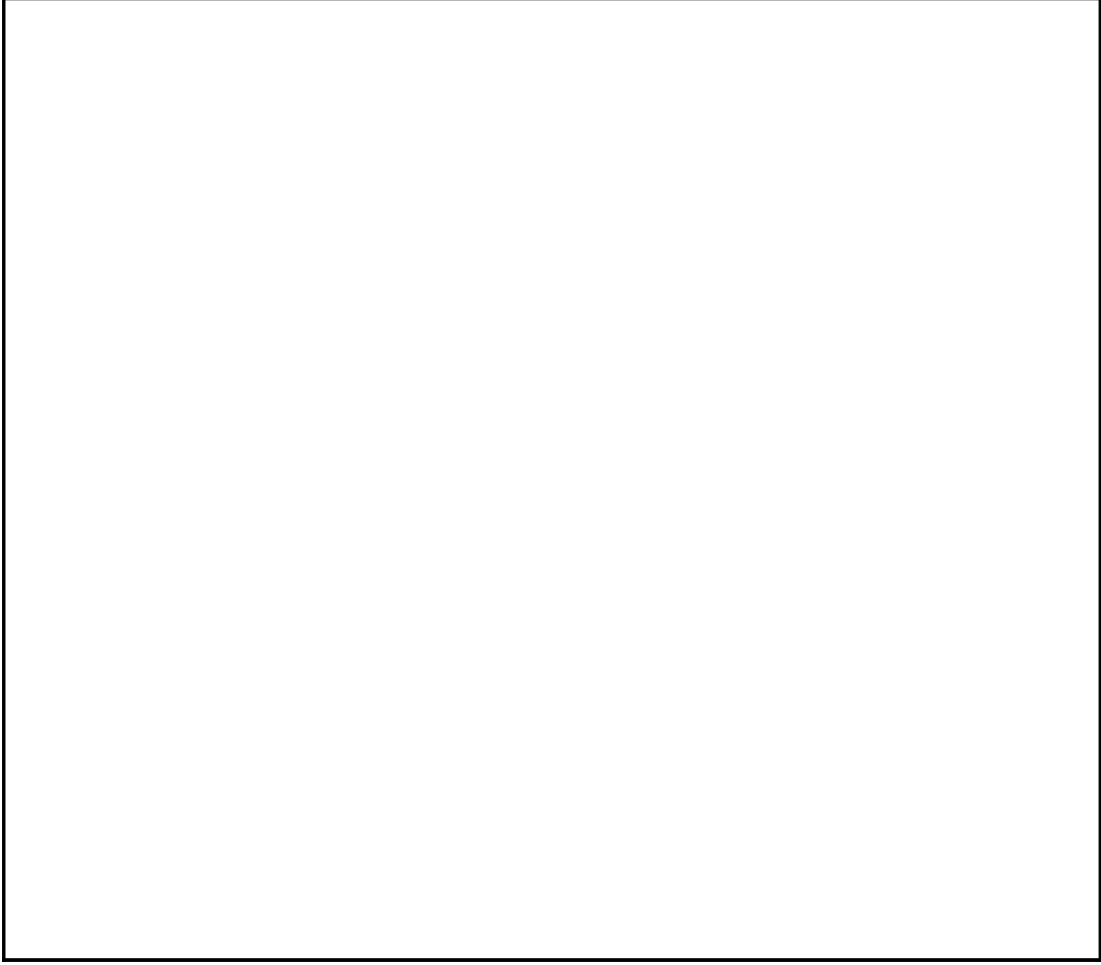
T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 08 - 13 Temmuz 2009	Yayımlandığı Tarih 14 Temmuz 2009	Sayı 418
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [26/6/2009 Tarih ve 5918 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#)
(R.G. 9 Temmuz 2009 – 27283)
- [25/6/2009 Tarih ve 5917 Sayılı Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun](#)
(R.G. 10 Temmuz 2009 – 27284)
- [Adalet Bakanlığında 1 Adet Atama Kararı](#)
(R.G. 09 Temmuz 2009 – 27283)
- [Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 10 Temmuz 2009 – 27284)
- [Fazla veya Yersiz Ödemelerin Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 11 Temmuz 2009 – 27285)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/99, K: 2009/9 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 8 Temmuz 2009 – 27282)
- [Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 10 Temmuz 2009 – 27284)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Demirci/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Evcimen/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Akıncı/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Karakaya/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Filiz Karayel\)](#)
- [Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından Temerrüde Düşmüş Kredi Kartı Borçlarının Yapılandırılmasında Kullanılacak Endeks Katsayıları Hakkında Tebliğ](#)
(R.G. 9 Temmuz 2009 – 27283)
- [Hazine Müsteşarlığından Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2008-32/34 Sayılı Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ \(Tebliğ No: 2009-32/37\)](#)
(R.G. 11 Temmuz 2009 – 27285)
- [Adalet Bakanlığında 3 Adet İlân](#)
(R.G. 10 Temmuz 2009 – 27284)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlânı](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanunlar

TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5918

Kabul Tarihi: 26/6/2009

MADDE 1 – 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – 5237 sayılı Kanunun 55 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Bu madde kapsamına giren eşyanın müsadere edilebilmesi için, eşyayı sonradan iktisap eden kişinin 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun iyiniyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir.”

MADDE 3 – 5237 sayılı Kanunun 165 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 165 – (1) Bir suçun işlenmesiyle elde edilen eşyayı veya diğer malvarlığı değerini, bu suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 4 – 5237 sayılı Kanunun 254 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Bu madde hükümleri, yabancı kamu görevlilerine rüşvet veren kişilere uygulanmaz.”

MADDE 5 – 5237 sayılı Kanununun 282 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(1) Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 6 – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Barış zamanında, asker olmayan kişilerin Askeri Ceza Kanununda veya diğer kanunlarda yer alan askerî mahkemelerin yargı yetkisine tabi bir suçta tek başına veya asker kişilerle iştirâk halinde işlemesi durumunda asker olmayan kişilerin soruşturmaları Cumhuriyet savcıları, kovuşturmaları adlî yargı mahkemeleri tarafından yapılır.”

MADDE 7 – 5271 sayılı Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde, maddenin üçüncü fıkrasının son cümlesinde geçen “hâli dahil” ibaresi ise “hâlinde” şeklinde değiştirilmiştir.

“a) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçu veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerini aklama suçu.”

MADDE 8 – 5271 sayılı Kanununun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 9 – 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununa 43 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Tüzel kişilerin sorumluluğu

MADDE 43/A – (1) Daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hallerde, bir özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından;

a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1) 157 nci ve 158 inci maddelerinde tanımlanan dolandırıcılık suçunun,

2) 235 inci maddesinde tanımlanan ihaleye fesat karıştırma suçunun,

3) 236 nci maddesinde tanımlanan edimin ifasına fesat karıştırma suçunun,

4) 252 nci maddesinde tanımlanan rüşvet suçunun,

5) 282 nci maddesinde tanımlanan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun,

b) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 160 ıncı maddesinde tanımlanan zimmet suçunun,

c) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan kaçakçılık suçlarının,

ç) 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun Ek 5 inci maddesinde tanımlanan suçun,

d) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinde tanımlanan terörün finansmanı suçunun,

tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, ayrıca bu tüzel kişiye onbin Türk Lirasından ikimilyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(2) Bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye, birinci fıkroda sayılan suçlardan dolayı yargılama yapmakla görevli mahkeme yetkilidir.”

GEÇİCİ MADDE 1 – Bu Kanunla, 5271 sayılı Kanunun 3 üncü ve 250 nci maddesinde yapılan değişiklik hükümleri, yürürlüğe girdiği tarihte devam etmekte olan soruşturma ve kovuşturmalarda da uygulanır.

MADDE 10 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

8/7/2009

[R.G. 9 Temmuz 2009 – 27283]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

**BÜTÇE KANUNLARINDA YER ALAN BAZI HÜKÜMLERİN İLGİLİ KANUN
VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERE EKLENMESİ İLE
BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN**

Kanun No. 5917

Kabul Tarihi: 25/6/2009

MADDE 1 – 9/6/1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununun 2 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 2/A maddesi eklenmiştir.

“Kaymakam adaylığı yazılı sınavı, mülakatı ve atama

MADDE 2/A – Yazılı sınav; Bakanlıkça bu sınavı yapabilen kamu kurum ve kuruluşlarına, düzenlenecek protokole göre yaptırılan yarışma sınavıdır. Atama yapılacak boş kadro sayısı, atanacaklarda aranacak şartlar ile başvuruya ve sınava ilişkin hususların yer aldığı duyuru, müracaat süresinin bitiminden en az onbeş gün önce Türkiye genelinde günlük yayımlanan tirajı en yüksek beş gazetenin birinde bir defa ilan olunur, ayrıca İçişleri Bakanlığı internet sitesinde duyurulur. Yazılı sınav soruları, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkçe, Anayasa Hukuku, İdare Hukuku, Türkiye'nin İdari Yapısı, Türkiye'de Mahalli İdareler, Ekonomi, Türkiye'nin Sosyo-ekonomik Yapısı ile Türkiye'de Demokratikleşme ve İnsan Hakları konularından hazırlanır. Yazılı sınavda, yüz tam puan üzerinden yetmiş puanın altına düşülmekle kaydıyla en yüksek puandan başlamak üzere, sınav ilanında belirtilen kadronun dört katı aday mülakata çağrılır. Mülakata çağrılan en son adayla aynı puanı almış bulunan diğer adaylar da, kontenjan gözetilmeksizin mülakata çağrılır.

Mülakat, adayın;

- Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücünün,
 - Temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu, liyakati ile genel ve fiziki görünümünün,
 - Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığının,
 - Genel yetenek ve genel kültürünün,
 - Çağdaş, bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığının,
- puan vermek suretiyle değerlendirilmesi yöntemidir.

Mülakat komisyonu; Personel Genel Müdürünün başkanlığında İçişleri Bakanının, Bakanlık Müdürler Encümeninin Mülki İdare Amiri sınıfından olan üyeleri arasından görevlendireceği iki üyeden oluşur.

Adaylar, komisyon başkan ve üyeleri tarafından ikinci fıkranın (a) ile (e) bentlerinde yazılı özelliklerin her biri için yirmişer puan üzerinden değerlendirilir, verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. Bunun dışında mülakat ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz. Başarılı sayılmak için, komisyon başkan ve üyelerinin yüz tam puan üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasının en az yetmiş olması şarttır. Mülakat sonucu; en yüksek puan

alan adaydan başlamak üzere sıralama yapılarak mülakat başarı listesi hazırlanır ve bu liste mülakat komisyonu tarafından imzalanır.

Nihai başarı listesi, yazılı sınav puanı ile mülakat puanının aritmetik ortalaması tespit edilerek en yüksek puan alandan başlamak üzere hazırlanır. Bu sıralamaya tabi tutulanların nihai puanlarının eşit olması halinde, yazılı sınavda alınan puana öncelik tanınır. Yazılı sınav puanlarının da eşit olması halinde lisans diploması not ortalaması yüksek olan esas alınarak sıra belirlenir.

Nihai başarı listesindeki sıralama doğrultusunda sınav ilanında belirtilen kadro sayısı kadar adayın atama işlemleri yapılır.

Gerçeğe aykırı beyanda bulunanların sınavları geçersiz sayılarak atamaları yapılmaz, yapılmış ise iptal edilir. Bu kişiler hiçbir hak talebinde bulunamazlar.”

MADDE 2 – 1700 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (A) fıkrasında yer alan “kaymakamlık vekâletinde ve buralardaki” ibaresinden sonra gelmek üzere “il özel idareleri ile” ibaresi ve “6 ayı geçmemek üzere kısaltmaya” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya uzatmaya” ibaresi ve aynı fıkraya aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Bu Kanunun kaymakam adaylarının yetiştirilmesi ile ilgili hükümlerinin uygulama usul ve esasları İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 3 – 1700 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – 26/10/2008 tarihinde Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezine yazılı aşaması yaptırılan sınavın mülakatı, 20/11/2008 tarihinde yazılı sınavı kazandığı ilan edilen adayların tümünün mülakata çağrılması suretiyle tamamlanır.

Bu Kanunun 3 üncü maddesinde öngörülen yönetmelik en geç altı ay içerisinde çıkarılır.”

MADDE 4 – 2/6/1934 tarihli ve 2489 sayılı Kefalet Kanununun 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlarda para, menkul kıymet ve ayniyatı alıp veren ve elinde tutan; memur, sözleşmeli personel ve işçiler (geçici işçiler hariç) için müteselsil kefalet usulü kabul edilmiş ve bu maksatla tüzel kişiliği haiz Kefalet Sandığı kurulmuştur. Bu Kanundaki memur ve müstahdem ibarelerinden bu fıkrada geçen kefalet tabi personel anlaşılır.

Sandık, Maliye Bakanlığının bağlı kuruluşudur. Sandık, Bakanlıkta görevli yöneticilerden Maliye Bakanınca seçilen üç kişiden oluşan idare heyeti tarafından yönetilir. İdare heyeti üyeleri, 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesi uyarınca kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu başkanı ve üyeleri için Yüksek Planlama Kurulu tarafından belirlenen aylık ücretten aynı şekilde yararlandırılır.”

MADDE 5 – 2489 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2 – Kefalet Sandığının sermayesi;

a) Kefalet tabi görev alanların maaş veya ücretlerinden kesilen kefalet aidatından,
b) 10 uncu maddede sayılan para cezalarından,
c) Sandık sermayesinin işletilmesinden elde edilen kazançlardan,
d) Kefalet tabi personel çalıştıran kamu kurum ve kuruluşlarının gerektiğinde Sandığa yapacakları yardımlardan,
oluşur.

Kefalet aidatı; giriş aidatı ile aylık aidattan meydana gelir.

Giriş aidatı; (1500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutardır. Giriş aidatı, ilk taksiti kefalet tabi görevde tam olarak alınan ilk maaş veya ücretten başlamak üzere dört eşit taksitte kesilir.

Aylık aidat; (100) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutardır. Aylık aidat, giriş aidatının tamamının kesilmesini izleyen aydan itibaren her ay maaş veya ücretten kesilir.

Kendisine dört ay aşmamak kaydıyla geçici olarak veya vekâlet suretiyle kefaletle bağlı görev verilenler, bu madde hükmüne bağlı olmayıp (1500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutarı kefalet gösterirler. Şu kadar ki, geçici olarak veya vekâlet suretiyle tayin olunanlar kefaletle bağlı memurlardan iseler, ayrıca kefalet aranmaz. Ancak, bunlar aylık aidatı ödemeye devam ederler.”

MADDE 6 – 2489 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5 – Kefaletle tabi personelden, kefaletle tabi olmayan bir hizmete geçen veya vefat edenlerle herhangi bir nedenle kefaletli hizmetten ayrılmış olanların Sandıktan ilişkileri aşağıdaki şekilde kesilir:

a) Bunların 2 nci maddeye göre kesilmiş olan aidatları toplamından 4 üncü maddeye göre mahsup edilen tutarlar düşüldükten sonra kalanın ilk yarısı son üç yıllık faiziyle birlikte; vefat edenlerin varisleri ile emekli olanlara bir ay içinde, bunlar dışındaki nedenlerle kefaletli hizmetten ayrılmış olanlara ise izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar geri verilir. Kefaletli hizmette üç yıldan daha az görev yapılması halinde görev süresi kadar faiz uygulanır.

b) Kalanın diğer yarısı ise üç yıl içinde tahakkuk eden şahsına ait zimmethatlarla sandıktan ayrılmadan önceki sürelerle ait ve 4 üncü maddeye göre kendine düşen zararlar karşılığı olarak alıkonulur. Üç yılın sonunda varsa yukarıda yazılı zimmethatlar mahsup edildikten sonra kalan tutar, üç yıllık faiziyle birlikte alacaklıya iade edilir.

Sandıkça verilen faiz haddi, Sandığın son üç yıl içinde sermayesine aldığı faizlerin nispetini geçemez.

İlk yarı tutarı ödenmeden önce tekrar kefaletli hizmete geçenlere, yukarıda belirtilen ödemeler yapılmaz. Ancak, ilk yarı tutarını aldıktan sonra üç yıl içinde tekrar kefaletli hizmete geçenlerin Sandıkta kalan diğer yarı tutarı, bu hizmetleri süresince sermaye olarak bunlar hesabına Sandıkta kalır.”

MADDE 7 – 2489 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – 1/1/2009 tarihinden önce Sandıkla ilişkileri kesilmiş olanların aidatlarının geri verilmesinde, 5 inci maddenin değiştirilmeden önceki hükümleri uygulanır.

Bu Kanun, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş. Genel Müdürlüğü ve bağlı ortaklıklarında, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla mevcut statüleri devam ettiği sürece uygulanır.”

MADDE 8 – 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 13 üncü maddesinde belirtilen görev unvanlarına; 2 ve 3 üncü meslek derecelerine “Uçuş Kıymetlendirme Kurulu Üyesi”, 3 üncü meslek derecesine “Havacılık Müdürü” ile 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 uncu meslek derecelerine “Pilot” unvanları eklenmiş ve anılan Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 27 – Ekli (I) sayılı listede gösterilen kadrolar, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümüne eklenmiş, ekli (II) sayılı listede gösterilen kadrolar iptal edilerek anılan cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğüne ait bölümünden çıkarılmıştır.”

MADDE 9 – 13/6/1945 tarihli ve 4759 sayılı İller Bankası Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19 – Genel Kurul tarafından onanan bilançoya göre ortaya çıkan safi kazancın;

a) % 10’u adi ihtiyat akçesine,

b) % 30’u köy sermayesi payı olarak sermaye hesabına,

c) % 60’ı köyler ve nüfusu 10.000’in altında olan belediyelerin içmesuyu, atıksu, katı atık ve benzeri kentsel alt yapı tesislerinin yapımının finansmanı ile köyler ve nüfusu 100.000’e kadar olan belediyelerin harita, imar planı, içmesuyu, atıksu, katı atık, kent bilgi sistemi ve benzeri kentsel altyapı projelendirme hizmetlerinin finansmanına, ayrılır.”

MADDE 10 – 2/3/1950 tarihli ve 5584 sayılı Posta Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1 – PTT İdaresi; denetlemeye ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa tabi olmaksızın, anılan Kanun kapsamında belirtilen faaliyet konuları ile ilgili olarak bankalarla yapacağı sözleşmeler doğrultusunda bankalara destek hizmeti verebilir.”

MADDE 11 – 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2 – Düzenleyici ve denetleyici kurumlarda harcırah ödemeleri bu Kanuna göre yapılır.

Bu kurumların personelinden mevzuatı uyarınca inceleme, ön araştırma, denetim veya soruşturma göreviyle yetkili olanların, bu görevleri nedeniyle memuriyet mahalli dışına yurt içi geçici görevlendirmelerinde 33 üncü maddenin (b) fıkrası hükümleri uygulanır.

Bu kurumların başkan ve üyeleri ile personelinden memuriyet mahalli dışına yapılan yurt içi geçici görevlendirilmelerinde, konaklama gideri için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve 33 üncü maddenin (a) fıkrasına göre müstahak oldukları gündelik tutarının, ikinci fıkra kapsamındaki görevlendirmelerde beş katını, diğerlerinde dört katını geçmemek üzere görevlendirme süresince konaklama gideri ödenir.

İkinci fıkra kapsamındaki görevlerin yerine getirilmesi sırasında kurumlarınca görev mahalli içinde taşıt aracı sağlanamaması halinde kullanılan taşıtlara ilişkin ulaşım giderleri, ilgili kurumların görüşleri alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre ödenir.”

MADDE 12 – 6245 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6 – Düzenleyici ve denetleyici kurumların başkan ve üyeleri ile diğer kurum personeline, usulüne ve ilgili mevzuatına uygun olarak yapılan geçici görevlendirmelerinde 1/1/2006–27/3/2009 tarihleri arasında gündelik, konaklama ve ulaşım giderleri olarak fazla yapılan ödemeler hakkında borç çıkarılamaz, çıkarılmış olan borç tutarlarının tahsilinden vazgeçilerek borç takibi işlemine son verilir.”

MADDE 13 – 3/1/1961 tarihli ve 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanununun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18 – Kurumun gelirleri;

a) Aylık (ek gösterge dâhil), taban aylığı ve kıdem aylığı toplam tutarına, 657 sayılı Kanuna tabi en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dâhil) brüt tutarının,

- 1) Ek göstergesi 8400 ve daha yüksek olanlar için % 240’ının,
- 2) Ek göstergesi 7600 (dâhil) - 8400 (hariç) arasında olanlar için % 200’ünün,
- 3) Ek göstergesi 6400 (dâhil) - 7600 (hariç) arasında olanlar için % 180’inin,
- 4) Ek göstergesi 4800 (dâhil) - 6400 (hariç) arasında olanlar için % 150’sinin,
- 5) Ek göstergesi 3600 (dâhil) - 4800 (hariç) arasında olanlar için % 130’unun,
- 6) Ek göstergesi 2200 (dâhil) - 3600 (hariç) arasında olanlar için % 70’inin,
- 7) Diğerlerine % 40’inin,

ilave edilmesi suretiyle bulunan matrah üzerinden; muvazzaf subay ve astsubay, sözleşmeli subay ve astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar için % 10 oranında, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı kadrolarında çalışan memur ve sözleşmeli personel için % 10 oranında, yedek subaylar için % 5 oranında yapılan kesintilerden,

b) Ordu Yardımlaşma Kurumunda veya bu Kurumun % 50 sermayesinden fazlasına sahip olduğu veya iştirak ettiği şirketlerde çalışanlardan daimi olarak Kurum üyesi olmayı kabul edenlerin sigorta primine esas aylık ücretlerinden % 10 oranında yapılan kesintilerden,

c) Kurum mevcutlarının işletilmesinden elde edilen gelirlerden,

d) Gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan her türlü nakdi ve ayni menkul ve gayrimenkul bağışlarından,

e) (a) ve (b) bentlerinde sayılan daimi üyelerden Konut Ön Biriktirim Fonundan yararlanmak isteyenler için (a) ve (b) bentlerinde belirtilen matrahlar üzerinden % 10 oranında yapılan ek kesintilerden,

oluşur. Askeri hâkim ve savcılar için yapılacak kesinti tutarı, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinde belirlenen ek göstergeler esas alınmak suretiyle, buldukları rütbe, derece ve kademelere göre (a) bendinde belirtilen ödeme unsurları üzerinden hesaplanan miktara göre tespit olunur.”

MADDE 14 – 4/1/1961 tarihli ve 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4 – Üniversite hastanelerince (vakıf üniversiteleri hariç) ve Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarınca; sağlık hizmeti verildiği dönemde herhangi bir nedenle ilgili mevzuatı kapsamında sosyal güvenlik sağlık yardımından yararlanamayan gerçek kişilere sunulan tedavi hizmeti karşılığı olarak 1/1/2009 tarihinden önce düzenlenmiş olan fatura bedellerinden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilememiş alacak tutarlarının % 50’sinin altı ay içinde ilgililerce defaten veya taksitle ödenmesi halinde, geri kalan kısmı fer’ileriyle birlikte terkin edilir. Tahsil edilemeyen fatura bedeli 100 Türk Lirasından az ise doğrudan terkin edilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 15 – 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4 – Bu Kanun ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunundan doğan ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce takibe alınmış olan borcunu üç ay içerisinde Kuruma başvurarak ödeme taahhüdünde bulunanların, borcunun tamamını;

a) Başvuru süresi içinde defaten ödemesi durumunda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar hesaplanan gecikme zammının yüzde yetmişbeşi,

b) Oniki ay içinde aylık eşit taksitler halinde ödemesi durumunda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar hesaplanan gecikme zammının yüzde ellisi,

c) Yirmidört ay içinde aylık eşit taksitler halinde ödemesi durumunda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar hesaplanan gecikme zammının yüzde yirmibeşi,

ç) Otuzaltı ay içinde aylık eşit taksitler halinde ödemesi durumunda bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar hesaplanan gecikme zammının yüzde onu, terkin edilir.

Taksitli ödemeler başvuru tarihini takip eden aydan itibaren başlar. Aylık taksitlerin aksatılmadan ödenmesi halinde bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren gecikme zammı uygulanmaz. Aylık taksitlerin süresinde ödenmemesi halinde bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen tutarlar red ve iade edilmez. Bu madde kapsamına giren alacaklara karşılık yapılmış hacizler ödemeler nispetinde kaldırılır. Uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.”

MADDE 16 – 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek geçici 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sanatçı, stajyer sanatçı, sanat uygulatıcısı ve sahne uygulatıcılarının sözleşmeli personel olarak istihdamı için kullanılacak olan pozisyonların unvanı ve sayısı ile tip sözleşmeleri ve ücretleri için Maliye Bakanlığından vize alınması yönünde yılı bütçe kanunları dâhil ilgili mevzuatında düzenlenmiş olan hükümler, bu madde kapsamına girenler hakkında uygulanmaz.”

MADDE 17 – 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 16 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“XIII - Eğitim kampüsleri ve okul ile ailenin işbirliği:

MADDE 16 – Aynı alan içinde birden fazla örgün ve/veya yaygın eğitim kurumunun bir arada bulunması halinde eğitim kampüsü kurulabilir ve bunların ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim kampüsü yönetimi oluşturulabilir. Eğitim kampüsü bünyesindeki ortak açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işlettilmesi veya işletilmesi kampüs

yönetimince yerine getirilir. Bu şekilde elde edilen gelirler, kampüsün ortak giderlerinde kullanılır. Eğitim kampüslerinin kuruluşu, yönetiminin oluşumu, gelirlerinin harcanması ve denetlenmesi ile bu fıkroda belirtilen diğer hususlar Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır. Bu amaçla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birlikleri, okulların eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve verimlilik kazandırmak, okulların ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak üzere; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddi katkı sağlamak amacıyla sosyal ve kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenleyebilir, okulların bünyesinde bulunan açık alan, kantin, salon ve benzeri yerleri işletirebilir veya işletebilirler. Öğrenci velileri hiçbir surette bağış yapmaya zorlanamaz. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişi, birlik organlarının oluşturulması ve seçim şekilleri, sosyal ve kültürel etkinliklerden sağlanan maddi katkılar, bağışların kabulü, harcanması ve denetlenmesi ile açık alan, kantin, salon ve benzeri yerlerin işletirilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri ve oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.

Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, gerekli görülen hallerde il milli eğitim müdürlükleri; il sınırları içerisinde bulunan bir veya birden fazla eğitim kampüsü yönetiminin veya okul-aile birliğinin işletirebileceği veya işletebileceği yerlere ilişkin ihaleleri bunlar adına yapmaya yetkilidir.

Eğitim kampüsleri ve okul-aile birliklerinin gelirleri, genel bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin eğitim kampüsü yönetimi ve okul-aile birliği adına bankalarda açılan özel hesaplarda tutulur.

Eğitim kampüsü yönetimleri ve okul-aile birlikleri, bu madde kapsamında yapacakları işlemler ve düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisi ve harçlardan muaf; bunlara ve bunlar tarafından yapılan bağış ve yardımlar ise veraset ve intikal vergisinden müstesnadır.”

MADDE 18 – 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- 31/12/2009 tarihine kadar tahakkuk eden elektrik ve havagazı tüketim vergileri için; bu Kanunun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ilgili belediyeye” ibaresi “kurumlar vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairesine” şeklinde, 39 uncu maddesinde yer alan “belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar.” ibaresi “kurumlar vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairesine, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre bir beyannameyle bildirmeye ve vergiyi aynı sürede, genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere ödemeye mecburdurlar; verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline ilgili vergi daireleri yetkilidir.” şeklinde uygulanır.”

MADDE 19 – 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10 uncu maddesinin son iki fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Söz konusu hizmet ve faaliyetlere ilişkin olarak Yükseköğretim Kurulunca uygun görülen tutarlar, ilgili yükseköğretim kurumlarına tahakkuk ettirmek suretiyle ödenir. Yurt içi ve yurt dışında öğretim üyesi ve araştırmacı yetiştirilmesi amacıyla yükseköğretim kurumlarına ödenen tutarlar karşılığını bir yandan ilgili yükseköğretim kurumunun (B) işaretli cetveline öz gelir, diğer yandan (A) işaretli cetveline ödenek kaydetmeye ilgili yükseköğretim kurumu yetkilidir.

Bilimsel araştırma projeleri ile yurt içi ve yurt dışı öğretim elemanı ve öğrenci değişim programlarının desteklenmesi amacıyla yükseköğretim kurumuna aktarılan tutarlar, ilgili yükseköğretim kurumunun bütçesine gelir kaydedilmeksizin, açılacak özel hesaplarda izlenir.

Yurt içi ve yurt dışı öğretim elemanı ve öğrenci değişim programlarının desteklenmesi amacıyla program yürütücüsü yükseköğretim kurumunun özel hesaplarda izlediği tutarlardan,

programlardan yararlanan öğrencilere burs verilebilir. Burs tutarı, 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanuna göre, lisans öğrenimi gören öğrencilere ödenmekte olan burs tutarının üç katını geçemez. Öğretim elemanlarına ise bu Kanun, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ve ilgili diğer mevzuatta yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesindeki unvanlar itibarıyla belirlenen ek ders ücretinin on katını geçmemek üzere ek ders ücreti ödenebilir. Ayrıca, program süresi ile sınırlı olmak kaydıyla program kapsamında yapılan her türlü harcamalar özel hesaptan karşılanır.

Bilimsel araştırma projelerinin desteklenmesi için özel hesaba aktarılan tutarların harcanması ve muhasebeleştirilmesi ile yurt içi ve yurt dışı öğretim elemanı ve öğrenci değişim programlarının desteklenmesi amacıyla özel hesaba aktarılan tutarların kullanımı, bu kapsamda yapılacak ödemeler ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulunca müştereken belirlenir. Bu kapsamda yapılan harcamalar 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre denetlenir.”

MADDE 20 – 2547 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından burs verilmekte olan veya burs alma şartlarını taşıyanlara öncelik verilmek suretiyle hizmetlerine ihtiyaç duyulan öğrenciler, öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarında kısmi zamanlı olarak geçici işlerde çalıştırılabilir. Bu şekilde kısmi zamanlı olarak çalıştırılan öğrenciler, bu çalışmalarından dolayı işçi olarak kabul edilmez. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılan öğrencilere bir saatlik çalışma karşılığı ödenecek ücret, 4857 sayılı İş Kanunu gereğince 16 yaşından büyük işçiler için belirlenmiş olan günlük brüt asgari ücretin dörtte birini geçmemek üzere, üniversite yönetim kurulu tarafından belirlenir. Kısmi zamanlı çalışma karşılığı ödenen ücret, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından verilmekte olan burs veya öğrenim kredisinin kesilmesini veya aynı Kuruma ait yurtlardan yararlanma hakkının kaldırılmasını gerektirmez. Kısmi zamanlı olarak öğrenci çalıştırılmasına ilişkin haftalık çalışma süreleri ile diğer usul ve esaslar Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 21 – 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 28 – Yükseköğretim kurumları bütçelerinde bilimsel ve teknolojik araştırma hizmetleri için tefrik edilen bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödenekler, proje özel hesaplarına aktarılmak suretiyle kullanılır. Bu ödenekleri, tahakkuka bağlamak suretiyle proje özel hesaplarına aktarmaya, Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslar dâhilinde yükseköğretim kurumları yetkilidir. Proje özel hesaplarına aktarılan tutarların kullanımı, muhasebeleştirilmesi ve özel hesapların işleyişine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından müştereken belirlenir. Bu kapsamda yapılan harcamalar 5018 sayılı Kanuna göre denetlenir.”

MADDE 22 – 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 23 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıl süre ile Danıştay tetkik hâkimliğine yapılacak atamalarda, 11 inci maddenin birinci fıkrasındaki beş yıllık hizmet süresi aranmaz.”

MADDE 23 – 5/4/1983 tarihli ve 2813 sayılı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun Kuruluşuna İlişkin Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10 – 27/1/2000 tarihli ve 4502 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 29/1/2000 tarihi ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihler arasında Kurum kadrolarında görev yapan Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeli sosyal güvenlik yönünden 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun hükümlerine tabidir. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 10/11/2008 tarihleri arasında Kurum kadrolarında görev yapan Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personelinden 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenler, söz konusu geçici 4 üncü madde hükümleri dikkate alınarak 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında

sigortalı sayılır. 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 10/11/2008 tarihleri arasında Kurum kadrolarında görev yapan Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personelinden 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında bulunmayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır.

Birinci fıkra kapsamına girenlerin belirtilen tarihler arasındaki sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri, Kurul Başkanı için bakanlık müsteşarı, Kurul üyeleri için müsteşar yardımcısı, Kurum başkan yardımcıları için bakanlık genel müdürü, müstakil daire başkanları ve bölge müdürleri için bakanlık genel müdür yardımcısı kadro unvanları, diğer personel için ise genel hükümler çerçevesinde belirlenir.”

MADDE 24 – 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Sit alanı ilan edilen ve 1/1000 ölçekli onanlı koruma amaçlı imar planında kesin inşaat yasağı getirilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu parseller, aynı ada içerisindeki bütün parsel maliklerinin başvurusu ve karşılığında önerilen parsellerin tamamının kabulü koşuluyla, başka Hazine arsa veya arazileri ile müstakil veya hisseli olarak değiştirilebilir. Sit alanı ilan edildiği tapu kütüğüne şerh edilen taşınmazları, miras ve ölüme bağlı tasarruflar dışında, sonradan edinenlerin talepleri değerlendirilmez. Ancak, Bakanlık izniyle gerçekleştirilen kazıların yapıldığı alanlarda bulunan parsellerde, maliklerin başvurusu ve kabulüne ilişkin koşul parseli yönelik uygulanır ve 1/1000 ölçekli onanlı koruma amaçlı imar planı şartı aranmaz. Bu parsellerin üzerinde bina veya tesis varsa malikinin başvurusu üzerine rayiç bedeli, 2942 sayılı Kanunun 11 inci maddesi hükümlerine göre belirlenerek ödenir. Bu bentle ilgili usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 25 – 13/12/1983 tarihli ve 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (m) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“m) Genel ekonomik politika ve stratejiler çerçevesinde kamu alımlarına ilişkin temel politikaları oluşturmak, bu konudaki kanun tasarılarının hazırlanmasında ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak,”

b) 43 üncü maddesinin (a) fıkrasında yer alan “Bütçe ve Mali Kontrol,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 26 – 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8 – 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 12 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince ilgili kayıt ve işlemlerin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından devralınacağı tarihe kadar; kamu idarelerinde 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak istihdam edilenlerden (bunlardan aylıksız izinli olup, ilgili mevzuatı gereğince tedavi yardımı hakkı devam edenler dahil) sigorta primleri aynı Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre ödenmekte olanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin, 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanun kapsamındaki yeşil kart sahiplerinin ve ilgili mevzuatında 3816 sayılı Kanun hükümlerine göre tedavilerinin sağlanması hükmüne bağlanmış olanların; sağlık kurum ve kuruluşlarında yapılan tedavilerine (diş tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin kurumlarınca ödenecek kısmını ve bu konuya ilişkin usul ve esasları aşağıda belirtilen temel ilkeler çerçevesinde Sağlık Bakanlığının görüşünü almak suretiyle tespit etmeye Maliye Bakanlığının yetkilidir.

a) 5510 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinde belirtilen sağlık hizmetlerinin verilmesi nedeniyle oluşacak bedellerin, ilgililerin kurumlarınca ödenmesi esastır.

b) 5510 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinde belirtilen sağlık hizmetlerinin bedeli ilgililerin kurumlarınca ödenmez.

c) Tıp eğitimi, hizmet basamağı, alt yapı ve kaynak kullanımı ile maliyet unsurları dikkate alınarak sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlar, verdikleri sağlık hizmetlerinin fiyatlandırılmasına esas olmak üzere sınıflandırılabilir ve bu sınıflandırmalar dikkate alınarak sağlık hizmetleri için farklı fiyat tespit edilebilir.

d) Sağlanacak sağlık hizmetleri nedeniyle oluşacak bedelin ilgililerin kurumlarınca ve kendileri tarafından karşılanacak kısmının belirlenmesinde sağlık hizmetinin niteliği itibarıyla hayati öneme sahip olup olmaması, kanıta dayalı tıp uygulamaları, maliyet-etkililik ölçütleri ve Devletin mali kaynaklarının yeterliliği dikkate alınır.

e) İlgililer, sağlık hizmetlerini Maliye Bakanlığınca sözleşme yapılan sağlık kurum ve kuruluşlarından alırlar. Alınan bu hizmetlerin bedelleri Maliye Bakanlığı ile bu sağlık kurum ve kuruluşları arasında yapılan sözleşmeler çerçevesinde kurumlarınca ödenir. İlgililer almış oldukları sağlık hizmetleri karşılığında ilgili mevzuatında düzenlenen katılım payları hariç kurumlarına herhangi bir bedel veya ücret ödemezler. Ancak ortez, protez ve diğer iyileştirme araçlarının sağlık kurum ve kuruluşlarınca temin edilemediği hallerde, ilgililerce temin edilerek ödenen bedellerden Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen kısmı katılım payı kesintisi hariç kurumlarınca kendilerine ödenir.

GEÇİCİ MADDE 9 – Kamu idarelerinde 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak istihdam edilenlerden (bunlardan aylıksız izinli olup, ilgili mevzuatı gereğince tedavi yardımı hakkı devam edenler dâhil) sigorta primleri aynı Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre ödenmekte olanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin, 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanun kapsamındaki yeşil kart sahiplerinin ve ilgili mevzuatında 3816 sayılı Kanun hükümlerine göre tedavilerinin sağlanması hükme bağlanmış olanların ayakta tedavilerinde hekim ve diş hekimi muayenelerinden 2 Türk Lirası katılım payı alınır. Katılım payı tutarını birinci basamak sağlık kuruluşlarında yapılan muayenelerde almamaya ya da daha düşük tutarlarda belirlemeye veya tekrar aynı tutarlara getirmeye, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarında yapılan muayenelerde ise müracaat edilen sağlık kurumunun yer aldığı basamak, sağlık kurumunun resmi ve özel sağlık kurumu niteliğinde olup olmaması, önceki basamaklardan sevkli olarak başvurulup başvurulmadığı gibi hususları göz önünde bulundurarak on katına kadar artırmaya ve sağlık kurumları için farklı belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Bu fıkra da belirlenen katılım payının tutarı, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

Birinci fıkra kapsamına girenlerin, tedavileri nedeniyle kullanmalarına gerek görülen vücut dışı protez ve ortez bedelleri üzerinden, sağlık hizmetlerinin niteliği açısından hayati önemi haiz olup olmaması, kişilerin gelir ve aylıklarının tutarı ve benzeri ölçütler dikkate alınarak % 10 ilâ % 20 arasında Maliye Bakanlığınca belirlenen oranlarda katılım payı alınır. Bu şekilde alınacak katılım payının tutarı, sağlık hizmetinin alındığı tarihteki asgari ücretin % 75'ini geçemez.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, Maliye Bakanlığınca belirlenen hastalık gruplarına göre yatarak tedavide sağlanan sağlık hizmetleri için hizmet bedelinin %1'ine kadar katılım payı alınabilir. Yatarak tedavide katılım payını almamaya, yarısına kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya, gerektiğinde bu tutarları kanuni tutarlarına getirmeye veya indirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Yatarak tedavide alınan katılım payının tutarı, bir takvim yılında asgari ücret tutarını geçmemek kaydıyla her bir yatarak tedavi için asgari ücretin dörtte birini geçemez.

3816 sayılı Kanun kapsamındaki yeşil kart sahiplerinin ve ilgili mevzuatında 3816 sayılı Kanun hükümlerine göre tedavilerinin sağlanması hükme bağlanmış olanların, ödemiş oldukları katılım payları, talepleri halinde 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine göre kendilerine geri ödenir.

Bir hastalığın tedavisinin başka tıbbi bir yöntemle tedavisinin mümkün olmaması nedeniyle yapılacak yardımcı üreme yöntemi tedavisi dışındaki, yardımcı üreme yöntemi tedavisinde, birinci fıkra kapsamına girenler için ilk denemede % 30, ikinci denemede % 25 oranında katılım payı alınır. Bu fıkra gereğince alınacak katılım payının hesabında, ikinci fıkra belirtilen üst limit dikkate alınmaz.

Katılım payının gerektiğinde ilgililerin aylık ve ücretlerinden kesilmesine veya eczaneler ile diğer kurum ve kuruluşlar aracılığıyla tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

5510 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen sağlık hizmetleri ile aynı maddede sayılan kişilerden bu maddenin birinci fıkrası kapsamına girenlerden katılım payı ve ilaç katılım payı alınmaz. Bu şekilde katılım payı alınmayacak sağlık hizmetlerini tek tek veya gruplandırarak tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, görevleri gereği kurumları tarafından talep edilen sağlık kurulu raporları veya sağlık raporları için katılım payı alınmaz.

Sağlık kurum ve kuruluşları, kamu idarelerinde 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak istihdam edilenlerden (bunlardan aylıksız izinli olup, ilgili mevzuatı gereğince tedavi yardımı hakkı devam edenler dahil) sigorta primleri aynı Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre ödenmekte olanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinden, vermiş oldukları sağlık hizmetleri için anılan Kanunun 73 üncü maddesi gereğince genel sağlık sigortalısı hak sahiplerinden alabilecekleri ilave ücretlerin dışında ilave ücret talep edemez. Maliye Bakanlığı ilave ücret alınmayacak sağlık hizmetlerini yeniden tespit etmeye yetkilidir.

5510 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesinin dokuzuncu fıkrası kapsamına girenlerden, aynı fıkra hükme bağlanan iki yıllık geçiş dönemi süresince; bu madde ve 27/12/2008 tarihli ve 5828 sayılı 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 28 inci maddesi hükümlerine göre herhangi bir katılım payı alınmaz.

5510 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince ilgili kayıt ve işlemlerin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından devralınması halinde devir tarihinden sonra anılan Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 10 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte; Bütçe Başkontrolörü kadrosunda bulunanlar halen buldukları kadro dereceleriyle Muhasebat Başkontrolörü kadrolarına, Bütçe Kontrolörü kadrosunda bulunanlar halen buldukları kadro dereceleriyle Muhasebat Kontrolörü kadrolarına başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait bölümünde yer alan Bütçe Başkontrolörü ve Bütçe Kontrolörü kadrolarından bu madde çerçevesinde yapılan atama nedeniyle boşalacak olanlar, sırasıyla Muhasebat Başkontrolörü ve Muhasebat Kontrolörü kadrolarıyla değiştirilmiş ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte boş bulunan Bütçe Başkontrolörü ile Bütçe Kontrolörü ve Stajyer Bütçe Kontrolörü kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bütçe Kontrolörü unvanını kazanmış olup, kamu kurum ve kuruluşlarında başka görevlerde bulunanlar, daha sonra talep etmeleri halinde durumlarına göre Muhasebat Başkontrolörü veya Muhasebat Kontrolörü kadrolarına atanabilirler.”

MADDE 27 –16/5/1984 tarihli ve 3007 sayılı Gümrük Mevzuatına Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1 – Bu Kanunun 1 inci maddesiyle tahsis edilen ve 6 ncı maddesine istinaden Bakanlar Kurulu kararları ile artırılmış olan sermayeye 6 milyon Türk Lirası eklenmiştir. Eklenen bu tutar 2009 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ödenekleri ile karşılanır.”

MADDE 28 – 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnemeye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 7 – 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde belirtilen kamu idare, kurum ve kuruluşlarında ilgili

mevzuatı uyarınca kadro karşılıksız, 657 sayılı Kanunun ek geçici 16 ncı maddesi ile yükseköğretim mevzuatı uyarınca sözleşme ile çalıştırılacak personelin belirlenmesine ilişkin herhangi bir işlem yapılmadan önce Maliye Bakanlığında izin alınması şarttır. Bu idare, kurum ve kuruluşlarda mali yılla sınırlı olmak üzere sözleşmeyle çalıştırılacak personel pozisyonlarına ilişkin birim, unvan, nitelik, sayı ve/veya isim, ücret ile sözleşme örneği; kadro karşılığı çalıştırılan sözleşmeli personel için sadece sözleşme örneği Maliye Bakanlığının vizesine tabidir. Söz konusu vize işlemlerine ilişkin iptal ve değişiklikler de aynı usule tabidir.

Özel kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla birinci fıkra kapsamında sözleşmeyle çalıştırılan personel hakkında 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uygulanır.”

MADDE 29 – 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8 – Bakanlığa bağlı her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerden Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile Bakanlığa verilmiş bir görevi yürütmek üzere diğer kurumlarda ilgili mevzuatına göre geçici olarak görevlendirilenlere, 1/7/2006 ile 23/1/2009 tarihleri arasında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesi kapsamında yapılmış olan ek ödemeler nedeniyle borç çıkarılmaz, çıkarılmış olan borç tutarlarının tahsilinden vazgeçilerek borç takibi işlemine son verilir.”

MADDE 30 – 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve geçici 4 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

“c) Başkan, başkan yardımcıları, dekan yardımcısı, enstitü sekreteri, bölüm başkanları, şube müdürleri, polis meslek yüksek okulu müdürleri, müdür yardımcıları ve şube müdürleri ile emniyet hizmetleri sınıfından olup polis yüksek öğretim kurumlarında görevlendirilen öğretim elemanlarına, almakta oldukları emniyet hizmetleri tazminatının, kadrolu öğretim elemanlarına da almakta oldukları üniversite ödeneğinin % 30’u oranında ayrıca ödeme yapılır. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz.”

MADDE 31 – 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“o) Elektrik üretimi, iletimi, ticareti ve dağıtım alanlarında faaliyet gösteren kamu iktisadi teşebbüslerinin, bu faaliyetlerinin yürütülmesine yönelik olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarından yapacakları enerji ve yakıt alımları,”

MADDE 32 – 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 22 – 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2009 yılı için, 1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere Bakan ve Bakanlar Kurulu tarafından artırılan net borç kullanım tutarının beş katı olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 23 – Devlet Yatırım Bankası (21/8/1987 tarihinden itibaren Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.) tarafından bütçe dışı avans ve kredi olarak Hazine Müsteşarlığından alınıp Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) Genel Müdürlüğüne kredi olarak kullandırılan ve TKİ tarafından 1977-1996 döneminde Devlet Yatırım Bankasına ödenmek suretiyle kapatılan; ancak Devlet Yatırım Bankası ya da Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. tarafından Hazineye aktarılmayan ve halihazırda Diğer Hazine Alacağı olarak 140-Kişilerden Alacaklar hesabında takip edilen 755,50 TL (1977 yılındaki anapara tutarı) miktarındaki borç, 1977 yılındaki tutar üzerinden ödenmek suretiyle kapatılır.”

MADDE 33 – 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 26 ncı maddesinin (a), (e) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara ikibin Türk Lirası,

5 inci maddesinin beşinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara beşyüz Türk Lirası,

5 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara dört yüz Türk Lirası,

5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykırı davranan bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi halinde ikibin Türk Lirası,”

“e) 10 uncu maddesine aykırı davranan acente ve taşıma işleri komisyoncularına ikibin Türk Lirası,”

“g) 13 üncü maddesine aykırı olarak yabancı plâkalı taşıtların Türkiye sınırları dâhilindeki iki nokta arasında taşıma yapması halinde, taşıt sahibine veya şoförüne ikibin Türk Lirası,”

MADDE 34 – 4925 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 27 – Bu Kanunda yazılı idari para cezalarını uygulamaya Ulaştırma Bakanının yetkilendirdiği Bakanlık personeli, trafik polisi ve zabıtası, trafik polisinin görev alanı dışında kalan yerlerde rütbeli jandarma personeli, sınır kapılarında görev yapan gümrük muhafaza ve gümrük muayene memurları ile bunların amirleri, terminallerde görevli belediye zabıtası yetkilidir.

Bu Kanun kapsamında faaliyet gösterenlere hangi hallerde uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklinde idari müeyyideler uygulanacağına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklindeki idari müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.”

MADDE 35 – 22/1/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1 – Türkiye Cumhuriyeti ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası arasında 5/4/1991 tarihinde imzalanan ve Bakanlar Kurulunun 14/6/1991 tarihli ve 91/1939 sayılı Kararı ile onaylanan milletlerarası anlaşma uyarınca kurulmuş olan Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, kurulduğu tarih itibarıyla kanunla kurulmuş vakıf niteliğini haizdir.”

MADDE 36 – 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE – 4 Bu Kanunun 28 inci ve 63 üncü maddeleri gereğince, 4/3/2005 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar ilgililere yapılan ödemeler hakkında borç çıkarılmaz, çıkarılmış olan borç tutarlarının tahsilinden vazgeçilerek borç takibi işlemine son verilir.”

MADDE 37 – 25/1/2006 tarihli ve 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“MADDE 26 – Ajans; alacaklarının tahsili, taşınır ve taşınmaz mallarının alım, satım, kiralama ve devri, mal ve hizmet alımları, proje ve faaliyet desteği kapsamında yapılacak işlemler ve düzenlenecek kâğıtlar ile ilgili olarak damga vergisi, harç ve fondan; yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden muaftır.”

MADDE 38 – 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 41 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(8) Nüfus cüzdanının yerini alacak Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartının pilot ve genel uygulamasında kişilerin parmak biyometri verisi yer alır. Parmak biyometri verisi kartta yer alan yonga ve yongaya nakledilmek üzere geçici belleğe kaydı dışında hiçbir yerde kaydedilemez, bulundurulamaz ve saklanamaz. Parmak izi biyometri verisinin türü ve alınma yaşı yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 39 – 5490 sayılı Kanunun 65 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Katılma payı

MADDE 65 – (1) Kimlik Paylaşımı Sisteminde ve Adres Paylaşımı Sisteminde yer alan bilgilerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ve diğer kişilerle paylaşılması karşılığında katılma payı alınır. Katılma payı, Kimlik ve Adres Paylaşımı Sisteminden yapılan her bir sorgu için 2 kuruş olarak ve Bakanlık kayıtları esas

alınmak suretiyle hesaplanır. Bakanlar Kurulu bu tutarı elli katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye ve yeniden kanuni tutarına getirmeye yetkilidir.

(2) Katılma payları, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla her bir dönemde yapılan sorgulamalar üzerinden hesaplanır. Hesaplanan katılma payları, dönemi takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar sorgulama yapan kurumlara bildirilir ve bildirim yapıldığı ayın sonuna kadar Bakanlık merkez muhasebe birimine ödenir.

(3) Süresinde ödeme yapmayanların sistemle bağlantısı kesilir. Süresinde ödenmeyen katılma payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilir. Katılma payları genel bütçeye gelir kaydedilir.

(4) Köy ve mahalle muhtarlıkları katılma payından muaftır.

(5) Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

MADDE 40 – 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi “Vücut dışı protez ve ortezler” şeklinde değiştirilmiş, fıkra (d) bendi olarak “d) Kurumca belirlenecek hastalık gruplarına göre yatarak tedavide finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri.” ibaresi eklenmiş, ikinci, dördüncü ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Katılım payı, birinci fıkranın (a) bendindeki sağlık hizmetleri için 2 Türk Lirası olarak uygulanır. Katılım payı, (b) ve (c) bentlerindeki sağlık hizmetleri için gereksiz kullanımı azaltma, sağlık hizmetlerinin niteliği itibarıyla hayati öneme sahip olup olmaması, kişilerin prime esas kazançlarının, gelir ve aylıklarının tutarı ve benzeri ölçütler dikkate alınarak % 10 ilâ % 20 oranları arasında olmak üzere Kurumca belirlenir. Kurum, birinci fıkranın (a) bendi gereği belirlediği katılım payını; birinci basamak sağlık hizmeti sunucularında yapılan muayenelerde almamaya ya da daha düşük tutarlarda belirlemeye veya tekrar birinci fıkranın (a) bendi için belirlenen tutara getirmeye, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmet sunucularında yapılan muayenelerde ise müracaat edilen sağlık hizmeti sunucusunun yer aldığı basamak, sağlık hizmeti sunucusunun resmi ve özel sağlık hizmeti sunucusu niteliğinde olup olmaması, önceki basamaklardan sevkli olarak başvurulup başvurulmadığı gibi hususları göz önünde bulundurarak on katına kadar artırmaya ve sağlık hizmeti sunucuları için farklı belirlemeye yetkilidir. Birinci fıkranın (a) bendindeki sağlık hizmetleri için belirlenen katılım payı tutarı, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı kadar her yıl artırılır. Birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen sağlık hizmetleri bedelinin yüzde birine kadar katılım payı alınabilir. Yüzde birine kadar tespit edilen katılım payını almamaya, yarısına kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya, gerektiğinde bu tutarları kanuni tutarlarına getirmeye veya indirmeye Kurum yetkilidir.”

“Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin birinci fıkranın (b) bendi gereği ödeyecekleri katılım payının tutarı, sağlık hizmetinin alındığı tarihteki asgari ücretin % 75’ini, (d) bendi gereği ödeyecekleri katılım payının tutarı ise bir takvim yılında asgari ücret tutarını geçmemek kaydıyla her bir yatarak tedavi için asgari ücretin dörtte birini geçemez.”

“Katılım paylarını, gelir veya aylık alan kişilerin gelir veya aylıklarından, çalışanların ücret veya maaşlarından mahsup edilmek suretiyle veya eczaneler ile diğer kurum ve kuruluşlar aracılığı ile tahsile ve katılım paylarının ödenme usulünü belirlemeye Kurum yetkilidir. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularına, tahsil ettikleri katılım payı düşüldükten sonra kalan tutar ödenir.”

MADDE 41 – 5510 sayılı Kanunun 100 üncü maddesine son fıkradan önce gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kurum, genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilerin genel sağlık sigortasından yararlanmalarına esas bilgilerinin, sağlayacağı elektronik alt yapı üzerinden girilmesini kamu idarelerinden, işverenlerden ve bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılardan isteme yetkisine sahiptir. Bu Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde belirtilen şartlara uygun olarak veya

Kurumca belirlenecek sürede bilgi girişlerini yapmayanlar hakkında bu Kanunun 102 nci maddesine göre idari para cezası uygulanır.”

MADDE 42 – 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (k) bendi eklenmiştir.

“k) 100 üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmayanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapanlara asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanır.”

MADDE 43 – 24/5/2007 tarihli ve 5668 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Besleme Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1 – (1) 8 inci madde gereğince terörle yaygın ve yoğun bir şekilde mücadeleye yönelik iç güvenlik hareketi ile görevli birliğin kazandan beslenen birlik olmaması halinde, bu birliklerde görevli olan subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlara, birlikte beraber bulunmak zorunda oldukları günler için güçlendirilmiş yemek bedelinin tutarı ay sonunda ödenir.”

MADDE 44 – 13/11/2008 tarihli ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin;

a) Birinci, ikinci ve yedinci fıkralarında yer alan “1/10/2008” tarihleri “1/6/2009”; birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar” ibaresi “30/9/2009 tarihine kadar” şeklinde,

b) Beşinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılır.” ibaresi, “bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar, bu tutarlara ilişkin tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi koşuluyla mahsup edilerek tarhiyat yapılır. İndirimi reddedilen katma değer vergisine ilişkin mahsup edilecek matrah tutarı, indirimi reddedilen vergiye esas teşkil eden bedeldir. Şu kadar ki, indirimi reddedilen vergiye ilişkin bedelin tespit edilememesi halinde mahsup edilecek matrah tutarı, %18 KDV oranı dikkate alınarak hesaplanır.” şeklinde,

değiştirilmiştir.

MADDE 45 – 5811 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra (1) numaralı fıkra olarak eklenmiş ve mevcut (1) numaralı fıkra (2) numaralı fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“(1) Kanunun 3 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen bildirim ve beyan sürelerini, izleyen üçüncü ayın sonuna kadar uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 46 – 5811 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların 1/5/2009 ile 31/12/2009 tarihleri arasında;

a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumlara ilişkin iştirak hisselerinin satışından doğan kazançları,

b) Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri iştirak kazançları,

c) Yurt dışında bulunan işyeri ve daimi temsilcileri aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançları,

28/2/2010 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmesi kaydıyla gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır.

(2) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların, kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan kurumların 1/11/2009 ile 31/12/2009 tarihleri arasında tasfiyesinden doğan kazançları, 31/12/2009 tarihine kadar Türkiye’ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Kanunda yapılan değişiklik ve süre uzatımı sonucu beyanda bulunanlardan 19/6/2009 tarihinden önce haklarında vergi incelemelerine başlanmış olanlar, bu incelemelerle ilgili olarak Kanunun 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümlerinden yararlanamazlar.

(2) Kanununun 3 üncü maddesinde yapılan değişikliklerden önce bu Kanun hükümlerine göre yapılan bildirim ve beyanlar ile tarhiyat ve mahsuba ilişkin olarak, Kanunun değişiklik yapılmadan önceki hükümleri uygulanır. Ancak, 22/11/2008 tarihi ile 2/3/2009 tarihleri arasında yapılan bildirim veya beyanlar nedeniyle tahakkuk eden ve süresinde ödenmeyen vergilerin 30/9/2009 tarihine kadar gecikme zammıyla birlikte ödenmemesi halinde, Kanunun 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre mahsup imkanından yararlanılamaz.”

MADDE 47 – (1) 2/3/1950 tarihli ve 5584 sayılı Posta Kanununun 63 üncü maddesinin (V) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin sonunda yer alan “yakılır” ibaresi “imha edilir” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan; “satışı 100 binin üzerinde olanlardan 2,” ibaresi “satışı 100 binin üzerinde olanlardan 1,” şeklinde, “Anadolu gazete sahiplerinden 1,” ibaresi “Anadolu gazete sahiplerinden 3,” şeklinde, “en çok üyeye sahip gazeteciler sendikasıdan 3” ibaresi “en çok üyeye sahip gazeteciler sendikasıdan 2” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın (b) bendinde yer alan “Kültür ve Turizm Bakanlığı 1,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Çevre ve Orman Bakanlığı 1,” ibaresi eklenmiş ve aynı bentte yer alan “, olmak üzere 11 temsilci ile Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları İşletmesi Genel Müdürlüğünden (SEKA) 1,” ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı maddenin son fıkrasında yer alan “temsilci üyesi” ibaresi “temsilcileri” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya “toplantıda” ibaresinden sonra gelmek üzere “farklı coğrafi bölgelerden olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

(3) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun ek 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan “Maliye Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı kadrolarında çalışan” ibaresi “Maliye Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatında çalışan” şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

(4) 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (2) sayılı cetvelde yer alan “Bakanlıklar Müsteşarları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Başkanları” ibaresi eklenmiştir.

(5) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 4 üncü maddesinin (B) fıkrasının;

1) Birinci paragrafında yer alan “kurumun teklifi üzerine Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşleri alınarak Bakanlar Kurulunca geçici olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir. (36 ncı maddenin II - Teknik Hizmetler Sınıfında belirtilen görevlerde yukarıdaki fıkra uyarınca çalıştırılanlar için, işin geçici şartı aranmaz.)” ibaresi “Bakanlar Kurulunca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde kurumun teklifi ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca vizelenen pozisyonlarda, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.” şeklinde değiştirilmiştir.

2) Son paragrafında yer alan “ve bu hususlara ilişkin esas ve usuller Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır.” ibaresi “, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdamına dair hususlar ile sözleşme esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.” şeklinde değiştirilmiş ve aynı paragrafta “Bu şekilde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde, fesih tarihinden itibaren bir yıl geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemezler.” cümlesi eklenmiştir.

b) Ekli (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (e) bendine “Başbakan Müşavirleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşavirleri” ibaresi eklenmiştir.

(6) 22/6/1978 tarihli ve 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayin Bedeli Verilmesi Hakkında Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Milli Savunma Bakanlığı ile

Türk Silahlı Kuvvetleri kıt'a ve kurumlarında görevli Maliye Bakanlığına bağlı muhasebeler teşkilatındaki memur ve yardımcı hizmetler personeline;" ibaresinden sonra gelmek üzere "Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kıt'a ve kurumlarında görevli Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü kadrolarındaki memur ve yardımcı hizmetler personeline;" ibaresi eklenmiştir.

(7) 5/4/1983 tarihli ve 2813 sayılı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun Kuruluşuna İlişkin Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özel bütçeli" ibaresi ile aynı maddenin onüçüncü fıkrasının bir ila dördüncü cümleleri madde metninden çıkarılmıştır.

(8) 11/8/1983 tarihli ve 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununun 100 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerinin (1) numaralı alt bentleri "(1) Genel bütçeden yapılacak hazine yardımları," şeklinde değiştirilmiştir.

(9) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin;

a) Ek 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Kanunun 2 nci maddesi uyarınca yol tazminatının yarısı olarak bankalara yatırılan tutarlardan ödeme yapılanlara," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

b) Ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "5 YTL tutarında sendika ödeneği verilir." ibaresi "10 TL tutarında toplu görüşme primi verilir." şeklinde değiştirilmiştir.

(10) 13/8/1993 tarihli ve 497 sayılı Türkiye Bilimler Akademisinin Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yıllık tutarı kadar" ibaresi "yıllık tutarının üç katına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

(11) 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin onbirinci fıkrasında yer alan "yetkili satıcı olan yerlerin dışında;" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(12) 18/2/1998 tarihli ve 4341 sayılı Muhtaç Erbaş ve Er Ailelerinin Ücretsiz Tedavisi Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Devlet ve üniversite" ibaresi "birinci basamak resmi sağlık kuruluşları ile Devlet ve üniversite" şeklinde değiştirilmiştir.

(13) 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(14) 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 33 üncü maddesinin beşinci fıkrasının (2) numaralı bendine "otobüs" ibaresinden sonra gelmek üzere "minibüs, kamyonet, traktör," ibaresi ve "sahiplerine" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve karayolu yatırım projelerine," ibaresi eklenmiş ve 30 uncu ve 31 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(15) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun;

a) Eki (II) sayılı Cetvelin "B-Özel Bütçeli Diğer İdareler" bölümüne "2)Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" sırasından sonra gelmek üzere aşağıdaki ibareler eklenmiş ve sıra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

"3) Atatürk Araştırma Merkezi

4) Atatürk Kültür Merkezi

5) Türk Dil Kurumu

6) Türk Tarih Kurumu"

b) Eki (III) sayılı Cetvelde yer alan "Telekomünikasyon Kurumu" ibaresi "Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu", "Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu" ibaresi "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu" olarak değiştirilmiştir.

c) 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerince gerçekleştirilen tahsilât ve ödeme işlemleri, güvenli elektronik imza kullanılarak veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenecek güvenlik kriterlerine uygun olarak elektronik ortamda verilecek talimatlar çerçevesinde bu Banka

aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Genel yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerini uygulama kapsamına almaya ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşünü almak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

(16) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 22 nci maddesinde yer alan “10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23 üncü maddesinin (b) bendi gereğince” ibaresi “2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince” şeklinde değiştirilmiştir.

(17) 22/5/2007 tarihli ve 5664 sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “2 aylık süre” ibaresi “8 aylık süre” olarak değiştirilmiştir.

(18) 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununa ekli Vakıflar Genel Müdürlüğü Sözleşmeli Personeline İlişkin Aylık Ücret Sınırlarını (BRÜT TL) gösteren (III) sayılı cetvel, ekli (III) sayılı listedeki gibi değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 10 yıl süreyle Başbakanlık merkez teşkilatı tarafından ithal edilen motorlu taşıtlar, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesi kapsamında gümrük vergisinden muaf ve müstesnadır.

GEÇİCİ MADDE 2 – Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketinin ve Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketinin hissedarı olduğu elektrik dağıtım şirketlerinin 31/5/2009 tarihi itibarıyla tarımsal sulamada kullanılan elektrik tüketiminden kaynaklanan her türlü alacaklarının ve fer’ilerinin yargıya intikal edip etmediğine ve daha önce herhangi bir ödeme planına bağlanıp bağlanmadığına bakılmaksızın sulhen tahsili hususunda Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Yönetim Kurulu yetkilidir. Bu yetki çerçevesinde bir defaya mahsus olmak üzere ilgililerin iş bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde müracaat etmeleri halinde karşılıklı olarak sulh sözleşmesi imzalanır.

Sulh sözleşmesine konu alacaklara ilişkin tutar; tahakkuk tarihindeki anaparaya, sulh sözleşmesi için müracaat edilen tarihe kadar ilgili dönemde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca bankaların üç aya kadar vadeli mevduata uyguladıkları faiz oranları esas alınarak hesaplanan aylık endeks katsayısı uygulanmak suretiyle hesaplanır. Sulh sözleşmesine konu alacaklar, Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Yönetim Kurulunca belirlenecek vadelere göre yılda en az iki taksit ve en geç üç yılda tamamlanacak şekilde taksitlendirilebilir. Bu şekilde yapılacak taksitlendirmelerde, sulh sözleşmesine konu tutar, 12 aylık taksitlerde 1.08, 24 aylık taksitlerde 1.18, 36 aylık taksitlerde 1.26 ile çarpılır ve taksit sayısına bölünmek suretiyle taksit tutarları belirlenir. Bu kapsamdaki alacakların icra takibine ve/veya davaya konu edilmesi durumunda icra takip masrafları, mahkeme masrafları ve avukatlık ücreti toplamları peşin tahsil edilir ve alacağın tahsili için açılmış icra takipleri ve davalar Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve İcra İflas Kanunu hükümlerine göre sulh sözleşmesi dâhilinde sonlandırılır. Bu işlemler için ödenecek harç ve benzeri yükümlülükler borçlulara aittir. Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarına ilişkin yapılacak işlemlere dair usul ve esaslar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

Tarımsal sulama amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarınca tesis edilen cazibeli sulama tesislerinden yararlanan gerçek ve tüzel kişilerden, kullanılan suyun kullanıcıya ulaştırılması hizmeti karşılığı olarak, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek miktarlarda hizmet bedeli alınır. Bu bedeller, tahsil edildiği ayı izleyen ayın sonuna kadar genel ve özel bütçeli idarelerde genel bütçeye, diğer idarelerde ise ilgili idare bütçesine gelir kaydedilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ile Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı görüşleri alınarak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 48 – Bu Kanunun;

- a) 9 uncu maddesi 1/1/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
b) 13 üncü maddesi 1/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
c) 47 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasının (a) bendi 21/11/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
ç) 4 üncü ve 5 inci maddeleri yayımını izleyen ayın onbeşinde,
d) 26 ncı maddesiyle 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 8 inci maddesi 3/4/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
e) 20 nci maddesi 1/9/2009 tarihinde,
f) 19 uncu, 21 inci, 28 inci, 30 uncu, 43 üncü maddeleri ile 47 nci maddesinin sekizinci ve onuncu fıkraları ve aynı maddenin beşinci fıkrasının (a) bendi, dokuzuncu fıkrasının (b) bendi ile onbeşinci fıkrasının (a) bendi 1/1/2010 tarihinde,
g) 47 nci maddesinin onsekizinci fıkrası 1/7/2009 tarihinde,
ğ) 47 nci maddesinin ikinci fıkrasıyla 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yapılan değişiklik 1/1/2011 tarihinde,
h) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 49 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

9/7/2009

(I) SAYILI LİSTE

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	SERBEST TUTULAN		TOPLAM	
		KADRO DERECESESİ	KADRO ADEDİ		
EMH	Emniyet Müdürü (UKK Üyesi)	1	10	-	10
EMH	Emniyet Müdürü (Pilot)	1	20	-	20
EMH	Emniyet Müdürü (Pilot)	2	10	-	10
EMH	Emniyet Amiri (Pilot)	2	5	-	5
EMH	Emniyet Amiri (Pilot)	3	5	-	5
EMH	Başkomiser (Pilot)	2	2	-	2
EMH	Başkomiser (Pilot)	3	2	-	2
EMH	Komiser (Pilot)	4	2	-	2
EMH	Komiser (Pilot)	5	2	-	2
EMH	Komiser Yardımcısı (Pilot)	5	1	-	1
EMH	Komiser Yardımcısı (Pilot)	6	1	-	1
			60	-	60

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

SINIFI UNVANI		KADRO DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
EMH	Emniyet Müdürü(Havacılık Müdürü)	1	7	-	7
EMH	Emniyet Müdürü (Pilot)	1	8	-	8
EMH	Emniyet Müdürü (Pilot)	2	6	-	6
EMH	Emniyet Amiri (Pilot)	2	3	-	3
EMH	Emniyet Amiri (Pilot)	3	2	-	2
EMH	Başkomiser (Pilot)	2	2	-	2
EMH	Başkomiser (Pilot)	3	2	-	2
EMH	Komiser (Pilot)	4	2	-	2
EMH	Komiser (Pilot)	5	1	-	1
EMH	Komiser Yardımcısı (Pilot)	5	1	-	1
EMH	Komiser Yardımcısı (Pilot)	6	1	-	1
			35	-	35

(II) SAYILI LİSTE

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ

İPTALİ UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI UNVANI		KADRO DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
TH	Pilot	1	15	-	15
YH	Teknisyen Yardımcısı	13	10	-	10
			25	-	25

KURUMU : EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA

İPTALİ UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI UNVANI	KADRO DERECESESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TUTULAN KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	15	-	15
GİH Bilgisayar İşletmeni	5	15	-	15
GİH Memur	6	5	-	5
GİH Memur	8	20	-	20
GİH Memur	9	15	-	15
		70	-	70

**(III) SAYILI LİSTE
(III) SAYILI CETVEL
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SÖZLEŞMELİ PERSONELİNE İLİŞKİN AYLIK ÜCRET SINIRLARI
(BRÜT TL)**

GÖREV UNVANI	Taban Ücreti	Tavan Ücreti
Genel Müdür	1230,00	2142,00
Vakıflar Meclisi Üyesi, Genel Müdür Yrd., I.Hukuk Müşaviri, Rehberlik ve Teftiş Başkanı	1155,00	2049,00
Başmüfettiş, Daire Başkanı, Hukuk Müşaviri, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Bölge Müdürü	822,00	1989,00
Müdür, Şube Müdürü	660,00	1718,00
Müfettiş, Vakıf Uzmanı		
Kadro Derecesi 1	1128,00	1718,00
Kadro Derecesi 2	1122,00	1684,00
Kadro Derecesi 3	1085,00	1647,00
Kadro Derecesi 4	1047,00	1609,00
Kadro Derecesi 5	1016,00	1579,00
Kadro Derecesi 6	984,00	1548,00
Kadro Derecesi 7 ve Diğerleri	959,00	1498,00
Avukat, Mimar, Mühendis, Şehir Plancısı, Kurum Tabibi (Daire Tabibi), Müze Araştırmacısı		
Kadro Derecesi 1	1122,00	1684,00
Kadro Derecesi 2	1085,00	1647,00
Kadro Derecesi 3	1047,00	1609,00
Kadro Derecesi 4	1016,00	1579,00
Kadro Derecesi 5	984,00	1548,00
Kadro Derecesi 6 ve Diğerleri	959,00	1498,00

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2009/11004

1 – Açık bulunan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcılığına, Adalet Başmüfettişi (33449) Cengiz GÜLER'in atanması, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

8/7/2009

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Sadullah ERGİN
Adalet Bakanı

[R.G. 09 Temmuz 2009 – 27283]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Ulaştırma Bakanlığından:

TEHLİKELİ MADDELERİN KARAYOLUYLA TAŞINMASI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 31/3/2007 tarihli ve 26479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmeliğin 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 42** – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2011 tarihinde yürürlüğe girer.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Ulaştırma Bakanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
31/3/2007	26479
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
15/6/2008	26907

[R.G. 10 Temmuz 2009 – 27284]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sosyal Güvenlik Kurumundan:

FAZLA VEYA YERSİZ ÖDEMELERİN TAHSİLİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK

YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 27/9/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Fazla veya Yersiz Ödemelerin Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(5) Birinci fıkraya göre kesinti yapmak suretiyle geri alma süresinin beş yılı aşacağıının anlaşılması durumunda, Kurumun hatalı işlemlerinden doğan fazla veya yersiz ödemeler hariç olmak üzere, ayrıca icrai takibata da geçilir.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik 1/6/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
27/9/2008	27010

[R.G. 11 Temmuz 2009 – 27285]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararı

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/99

Karar Sayısı : 2009/9

Karar Günü : 15.1.2009

İPTAL DAVASINI AÇANLAR:

1) TBMM Üyesi Ali TOPUZ ve Kemal ANADOL ile birlikte 128 Milletvekili (E.2006/99)

2) TBMM Üyesi Haluk KOÇ ve Mehmet BOZTAŞ ile birlikte 118 Milletvekili (E.2006/110)

İPTAL DAVASININ KONUSU: 26.4.2006 günlü, 5491 sayılı “Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un;

1) 1. maddesiyle değiştirilen 9.8.1983 günlü, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1. maddesinin “*sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda*” bölümünün,

2) 3. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (c) ve (d) bentleri ile (j) bendinin son tümcesinin,

3) 7. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin üçüncü fıkrasının,

4) 9. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tümcesinde yer alan “*veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara*” ibaresinin,

5) 12. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin birinci fıkrasının,

6) Geçici 2. maddesinin,

7) Geçici 3. maddesinin birinci fıkrasının,

8) Geçici 4. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının,

Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 13., 17., 56., 63., 90. ve 168. maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇELERİ

A- İptal ve yürürlüğün durdurulması istemlerini içeren 15.6.2006 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

“1) 26.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile Değiştirilen 09.08.1983 Tarihli ve 2872 Sayılı Kanunun 2872 Sayılı Kanunun 3 üncü Maddesinin (j) Bendinin Son Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen cümlenin, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu kapsamındaki konuları Çevre ve Orman Bakanlığı'nın yetki ve sorumluluğu dışına çıkartması, bu alanda yapılacak faaliyetlerin yaratacağı kirlenmelerin önlenmesi konusunda zafiyet yaratacaktır.

2690 Sayılı Yasa'da “...Nükleer güç ve araştırma reaktörleri ve yakıt çevrimi tesislerinin yer seçimi, inşaat, işletme ve çevre güvenliğiyle ilgili her türlü onay, izin ve lisansı vermek; gerekli inceleme ve denetimi yapmak, (...) Nükleer tesislerden ve radyoizotop laboratuvarlarından çıkan radyoaktif artıkların güvenli şekilde işlenmesi, taşınması, geçici veya sürekli depolanması için gereken önlemlerin alınması veya kaldırılması...” faaliyetleri sayılmaktadır. Yani Nükleer Enerji Santrallerinin kurulması, işletilmesi, denetlenmesi 2690 Sayılı Yasaya göre yapılacaktır.

Diğer yandan 4856 Sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2 nci maddesine göre; “...Çevrenin korunması, kirliliğinin önlenmesi ve iyileştirilmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede, araştırmalar ve projeler yapmak, yaptırmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek, uygulanmasını sağlayacak tedbirleri almak, (...) Çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi amacıyla ülke şartlarına uygun olan teknolojiyi belirlemek, bu maksatla kurulacak tesislerin vasıflarını tespit etmek, (...) Atık ve yakıtlar ile ekolojik dengeyi bozan, havada, suda ve toprakta kalıcı özellik gösteren kirleticilerin çevreye zarar vermeyecek şekilde bertaraf edilmesi için denetimler yapmak; ülke genelinde tüm uygulayıcı kurum ve kuruluşların bu konudaki taleplerini değerlendirerek sonuçlandırmak; ülkenin atık yönetimi politikasını belirlemek ve bu konuda gerekli tedbirleri almak...” görevleri Çevre ve Orman Bakanlığı'na yüklenmiştir.

Türkiye'nin “Enerji” alanında bazı ilerlemeler kaydettiğini bildiren Avrupa Birliği, Enerji başlığı altındaki Birlik mevzuatına uyumda gelinen noktayla ilgili tespitleri yaparken nükleer enerji konusuna da değinerek Türkiye'nin bu alandaki mevcut durumunu şöyle özetliyor:

“Halen hiçbir nükleer santral işletmeyen Türkiye, artan iç talebi karşılamak amacıyla, 2020 itibarıyla 5 bin Mega vatlık üretimi hedefleyen geçmiş planlarını yeniden devreye sokmuştur.

Nükleer santraller inşa edildiği takdirde, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun idari kapasitesi ve kaynakları, lisans verme süreci öncesinde güçlendirilmelidir.

Türkiye'nin Euratom Antlaşması'nın şartlarına ve usullerine uyum sağlaması gerekecektir.

Türkiye, sınıraşan konularda çevresel etki değerlendirmeleri hakkındaki direktife uymak zorundadır. Türkiye'nin, Uluslararası Nükleer Güvenlik Sözleşmesi uyarınca, önerilen nükleer tesisler hakkında komşu ülkelerle istişarelerde bulunma ve bu ülkelere bilgi verme yükümlülüğü bulunmaktadır.” (AB ÖZEL, Enerji Gürbüz EVREN – Kanal B Dış Haberler Editörü2 – 2005)

Diğer taraftan 17.10.2005 tarihli 2005/9486 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki yürürlüğe konulan 2006 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar'ın “VII. Enerji” başlıklı bölümünde, “Çevrenin korunması amacı da dikkate alınarak, iklim değişikliğiyle ilgili uluslararası eğilimler paralelinde sera gazı emisyonunu azaltıcı çevresel tedbirlere ağırlık verilmeye devam edilecek, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla yapılan çalışmalar desteklenecektir.” denilmiştir (R.G. 02.11.2005, Sayı: 25984 Mükerrer).

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, Çevre sağlığı ve çevrenin kirlenmesi ile yakından ilgili olan Nükleer Enerji Santrallerinin kurulması, işletilmesi, atıklarının bertaraf

edilmesi konularının, tümüyle Çevre ve Orman Bakanlığı'nın görev ve sorumluluğu dışında tutulması, bu alanda yapılacak faaliyetlerin yaratacağı kirlenmelerin önlenmesi konusunda çok büyük zafiyetler yaratacaktır. On yıl önce gerçekleşen ve halen canlı yaşamı üzerinde yarattığı olumsuzlukları süren Çernobil Nükleer Santrali faciası unutulmamalıdır.

Belirtilen nedenlerle, iptali istenen cümlelerin, kamu yararı amacına yönelik olmadığı açıktır. "Bir hukuk devletinde, devlet erki kullanılarak yapılan tüm kamu işlemlerinin nihai amacının "kamu yararı" olması gerekir. Bu gereklilik, kamu yararını, yasama organının takdir yetkisi için de bir sınır konumuna getirir.

Kuşkusuz kamu yararının nerede olduğu yasama organının takdir alanı içinde bir husustur. Anayasa Mahkemesinin de, yerindelik denetimi yapma yetkisi olmamasına karşın, bir kanunun kamu yararı amacına yönelik olup olmadığını denetleme yetkisi vardır. Söz konusu düzenleme, kamu yararı amacına yönelik olmadığı için Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine aykırıdır ve bu nedenle Anayasa Mahkemesinin denetimine sunulmuştur.

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun kendiliğinden Anayasanın 11 inci maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa. 24, shf. 225).

Sonuç olarak, 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü Maddesi ile Değiştirilen 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Kanunun 2872 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (j) bendinin son cümlesi Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

2) 26.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci Maddesi ile Değiştirilen 09.08.1983 Tarihli ve 2872 Sayılı Kanunun 2872 Sayılı Kanunun 10 uncu Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

26.05.2004 tarih ve 5177 sayılı Maden Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılması hakkında Kanunun 28 nci maddesi ile 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 10 uncu maddesine şu fıkra eklenmiştir:

"Petrol, jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetleri, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) kapsamı dışındadır."

Bu defa, 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesi ile değiştirilen 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Kanunun 2872 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aynen şöyledir:

"Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır."

Görüldüğü üzere her iki hüküm de, tümüyle aynı mahiyettedir.

5177 sayılı Kanunun 28 inci maddesi ile 2872 sayılı Çevre Kanununun 10 uncu maddesine eklenen ve yukarıda açıklanan söz konusu fıkra hükmünün iptali için, 23.07.2004 tarihinde iptal davası açılmıştır.

Bu düzenleme, petrol ve jeotermal kaynaklar ile maden arama faaliyetlerinde çevrenin kirlenmesi, ekolojik dengenin bozulmasına davetiye çıkarmak anlamına gelmektedir.

ÇED Yönetmeliği madde 4'de belirtildiği gibi; Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED): "Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları" ifade eder.

3 Şubat 2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği" nin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında; II. Grup, III. Grup ve IV. Grup madenler için arama ruhsatı ile yapılabilecek faaliyetler gösterilmiştir. Bu faaliyetler arasında "(c) numune alımı", "(e) sondaj, yarma, galeri ve kuyu açma" sayılmaktadır

Maden Yasası'nın 7 nci maddesi ile su havzaları, imar alanları, sitler, milli parklar, ormanlar gibi hassas bölgeler madencilik faaliyetlerine açılmıştır. Ayrıca, III. Grup madenler, su havzaları, göller ve su kaynaklarından elde edilecektir.

Herhangi bir ÇED çalışmasına tabi olmadan yapılacak maden arama faaliyetleri kapsamında sondaj yapılması, yarma, galeri ve kuyu açılması, ruhsat sahasında geri dönüşü olmayan çevre tahribatına, dolayısıyla insan sağlığı ve canlı yaşamı için büyük risk oluşturacaktır.

3213 Sayılı Maden Yasasınının 17/5 inci Maddesine göre; "...Arama döneminde teknolojik araştırma, geliştirme, pilot çalışmalar ve pazar araştırmaları yapmak üzere arama faaliyet raporu ile birlikte müracaat eden ruhsat sahibine, Genel Müdürlükçe görünür rezervin % 10'una kadar maden üretim ve satış izni verilebilir..."

Görüldüğü gibi bu yasal düzenleme karşısında, hiçbir ÇED çalışması yapılmadan, işletmecinin kendi beyanına göre tespit edilmiş toplam rezervin % 10'u işletilebilecektir. Üstelik buradaki faaliyet, yukarıda da belirtildiği gibi, su havzaları, imar alanları, meralar ve benzeri korunması gereken hassas bölgelerde de yapılabilecektir.

Oysa günümüzde dünyada hem de artık Dünya Bankası'nın da desteği ile yapılan aramalar bir yana prospeksiyonda bile sadece ÇED değil, aynı zamanda TÇED (toplumsal ve çevresel etki değerlendirme) istenmeye ve ayrıca bilgi verme zorunluluğu getirilmeye başlanmıştır. Bütün bunlarla da yetinilmemekte, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) sürecine halkın katılması için yollar oluşturulmaya başlanmıştır (Ankara Barosu tarafından düzenlenen panel, Tahir ÖNGÖR, Jeoloji Yüksek Mühendisi, Maden Yasa Tasarısı'nın Getirdikleri, 10 Temmuz 2003).

Çevre ile ilgili hukuk belgeleri (Anayasanın 56 ncı maddesi, Rio Sözleşmesi ve ÇED kavramını içeren tüm doğa koruma sözleşmeleri) çağdaş halk sağlığı anlayışını işleyen maddeler içermektedir. 1992 Rio Toplantısında Çevre Sözleşmesi imzalanmıştır. Bu sözleşmede, insanların sürekli ve dengeli kalkınmanın merkezinde olduğu ve doğa ile uyum içinde sağlıklı ve verimli bir hayata hakları olduğu belirtilmiştir (Jeoloji Mühendisleri Odası, Maden Yasasının Eleştirisi, 26 Haziran 2003)

Özellikle yaşam hakkı, sağlıklı çevrede yaşama hakkı, risk kavramı, koruyucu önlemler gibi kavramlar halk sağlığının geliştirilmesinde, çevre sağlığı sorunlarının çözümünde bu alanda çalışan sağlıkçılara da ışık tutmaktadır.

Bir insan hakkı olan "çevre hakkı" ilk kez 1972'de Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı sonucunda yayımlanan Stockholm Bildirgesinde ifade edilmiştir.

28 Ekim 1982 Dünya Doğa Şartı ve 1990 Paris Sözleşmesinde çevre hakkı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

1990 Bergen – BM Avrupa Ekonomik Komisyonu Çevre ve Kalkınma Konferansı sonuç bildirgesi çevre hakkı kavramında önemli bir gelişmeyi beraberinde getirmiştir. Artık bu gibi konularda yöre halkına danışma gereği ve eğer yöre halkı istemiyorsa işletmelerin açılmaması konusu gündeme gelmiştir. Ayrıca gelecekte oluşabilecek "risk" kavramı üzerinde durularak olası risklerin bile bir işletmenin açılmaması için yeterli neden sayılabileceği ilk defa ifade edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 17 nci maddesi "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir" derken, 56 ncı maddesinde de "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" demektedir ve çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin hem Devletin hem de vatandaşların ödevi olduğu vurgulanmaktadır.

Dünyadaki gelişmelerin tersine petrol, jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetlerini (kaldı ki, 5177 sayılı Kanun ile değiştirilen Maden Kanununun 17 nci maddesine göre, arama döneminde dahi görünür rezervin % 10'una kadar maden üretim ve satış izni verilebilecektir) çevresel etki değerlendirmesi dışında bırakan düzenleme, Anayasanın 17 nci ve 56 ncı maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Yine bu düzenleme, Birleşmiş Milletler'in ilan ettiği Dünya Doğa Şartı'na ve 1972'de Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı sonucunda

yayımlanan Stockholm Bildirgesi'ndeki "çevre hakkı" na da aykırıdır. Anayasanın 90 ıncı maddesinde insan haklarına ilişkin andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler taşımaları halinde andlaşmaya uyulacağı ifade edildiği göz önünde tutulduğunda, uluslararası andlaşmaya aykırı bir düzenlemenin Anayasanın 90 ıncı maddesi ile çelişeceğini de söylemek gerekmektedir.

Dünya Çevre ve Gelişme Komisyonu'nun 1987'de hazırlamış olduğu "Ortak Geleceğimiz" adlı Raporda; nüfus, beşeri kaynaklar, beslenme güçlükleri, canlı türleri, ekosistem, enerji, sanayileşme, barış, güvenlik, gelişme ve çevre politikaları konusunda yapılan öneriler yer almaktadır. Raporda, çevre için temel bir "insan hakkı" dır denmekte, ayrıca gelecek kuşakların da bu konudaki hakları savunulmaktadır. Çevre – Kalkınma ilişkisini bazı sözcükler çerçevesinde ortaya koyma çabasının en son ürünü "sürdürülebilir kalkınma" kelimesi olarak görülmektedir. Sürdürülebilir kalkınmayı dünya ölçeğinde popüler kılan ve soyut da olsa bir tanıma yer veren yine bu Rapordur. Raporda sürdürülebilir kalkınma "bugünün gereksinimlerini gelecek kuşakların kendi gereksinimlerini karşılama olanaklarını tehlikeye atmaksızın kalkınma" şeklinde tanımlanmıştır. Sürdürülebilir kalkınmanın ana temasının çevrenin korunması ile kalkınma kavramlarının birbirleriyle çatışmadıkları aksine birbirlerini tamamladıkları ve birbirlerine gereksinim duydukları olduğudur. Kısaca söylenirse, sürdürülebilir kalkınma bir denge arayışını, bir uzlaşmayı yansıtmaktadır. Bu bağlamda bazı radikal çevrecilerin savundukları sıfır büyüme savı ile bazı gelişmekte olan ülkelerin öncelik tanımakta ısrar ettikleri kalkınmacı (geleneksel) yaklaşım iki aşırı uç olarak sürdürülebilir kalkınmanın kapsamı dışında bırakılmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmanın bu boyutunun, bu kavrama dayanılarak küreselleşme ideolojisi çerçevesinde getirilecek dayatmalar açısından özenle değerlendirilmesi gerekir (Prof Dr. Nükhet TURGUT, Çevre Hukuku, Ankara Kasım 2001, shf. 171 vd.).

Bu anlamda, sürdürülebilir kalkınma ile amaçlanan ekonomide kaynakların orta ve uzun vadeli bir perspektifte etkin kullanılmasıdır. Bugünden yakın geleceğin kaynaklarının bilinçsiz bir şekilde tüketilmemesidir. Toplumsal ve ekonomik sorumluluk bunu gerektirmektedir.

Bu nedenle kalkınma amaçlı yapılacak düzenlemelerde hiçbir şekilde çevrenin korunması ihmal edilmemeli, gerekli dengenin kurulmasına özen gösterilmelidir. Bu nedenle; 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanununun 1 inci maddesinde, "çevrenin sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunması" öngörülmüş ve 3 üncü maddesinde de "sürdürülebilir kalkınma: Bugünkü ve gelecek kuşakların, sağlıklı bir çevrede yaşamasını güvence altına alan çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurulması esasına dayalı kalkınma ve gelişmeyi" ifade edeceği belirtilmiştir. Hal böyle iken, 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 7 nci maddesi ile değiştirilen 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Kanununun 2872 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin iptali istenen üçüncü fıkrasında, petrol, jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetlerinde bu dengenin kurulmadığı ve çevrenin korunmasından tümüyle vazgeçildiği görülmektedir. Bu bakımdan söz konusu hüküm anılan Yasanın değinilen hükümleriyle de çelişmektedir. Böylesi bir çelişkinin hukuk düzeninde belirsizlik anlamına geleceği açıktır. Bir hukuk devletinde ise hukuk düzeninden beklenen hukuki belirliliktir. Bu nedenle iptali istenen hükmün Anayasanın 2 nci maddesindeki "hukuk devleti" ilkesiyle bağdaşmadığını ve Anayasanın 56 ncı ve 168 inci maddelerine de aykırı düştüğünü ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti onun kendiliğinden Anayasanın 11 inci maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa. 24, shf. 225).

Açıklanan nedenlerle, 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 7 nci maddesi ile değiştirilen 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Kanununun 2872 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası Anayasanın 2 nci, 11 inci,

17 nci, 56 ncı ve 168 inci maddeleri ile milletlerarası sözleşmelere dolayısıyla Anayasanın 90 ncı maddesine aykırı olduğundan iptali gerekmektedir.

3) 26.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci Maddesi ile Değiştirilen 09.08.1983 Tarihli ve 2872 Sayılı Kanunun 15 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Bu kural ile, Çevre Kanunu ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırı davrananlara söz konusu aykırı faaliyeti düzeltmek üzere bir defaya mahsus olmak üzere esasları yönetmelikle belirlenen ve bir yılı aşmamak üzere süre verilebileceği öngörülmüştür. Böyle bir düzenleme; çevreyi kirleten, canlı yaşamı için risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar, riskli faaliyetlerini sürdürme olanağı sağlanmaktadır. Bu düzenleme, şu anda faal durumda olan işletmelerin, çevreyi kirletmelerine ve ekolojik dengeyi bozmalarına bir yıla kadar göz yummak anlamına gelmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 56 ncı maddesinde “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir” demekte ve çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin hem Devletin hem de vatandaşların ödevi olduğu vurgulanmaktadır. Bu düzenleme Avrupa Birliği’nin Beşinci Çevre Eylem Programı’nda getirilen “ortak sorumluluk” yaklaşımıyla uyumludur.

İnsanların ve diğer canlıların sağlıklı yaşamasını sağlayan hava, su, toprak ve kültürel değerler çevreyi oluşturmaktadır. Şu anda faal durumda olan ve çevreyi kirletme, canlı yaşamı için risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar, riskli faaliyetlerini sürdürme olanağı sağlanmasının; Anayasanın 56 ncı maddesi ile çevrenin kirlenmesinin önlenmesi konusunda Devlete verilen ödevin yerine getirilmemesi ve savsaklanması anlamına geldiği açıktır. Bu nedenle, iptali istenen 2872 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası, Anayasanın 56 ncı maddesine aykırı bir nitelik taşımaktadır.

Diğer taraftan iptali istenen hüküm, kişilerin Anayasasının 56 ncı maddesinde ifade edilen çevre hakkını, Anayasasının 13 üncü maddesinde belirtilen ilkelere aykırı bir biçimde sınırlandırmaktadır. Anayasasının 13 üncü maddesi, temel hak ve özgürlüklerin özünün zedelenmesine veya ölçülülük ilkesine aykırı biçimde sınırlandırmasına olanak tanımamaktadır. İptali istenen hükümlerle, şu anda faal durumda olan ve çevreyi kirletme ve canlı yaşam bakımından risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar riskli faaliyetlerini sürdürme olanağı sağlanması, kişilerin çevre hakkının özünden ve ölçüsüzce sınırlandırılması anlamına gelmekte ve Anayasasının 13 üncü maddesine açık bir aykırılık oluşturmaktadır.

Çevrenin korunması ve çevre kirliliği problemi, kirliliğin kaynağı olan ülke ile sınırlı kalmamakta dünya üzerinde varolan diğer devletleri ve insanları da etkilemekte ve ilgilendirmektedir. Bunun tabii sonucu olarak, çevre ile ilgili birtakım Devletler arası düzenlemelerin yapılması da zorunluluk olduğundan dolayı çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi için birtakım devletlerarası çalışmalar ve toplantılar tertip edilmiş, bildirgeler yayımlanmış, Türkiye’nin de katıldığı uluslararası sözleşmeler düzenlenmiştir.

Bir insan hakkı olan “çevre hakkı” ilk kez 1972’de Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı sonucunda yayımlanan Stockholm Deklarasyonunda yer almıştır.

Stockholm Deklarasyonu çevre ile ilgili ilk önemli belge olarak kabul edilmektedir. 1 inci maddesinde “insanın; hürriyet, eşitlik ve yeterli yaşam koşulları sağlayan onurlu ve refah içinde bir çevrede yaşamak temel hakkıdır” sözleriyle başlayan deklarasyon doğal hayatın korunması; yenilenebilen kaynakların korunması; yenilenemeyen kaynakların tükenme tehlikesine karşı önlemler alma; toksit ve diğer maddelerin deşarjı, ısının doğaya onu zararsız kılabilen kapasiteyi aşacak şekilde bırakılmasının engellenmesi; kalkınmanın gerekleri ile çevrenin korunması arasındaki çelişkilerin giderilmesi; nükleer silahlara karşı çevrenin korunması gibi konuları ele almaktadır.

28 Ekim 1982 Dünya Doğa Şartı ve 1990 Paris Sözleşmesinde çevre hakkı ile ilgili somut maddeler yer almıştır.

Daha sonra 1984 yılında Tokyo Konferansı tertip edilmiş ve bu konferansın sonucunda yayınlanan bildiride ise “Gelişme kavramı yeniden gözden geçirilmeli ve her ülkenin

ekonomik gelişmesi, kaynakların korunması ve artırılması dikkate alınarak gerçekleştirilmelidir. İktisadi büyümede, sadece iktisadi geliştirme göstergeleri değil, aynı zamanda tabii kaynakların korunması, hastalıklarla mücadele edilmesi, kültür miraslarının korunması gibi konularla da ilgilenilmelidir. Temiz hava, su, orman, toprak gibi çevre kaynakları korunmalı, dengeli bir nüfus artışı sağlanmalıdır. Bütün ülkelerde teknolojik gelişmeler, çevre faktörlerine önem verecek şekilde yönlendirilmelidir.” denilmiştir.

Biyolojik çeşitliliğin korunmasının insanlığın ortak sorunu olduğunu vurgulayan BM üyesi akit taraflar 1992’de Rio’da Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi’ni kabul etmişlerdir. Türkiye, 29.08.1996 tarih ve 4177 sayılı kanunla sözleşmeyi onaylamıştır. Sözleşme ile “biyolojik çeşitliliğin korunması”, “biyolojik kaynakların muhafazası”, “biyoteknolojinin özgün, verimli ve çevreye uygun kullanımı”, “ekosistemin korunması”, “biyolojik çeşitlilik oluşturan canlıların ex – situ korunması”, “canlıların yaşam ortamlarının korunması”, “canlıların in – situ koşullarının korunması” ve “biyolojik çeşitlilik oluşturan canlıların sürdürülebilir kullanımı” konuları ele alınmıştır.

Bu sözleşmede, insanların sürekli ve dengeli kalkınmanın merkezinde olduğu ve doğa ile uyum içinde sağlıklı ve verimli bir hayata hakları olduğu belirtilmiştir.

Ülkemizin de taraf olduğu Akdeniz’in Kirlenmeye Karşı Korunması (Barselona) Sözleşmesi’nin ve Sözleşme’ye ait protokollerin gözden geçirilerek güncelleştirilmesi sonucunda 1995 yılında yeniden imzaya açılan “Akdeniz’in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması Sözleşmesi” ne, “Akdeniz’de Gemilerden ve Uçaklardan Boşaltma veya Denizde Yakmadan Kaynaklanan Kirliliğinin Önlenmesi ve Ortadan Kaldırılması Protokolü” ne, “Akdeniz’in Kara Kökenli Kaynaklardan ve Faaliyetlerden Dolayı Kirlenmeye Karşı Korunması Protokolü”ne, “Akdeniz’de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokol” e katılmamız; 31.05.1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu’nun 22.07.2002 tarih ve 2002/4545 sayılı kararı ile kabul edilmiştir (R.G. 22.08.2002, sa. 24854).

“Akdeniz’in Kara Kökenli Kaynaklardan ve Faaliyetlerden Dolayı Kirlenmeye Karşı Korunması Protokolü” nün Genel Hükümler bölümündeki 1 inci maddesinde aynen şöyle denilmektedir:

“Bu Protokol’ün bundan böyle “Taraflar” olarak anılacak olan Akit Tarafları, zehirli kalıcı ve biyoakümülyasyona eğilimli maddelerin girdilerini aşamalı olarak ortadan kaldırmaya öncelik vererek, Akdeniz Alanı’nın ırmaklarından, kıyı tesislerinden veya kanallarından gelen ve ülkeleri içindeki tüm diğer kara kökenli kaynaklardan veya etkinliklerden dolayı ortaya çıkan atıkların yol açtığı kirliliği mümkün olan en yüksek düzeyde önlemek, azaltmak, bu kirlilikle mücadele etmek ve bu kirliliği ortadan kaldırmak için uygun olan tüm önlemleri alacaklardır.”

09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası, yukarıda açıklanan Birleşmiş Milletler’in ilan ettiği Dünya Doğa Şartı’na ve 1972’de Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı sonucunda yayımlanan Stockholm Deklarasyonundaki “çevre hakkı” na ve 1992 Rio Toplantısında imzalanan Çevre Sözleşmesi’ne ve “Akdeniz’in Kara Kökenli Kaynaklardan ve Faaliyetlerden Dolayı Kirlenmeye Karşı Korunması Protokolü”ne de aykırıdır. Anayasanın 90 inci maddesinde insan haklarına ilişkin andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler taşımaları halinde andlaşmaya uyulacağına ifade edildiği göz önünde tutulduğunda, uluslararası andlaşmaya aykırı bir düzenlemenin Anayasanın 90 inci maddesi ile çeliştiğini de söylemek gerekmektedir.

Anayasaya aykırı bir hükmün hukuk devleti, Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleri ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci ve 11 inci maddeleriyle bağdaşmayacağı da açıktır.

Açıklanan nedenlerle 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesi ile değiştirilen 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası Anayasanın 2 nci, 11 inci, 13 üncü, 56 ncı ve 90 ncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

4) 26.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici Madde 2'sinin Anayasaya Aykırılığı

26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun iptali istenen Geçici Madde 2'sinde; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal durumda olan işletmelere bu Kanun ve yönetmeliklerle getirilen ek yükümlülüklerin gerçekleştirilmesi için, yönetmeliklerin yayımlanmasından sonra, Bakanlıkça bir yıla kadar süre verilebileceği öngörülmekte ve maddenin ikinci fıkrasında da, 2872 sayılı Çevre Kanununun 9 uncu maddesinin (h) bendine aykırı tesislerin, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde kapatılacağı belirtilmektedir.

İptali istenen Geçici 2 nci maddenin birinci fıkrası ile, çevreyi kirletme, canlı yaşamı için risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar, riskli faaliyetlerini sürdürme olanağı sağlanmakta, diğer bir anlatımla şu anda faal durumda olan bu işletmelerin, çevreyi kirletmelerine ve ekolojik dengeyi bozmalarına bir yıla kadar göz yumulmakta, diğer yandan İkinci fıkra ile de, denizlerde kirlenmeye yol açtığı için "hassas alan niteliğindeki kapalı koylarda, körfezlerde ve arkeolojik sit alanlarında" kurulması yasaklanmasına karşın, var olan balık çiftliklerinin bir yıl süre ile kirlenmeye yol açan faaliyetlerine olanak sağlanmaktadır.

Böyle bir düzenleme, yukarıda "Gereğe" Bölümünde (3) numaralı başlık altında etraflıca belirtilen nedenlerle Anayasanın 2 nci, 11 inci, 13 üncü, 56 ncı ve 90 ıncı maddelerine aykırıdır.

Öte yandan, iptali istenen Geçici Madde 2'nin ikinci fıkrası aynı zamanda; 2872 sayılı Çevre Kanununun 9 uncu maddesinin (h) bendi ile "hassas alan niteliğindeki kapalı koylarda, körfezlerde ve arkeolojik sit alanlarında" kurulması yasaklanmasına karşın, var olan balık çiftliklerinin bir yıl süre ile kirlenmeye yol açan faaliyetlerine olanak sağladığı için de, Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına ilişkin Anayasanın 63 üncü ve 2 nci maddelerine de aykırı düşmektedir. 2863 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde "kültür varlıkları" tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzelsanatlarla ilgili bulunan yer üstünde yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar olarak tanımlanmıştır. Bu durumda arkeolojik sit alanlarının kültür varlığı olduğu kuşkusuzdur. "hassas alan niteliğindeki kapalı koylarda, körfezlerde balık çiftliklerinin kurulması büyük ölçekte deniz kirliliğine neden olduğundan buralarda balık çiftliği kurulmasında ve bunların bir yıl gibi uzun süre muhafazasında kamu yararına değil, balık çiftliklerini korumaya yönelik bir amaç olduğu kuşkusuzdur. "Bir hukuk devletinde, devlet erki kullanılarak yapılan tüm kamu işlemlerinin nihaî amacının "kamu yararı" olması gerekir. Bu gereklilik, kamu yararını, yasama organının takdir yetkisi için de bir sınır konumuna getirir. Kamu yararı amacına yönelik olmayan söz konu düzenleme Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır.

Böylesi bir düzenlemenin Anayasanın 56 ncı ve 63 üncü maddelerinde belirtilen hak ve özgürlükleri Anayasanın 13 üncü maddesinde belirtilen "özüne dokunmama" ve "ölçülülük" ilkelerine aykırı biçimde sınırlandırmak anlamına geleceği ve Anayasanın 13 üncü maddesine de aykırı düşeceği ortadadır.

Açıklanan nedenlerle 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun iptali istenen Geçici Madde 2'si, Anayasanın 2 nci, 11nci, 13 üncü, 56 ncı, 63 üncü ve 90 ıncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

5) 26.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici Madde 3'ün Birinci Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen Geçici Madde 3'ün birinci fıkrasında "Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümlerine tâbi olduğu halde, yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden, halihazırda yer seçimi uygun olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ilgili yönetmelikler çerçevesinde gerekli yükümlülüklerini yerine getirdiklerini gösterir çevresel durum değerlendirme raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunar. İlgili yönetmeliklerde belirlenen şartları sağlayanlar başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde karara bağlanır." denilmiştir.

Bu düzenleme ile, yasaya ve ÇED Yönetmeliği'ne aykırı faaliyetlere bir tür af getirilmektedir. Üstelik, bir yıla kadar bu faaliyetler denetim dışı bırakılmaktadır.

ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) 11 Ağustos 1983 tarih ve 18132 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Çevre Kanunu" nun 10 uncu maddesi gereğince; gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları kapsar.

2872 Sayılı Çevre Yasası gereğince, 07.02.1993 tarihinde yayınlanan ve daha sonra birkaç kez değişikliğe uğrayan "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği", ÇED sürecini tanımlayan önemli bir belgedir. Gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler ÇED Yönetmeliği'nde belirtildiği üzere bir Proje Tanıtım Dosyası (PTD) veya Çed Raporu hazırlarlar. Çed raporunda çevreye yapılabilecek tüm etkiler göz önünde bulundurularak, çevre kirlenmesine neden olabilecek atık ve artıkların ne şekilde zararsız hale getirilebileceği ve bu hususta alınacak önlemler belirtilir.

ÇED Yönetmeliğinin belirlediği ilkeler kapsamında; Çevre Bakanlığı, diğer yatırımcı ve planlayıcı bakanlık ve kurumlar, özel sektör, üniversiteler ve meslek odaları, mühendislik ve müşavirlik büroları, çevre mühendisliği alanında hizmet veren özel firma/kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve toplumun değişik kesimleri ÇED Süreci'nin tarafları ve bileşenleridir. Bu anlamı ile, ÇED Süreci demokratik katılımın öne çıktığı bir ortamdır

Sonuç olarak; 1969 yılında ABD'de yürürlüğe giren Ulusal Çevre Politikası Kanunu (National Environmental Policy Act) kapsamında dünya ile tanışan ve gerek ABD, gerek AB ülkeleri, gerekse diğer dünya ülkelerinde halen en etkin çevre yönetim aracı olarak yerini alan ve gün geçtikçe de bu yeri sağlamlaştıran ÇED, ülkemizde 7 Şubat 1993 tarihinden bu yana uygulanmaktadır. Türkiye'de sağlam bir çevre yönetimi oluşturmanın esas temelini ÇED sürecinin yasal, kurumsal ve teknik altyapı açısından güçlendirilmesi teşkil etmektedir.

Rio Sözleşmesi ve ÇED kavramını içeren tüm doğa koruma sözleşmelerine göre, evrende çevreye zararlı olabilecek faaliyetlerin hiç birisi çevresel etki değerlendirme incelemesinden muaf tutulamaz. Önemli olan kamu yararadır. Bu günkü ve gelecek nesillerin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşamalarıdır.

ÇED Yönetmeliği'ne aykırı faaliyetlere bir tür af getiren, üstelik, bir yıla kadar bu faaliyetler denetim dışı bırakan iptali istenen 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici Madde 3'ün birinci fıkrası; çevreyi kirlenme, canlı yaşamı için risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar, riskli faaliyetlerini sürdürme olanağı sağladığından yukarıda "Gerekçe" Bölümünde (3) numaralı başlık altında etraflıca belirtilen nedenlerle Anayasanın 2 nci, 11 inci, 13 üncü, 56 ncı ve 90 ncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

6) 26.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici Madde 4'ün Birinci ve İkinci Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

İptali istenen söz konusu fıkralarda," Atıksu arıtma ve evsel nitelikli katı atık bertaraf tesisini kurmamış belediyeler ile, halihazırda faaliyette olup, atıksu arıtma tesisini kurmamış organize sanayi bölgeleri, diğer sanayi kuruluşları ile yerleşim birimleri, bu tesislerin kurulmasına ilişkin iş termin plânlarını bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlığa sunmak ve aşağıda belirtilen sürelerde işletmeye almak zorundadır.

İşletmeye alma süreleri, iş termin plânının Bakanlığa sunulmasından itibaren; belediyelerde nüfusu, 100.000'den fazla olanlarda 3 yıl, 100.000 ilâ 50.000 arasında olanlarda 5 yıl, 50.000 ilâ 10.000 arasında olanlarda 7 yıl, 10.000 ilâ 2.000 arasında olanlarda 10 yıl, organize sanayi bölgeleriyle bunların dışında kalan endüstri tesislerinde ve atıksu üreten her türlü tesiste 2 yıldır." denilmiştir.

Bu düzenlemeler ile atıkların, çevre sağlığı ve canlı yaşamı için tehlike yaratmayacak şekilde bertaraf edilmesinden (iş termin plânının Bakanlığa sunulma süresi de dikkate alındığında) en az 4 yıla, en fazla 11 yıla kadar vazgeçilmesi söz konusudur. Böyle bir düzenlemenin anlamının ise, açıkça çevre kirlenmesinin önünü açmak olduğu kuşkusuzdur.

Bu durum aynı zamanda böyle bir düzenlemenin; 12 Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe girecek olan TCK.'nın 181 inci ve 182 nci maddelerindeki "çevreye karşı suç" olarak tanımlanan eylemlerin teşvik edilmesi sonucunu doğuracak olması nedeniyle kamu yararı amacına değil kurum ve işletmeleri koruma amacına yönelmiş bulunduğunu, dolayısıyla Anayasanın 2 nci maddesiyle bağdaşmadığı göstermektedir. Çünkü bir hukuk devletinde tüm yasama işlemlerinin nihai amacının, kamu yararını gerçekleştirmeye yönelik olması gerekir.

Diğer yandan iptali istenen düzenlemenin Anayasanın 56 ncı maddesinde ifade edilmiş bulunan çevre hakkını ölçsüzce ve özünden zedeleyeceği de ortadadır.

Açıklanan ve yukarıda "Gerekçe" Bölümünde (3) numaralı başlık altında etraflıca belirtilen nedenlerle, 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Geçici Madde 4'ün birinci ve ikinci fıkraları Anayasanın 2 nci, 11 inci, 13 üncü, 56 ncı ve 90 ncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

İptali istenen kuralların yürürlüklerini sürdürmesi halinde, çevre hakkı güvencesiz kalacak ve çevre hakkına yönelik ihlaller adeta özendirilmiş olacaktır. Böyle bir durumun ise bu ihlalleri artıracığı ve "çevre" yi korumasız bırakacağı açıktır.

Diğer taraftan bu kuralların bir kısmı aynı zamanda çevre sorunlarına çözüm getirmek bir yana yukarıda "Gerekçe" Bölümünde açıklandığı üzere doğal ve kültürel zenginlikler ve çevre değerlerine karşı gizli bir saldırı niteliği taşıdıklarından uygulanmaları halinde, giderilmesi olanaksız durum zararların doğabileceği kuşkusuzdur.

Öte yandan, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağı duraksama bulunmamaktadır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, söz konusu hüküm hakkında yürürlüğünün durdurulması da istenerek iptal davası açılmıştır."

B- İptal ve yürürlüğün durdurulması istemlerini içeren 11.7.2006 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"1- 6.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci Maddesi İle Değiştirilen 9.8.1983 Tarihli ve 2872 Sayılı Çevre Kanununun 1 inci Maddesindeki "sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda" ibaresinin Anayasaya Aykırılığı

Anayasanın 56 ncı maddesinde, çevre hakkı bir sosyal ve ekonomik hak ve ödev olarak düzenlenmiş ve 56 ncı maddede herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu; çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin Devletin ve vatandaşın ödevi olduğu ifade edilmiştir.

Anayasanın 56 ncı maddesinde çevre hakkının gerçekleştirilmesi konusunda devlete ve vatandaşlara düşen görevler konusunda "sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda" şeklinde herhangi bir sınırlamaya veya yönlendirmeye yer verilmemiştir. Yani söz konusu ilkeler çevre hakkının norm alanının belirlenmesinde esas alınmamıştır.

Bunun anlamı, Anayasanın çevrenin korunması konusunda kişilere ve devlete, "sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri" ile çizilen alanla sınırlı olarak değil, fakat bu alanın dışında da bir takım haklar, yükümlülükler ve ödevler getirdiğidir.

Elbette ki sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevre ilkeleri, günümüzde çevrenin korunması ve çevre hakkının somutlaştırılması konusunda uyulacak ilkeler arasında yer almakta ve çevre hakkının koruduğu alanın bir kısmını çizmektedir. Ancak, çevre hakkının sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin çizdiği alan dışında kalan bir takım hak ve ödevleri de kapsadığında ve bunların gerçekleştirilmesinde konusuna göre değişebilen bir takım başka ilkelere de dayanacağına kuşku yoktur.

5491 Sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile 2872 Sayılı Kanununun 1 inci maddesi değiştirilerek, kanunun amacı belirtilirken ise, iptali istenen ibare ile, çevrenin korunması doğrultusundaki hak ve ödevler Anayasanın öngördüğünden daha daraltılarak ve sadece "sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri"nin gösterdiği alanla sınırlı tutularak düzenlenmiştir. Bu durumu, çevre hakkının Anayasadaki norm alanının yasada daraltılmış olması şeklinde de ifade edebiliriz.

Böyle bir tutumun ise 2872 sayılı Kanununun 5491 sayılı Kanunla değiştirilen 1 inci maddesini, amaç bakımından, Anayasanın 56 ncı maddesine aykırı bir görünüme sokacağı açıktır.

Kuşkusuz her hak ve özgürlük sınırlandırılabilir. Ancak bu sınırlandırmada hangi ilkelere uyulacağını Anayasanın 13 üncü maddesi göstermektedir.

Anayasada belirtilen çevre hakkı yasa düzeyinde düzenlenirken bu hakkın norm alanını daraltan bir ifadenin ise sınırlandırma olarak tanımlanması olanaksızdır. Sınırlandırma hakkın norm alanı içinde yapılan daraltmalar için geçerli bir kavram olarak görülmelidir.

Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevre ilkeleri ise ancak çevre hakkının norm alanını belirleyen değil, bu hakkın norm alanı içinde yapılacak sınırlamalar için ölçü olabilir. Bu nedenle, söz konusu ibare çevre hakkının Anayasanın 56 ncı maddesindeki norm alanını daralttığı için Anayasaya aykırıdır.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir hükmün hukuk devleti, anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleri ve dolayısı ile Anayasanın 2 ve 11 inci maddeleri ile de bağdaşmayacağı açıktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasanın 2, 11, ve 56 ncı maddelerine aykırı olan söz konusu ibarenin iptali gerekmektedir.

2- 26.04.2006 Tarihli ve 5491 Sayılı Çevre kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 3 üncü Maddesinin Değiştirdiği 9.08.1983 Tarihli ve 2872 Sayılı Çevre Kanununun 3 üncü Maddesinin 1 inci Fıkrasının (c) ve (d) Bendlerinin Anayasaya Aykırılığı

Söz konusu (c) bendinde arazi ve kaynak kullanım kararları veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşların karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetecekleri bildirilmiştir.

Böylesi bir ifadeden, (c) bendinde belirtilen işlemlerde çevre hakkının ve en azından sürdürülebilir çevre ilkesinin gözardı edilebileceği ve yalnız sürdürülebilir kalkınma ilkesine uyulmasının yeterli olacağı anlamı çıkmaktadır.

Halbuki çevre hakkı, Anayasanın 56 ncı maddesinde tanımlanarak güvence altına alınmış, vazgeçilemez nitelikte bir haktır. Sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetirken çevre hakkını ihmal eden bir düzenleme, Anayasanın 56 ncı maddesinde ifade edilen çevre hakkının özünden ve ölçüsüzce zedelenmesine yol açar.

Böyle bir sorunun doğmasını önleyebilmenin yolu, sürdürülebilir kalkınma ilkesinin yanısıra çevre hakkının veya en azından sürdürülebilir çevre ilkesine de söz konusu (c) bendinde, uyulacak ilkeler arasında yer vermektir.

Ancak (c) bendinde böyle bir çözüme gidilmemiş ve dolayısı ile çevre hakkı, sürdürülebilir kalkınma ilkesi karşısında güvencesiz bırakılmış; ölçüsüzce ve özünden zedelenmiştir.

Bu nedenle (c) bendi Anayasanın 13 ve 56 ncı maddelerine aykırı düşmektedir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı bir düzenlemenin hukuk devleti, anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleri ile ve dolayısı ile Anayasanın 2 ve 11 inci maddeleriyle de bağdaşmayacağı açıktır.

Söz konusu 3 üncü maddenin (d) bendinde ise, yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisinin sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirileceği bildirilmiş; böylece çevre hakkı ve en azından sürdürülebilir çevre ilkesi bu değerlendirmede uyulacak bir ölçüt olmaktan çıkarılarak, gözardı edilmiştir.

Böylesi bir düzenlemenin de yukarıda 3 üncü maddenin (c) bendinin Anayasaya aykırılık gerekçesinde belirtilen nedenlerle Anayasanın 2, 11, 13 ve 56 ncı maddelerine aykırı düşeceği açıktır.

Söz konusu (c) ve (d) bendlerinin, yukarıda açıklanan nedenlerle iptal edilmesi gerekmektedir.

3 - 6.04.2006 Tarih ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9 uncu Maddesi ile değiştirilen 9.8.1983 Tarihli ve 2872 Sayılı Çevre Kanununun 12 inci Maddesinin Birinci Fıkrasındaki “veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara” İbaresinin Anayasa’ya Aykırılığı

5491 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile değiştirilen 2872 Sayılı Çevre Kanununun 12 inci maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi, Çevre ve Orman Bakanlığına bırakılmıştır.

İptali istenen düzenlemede ise, söz konusu yetkinin Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara devredilebileceği öngörülmüştür.

Söz konusu düzenleme idarenin kanuniliği ilkesine aykırı düşmektedir; çünkü Bakanlığın denetleme yetkisini devredeceği kurum ve kuruluşların hangileri olduğu hususuna ilişkin nesnel bir belirleme yapılmamış, “Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara” denilerek bu husus idarenin takdirine bırakılmış ve keyfi uygulamalara zemin hazırlanmıştır. Bu konuda yürütmenin – idarenin yapacağı düzenlemelerin ise, asli düzenleme niteliği taşıyacağı kuşkusuzdur.

Halbuki, Anayasa’ya göre yürütmenin asli düzenleme yetkisi, Anayasa’nın gösterdiği ayırık haller dışında yoktur. Bu yetki Anayasa’nın 7 nci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir ve devredilemez. Yürütme, ancak yasayla asli olarak düzenlenmiş alanda kural koyabilir.

Anayasa’nın çeşitli maddelerinde yer alan “kanunla düzenlenir” deyiminden neyin anlaşılması gerektiği hususuna Anayasa Mahkemesi, kararlarıyla açıklık getirmiştir. Örneğin, 18.6.1985 günlü, E.185/3, K.1985/8 sayılı kararında, konuyu şöyle belirginleştirmiştir:

“Yasa koyucu, belli konularda gerekli kuralları koyacak, çerçeveyi çizecek, eğer uygun ve zorunlu görürse, onların uygulanması yolunda sınırları belirlenmiş alanlar bırakacak, idare, ancak o alanlar içinde takdir yetkisine dayanmak suretiyle yasalara aykırı olmamak üzere bir takım kurallar koyarak yasanın uygulanmasını sağlayacaktır”.

Esasen Anayasa’nın 8 inci maddesinin, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir, hükmünün anlamı da budur. (Anayasa Mahkemesinin 22.6.1988 tarih E.1987/18,K.1986/23, sayılı kararı, R.G. 26.11.1988, sa.2001)

Öte yandan, kaynağını Anayasa’dan almayan bir yetki, Anayasa’nın 6 ncı maddesine de aykırı düşer.

Söz konusu ibare keyfi uygulamalara yol açacak bir belirsizlik yaparak Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti ilkesine de aykırı düşmüştür. Anayasa’nın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk güvenliği, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için yönetimin görev ve yetkilerinin sınırının yasalarda açıkça gösterilmesi bir zorunluluktur.

Bu durumda, dava konusu kural belirlilik, genellik, soyutluk ve öngörülebilirlik özellikleri taşınamaması nedeniyle hukuk devleti ilkesi ile de bağdaşmamaktadır. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 2 nci maddesine de aykırıdır.

Diğer taraftan, bir yasa kuralının Anayasanın herhangi bir kuralına aykırılığının tespiti, onun kendiliğinden Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesini ifade eden 11 inci

maddesine de aykırılığı sonucunu doğuracaktır (Anayasa Mahkemesinin 03.06.1988 tarih ve E.1987/28, K.1988/16 sayılı kararı, AMKD., sa.24, shf. 225).

Açıklanan nedenlerle 6.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9 uncu maddesi ile değiştirilen 9.8.1983 tarihli ve 2872 Sayılı Çevre Kanununun 12 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara” ibaresi, Anayasa’nın 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 8 inci ve 11 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

6.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilen 9.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre kanununun 1 inci maddesindeki “sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma” ibaresi, 3 üncü maddesinin değiştirdiği 9.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (c) ve (d) bendleri ve 9 uncu maddesi ile değiştirilen 9.8.1983 tarihli ve 2872 Sayılı Çevre Kanununun 12 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara” ibaresi, Anayasanın yukarıdaki gerekçede belirtilen hükümlerine açıkça aykırı olup, bu hükümlerin uygulanmaları halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararların doğabileceği açıktır.

Diğer taraftan, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağında duraksama bulunmamaktadır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, söz konusu hükümler hakkında yürürlüklerinin durdurulması da istenerek iptal davası açılmıştır.”

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

5491 sayılı Yasa’nın iptali istenilen fıkra, bent, tümce, bölüm ve ibareleri içeren 1., 3., 7., 9., 12., geçici 2., geçici 3. ve geçici 4. maddeleri şöyledir:

1- **“MADDE 1-** 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Bu Kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, **sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda** korunmasını sağlamaktır.”

2- **“MADDE 3-** 2872 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Çevrenin korunmasına, iyileştirilmesine ve kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkeler şunlardır:

a) Başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi ile görevli olup bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler.

b) Çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğin giderilmesi alanlarındaki her türlü faaliyette; Bakanlık ve yerel yönetimler, gerekli hallerde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparlar.

c) **Arazi ve kaynak kullanım kararlarını veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşlar, karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetirler.**

d) **Yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisi sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirilir.**

e) Çevre politikalarının oluşmasında katılım hakkı esastır. Bakanlık ve yerel yönetimler; meslek odaları, birlikler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların çevre hakkını kullanacakları katılım ortamını yaratmakla yükümlüdür.

f) Her türlü faaliyet sırasında doğal kaynakların ve enerjinin verimli bir şekilde kullanılması amacıyla atık oluşumunu kaynağında azaltan ve atıkların geri kazanılmasını sağlayan çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması esastır.

g) Kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamalar kirlenme veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanır. Kirlenmenin kirlenmeyi veya bozulmayı durdurmak, gidermek veya azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirlenetenden tahsil edilir.

h) Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesi için uyulması zorunlu standartlar ile vergi, harç, katılma payı, yenilenebilir enerji kaynaklarının ve temiz teknolojilerin teşviki, emisyon ücreti ve kirlenme bedeli alınması, karbon ticareti gibi piyasaya dayalı mekanizmalar ile ekonomik araçlar ve teşvikler kullanılır.

ı) Bölgesel ve küresel çevre sorunlarının çözümüne yönelik olarak taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar sonucu ortaya çıkan ulusal hak ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli teknik, idarî, malî ve hukukî düzenlemeler Bakanlığın koordinasyonunda yapılır.

Gerçek ve tüzel kişiler, bu düzenlemeler sonucu ortaya çıkabilecek maliyetleri karşılamakla yükümlüdür.

j) Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre sorunlarının çözümüne yönelik gerekli teknik, idarî, malî ve hukukî düzenlemeler Bakanlığın koordinasyonunda yapılır. **2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu kapsamındaki konular Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından yürütülür.**"

3- "MADDE 7- 2872 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10- Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir."

4- "MADDE 9- 2872 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usûl ve esasları çerçevesinde yapılır.

Askerî işyerleri, askerî bölgeler ve tatbikatların bu Kanun çerçevesindeki denetimi ve neticelerine ait işlemler; Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Bakanlık tarafından müştereken hazırlanacak yönetmeliğe göre yürütülür.

İlgililer, Bakanlığın veya denetimle yetkili diğer mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermek, yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamak, denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermek zorundadırlar.

İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını,

izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar.

Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğüne ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

5- “MADDE 12- 2872 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırı davrananlara söz konusu aykırı faaliyeti düzeltmek üzere Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından bir defaya mahsus olmak üzere esasları yönetmelikle belirlenen ve bir yıl aşmamak üzere süre verilebilir.

Faaliyet; süre verilmemesi halinde derhal, süre verilmesi durumunda, bu süre sonunda aykırılık düzeltilmez ise Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulur. Çevre ve insan sağlığı yönünden tehlike yaratan faaliyetler süre verilmeksizin durdurulur.

Çevresel Etki Değerlendirmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülkî amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur.

Süre verilmesi ve faaliyetin durdurulması, bu Kanunda öngörülen cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez.”

6- “GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal durumda olan işletmelere bu Kanun ve yönetmeliklerle getirilen ek yükümlülüklerin gerçekleştirilmesi için, yönetmeliklerin yayımlanmasından sonra, Bakanlıkça bir yıla kadar süre verilebilir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 9 uncu maddesinin (h) bendine aykırı tesisler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde kapatılır.”

7- “GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümlerine tâbi olduğu halde, yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden, halihazırda yer seçimi uygun olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ilgili yönetmelikler çerçevesinde gerekli yükümlülüklerini yerine getirdiklerini gösterir çevresel durum değerlendirme raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunar. İlgili yönetmeliklerde belirlenen şartları sağlayanlar başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde karara bağlanır.

Çevresel durum değerlendirme raporunu altı ay içinde Bakanlığa sunmayan ya da raporun Bakanlığa sunulmasından itibaren altı ay içerisinde gerekli çevre koruma önlemlerini almayan faaliyetler Bakanlıkça süre verilmeksizin durdurulur.

Yürürlükteki mevzuat uyarınca yer seçimi uygun olmayan faaliyetler için ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanması esastır.”

8- “GEÇİCİ MADDE 4.- Atıksu arıtma ve evsel nitelikli katı atık bertaraf tesisini kurmamış belediyeler ile, halihazırda faaliyette olup, atıksu arıtma tesisini kurmamış organize sanayi bölgeleri, diğer sanayi kuruluşları ile yerleşim birimleri, bu tesislerin kurulmasına ilişkin iş termin plânlarını bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlığa sunmak ve aşağıda belirtilen sürelerde işletmeye almak zorundadır.

İşletmeye alma süreleri, iş termin plânının Bakanlığa sunulmasından itibaren; belediyelerde nüfusu, 100.000’den fazla olanlarda 3 yıl, 100.000 ilâ 50.000 arasında olanlarda 5 yıl, 50.000 ilâ 10.000 arasında olanlarda 7 yıl, 10.000 ilâ 2.000 arasında olanlarda 10 yıl, organize sanayi bölgeleriyle bunların dışında kalan endüstri tesislerinde ve atıksu üreten her türlü tesiste 2 yıldır.

Halen inşaatı devam eden atıksu arıtma ve katı atık bertaraf tesisleri için iş termin plânı hazırlanması şartı aranmaz. Tesisin işletmeye alınma süresi bu maddede belirlenen işletmeye alınma sürelerini geçemez.

Belediyeler, organize sanayi bölgeleri, diğer sanayi kuruluşları ile yerleşim yerleri bu hükümden yararlanmak için bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde Bakanlığa başvurmak zorundadır.

Bu Kanunun 8 inci maddesi ile atıksu altyapı sistemlerinin ve katı atık bertaraf tesisleri kurma yükümlülüğü verilen kurum ve kuruluşların, bu yükümlülüklerini, bu maddede belirtilen süre içinde yerine getirmemeleri halinde; belediyelerde nüfusu 100.000'den fazla olanlara 50.000 Türk Lirası, 100.000 ilâ 50.000 arasında olanlara 30.000 Türk Lirası, 50.000 ilâ 10.000 arasında olanlara 20.000 Türk Lirası, 10.000 ilâ 2.000 arasında olanlara 10.000 Türk Lirası, organize sanayi bölgelerinde 100.000 Türk Lirası, bunların dışında kalan endüstri tesislerine ve atıksu üreten her türlü tesise 60.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 13., 17., 56., 63., 90. ve 168. maddelerine dayanılmış, 123. maddesi ilgili görülmüştür.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, 29.6.2006 ve 20.7.2006 tarihlerinde yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİ

A- 2006/99 esas sayılı davanın ilk inceleme toplantısında, 26.4.2006 günlü, 5491 sayılı “Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un;

1- 3. maddesiyle değiştirilen 9.8.1983 günlü, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3. maddesinin (j) bendinin son tümcesinin,

2- 7. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin üçüncü fıkrasının,

3- 12. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin birinci fıkrasının,

4- Geçici 2. maddesinin,

5- Geçici 3. maddesinin birinci fıkrasının,

6- Geçici 4. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının,

yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, 29.6.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B- 2006/110 esas sayılı davanın Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR ve Şevket APALAK'ın katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında, 26.4.2006 günlü, 5491 sayılı “Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un;

1) a- 1. maddesiyle değiştirilen 9.8.1983 günlü, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1. maddesinin “ ... sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda ...” bölümünün,

b- 3. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (c) ve (d) bentlerinin, yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2) 9. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tümcesinde yer alan “ ... veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara ...” ibaresinin, yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mustafa YILDIRIM ile Fettah OTO'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

20.7.2006 gününde karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçeleri ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Birleştirme Kararı

26.4.2006 günlü, 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

1- 1. maddesiyle değiştirilen 9.8.1983 günlü, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1. maddesinin “ ... sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda ...” bölümünün,

2- 3. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (c) ve (d) bentlerinin,

3- 9. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tümcesinde yer alan “... veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara ...” ibaresinin,

iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemiyle açılan 2006/110 esas sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2006/99 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2006/99 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 15.1.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1) Yasa'nın 1. Maddesiyle Değiştirilen 2872 Sayılı Yasa'nın 1. Maddesindeki “sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda” Bölümünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 1. maddesinde Çevre Kanunu'nun amacının, çevrenin “sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri” ile sınırlı olarak korunmasının öngörüldüğü, çevre hakkının gerçekleştirilmesinin anılan ilkelerle sınırlı tutulmasının Anayasa'nın 56. maddesindeki çevre hakkının norm alanını daralttığı, bu nedenlerle iptali istenilen bölümün Anayasa'nın 2., 11., 13. ve 56. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 1. maddesinde, Çevre Kanunu'nun amacının bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 56. maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.” hükmü yer almaktadır.

2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 2. maddesinde, sürdürülebilir çevre “Gelecek kuşakların ihtiyaç duyacağı kaynakların varlığını ve kalitesini tehlikeye atmadan, hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda (sosyal, ekonomik, fizikî vb.) ıslahı, korunması ve geliştirilmesi sürecini ifade eder”; sürdürülebilir kalkınma ise “Bugünkü ve gelecek kuşakların, sağlıklı bir çevrede yaşamasını güvence altına alan çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurulması esasına dayalı kalkınma ve gelişmeyi ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin içeriği itibarıyla hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda ıslahı, korunması ve geliştirilmesi ile sağlıklı bir çevrede yaşamasını güvence altına aldığı açıktır.

Öte yandan, Yasa'nın gerekçesinde de belirtildiği gibi sürdürülebilir kalkınma ilkesinin 1987 Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun Ortak Geleceğimiz Raporu, 1992 Rio Çevre Dünya Zirvesi, 2002 Johannesburg Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi gibi uluslararası çalışmalara paralel olarak çevre hakkını

daha kapsamlı ve etkin şekilde korumayı amaçladığı gözetildiğinde, çevre hakkının norm alanını daraltmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu nedenlerle iptali istenilen bölüm, Anayasa'nın 2. ve 56. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

İptali istenilen bölümün, Anayasa'nın 11. ve 13. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

2) Yasa'nın 3. Maddesiyle Değiştirilen 2872 Sayılı Yasa'nın 3. Maddesinin (c) ve (d) Bentleri ile (j) Bendinin Son Tümcesinin İncelenmesi

a- (c) ve (d) Bentlerinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 3. maddesinin (c) ve (d) bentlerinde, arazi ve doğal kaynaklarla ilgili değerlendirme ve karar alma süreçlerinde yalnızca sürdürülebilir kalkınma ilkesinin gözetildiği, sürdürülebilir çevre ilkesine yer verilmeyerek çevre hakkının ihmal edildiği, bu hakkın özünün zedelenmesine yol açıldığı, bu nedenlerle anılan bentlerin Anayasa'nın 2., 11., 13. ve 56. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yasa'nın çevrenin korunmasına, iyileştirilmesine ve kirliliğinin önlenmesine ilişkin genel ilkelerin belirlendiği değiştirilen 3. maddesinin (c) bendinde, "*Arazi ve kaynak kullanım kararlarını veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşlar, karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetirler.*"; (d) bendinde ise "*Yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisi sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirilir.*" denilmiştir.

Yasa'nın değiştirilen 2. maddesine göre sürdürülebilir kalkınma, bugünkü ve gelecek kuşakların, sağlıklı bir çevrede yaşamasını güvence altına alan çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurulması esasına dayalı kalkınma ve gelişmeyi ifade eder.

İptali istenilen (c) bendiyle, sağlıklı çevrede yaşamayı güvence altına alan bir çevre yaklaşımı benimsenerek, çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurulmasının ilke edinildiği, bunun da çevrenin korunmasına yönelik olduğu açıktır. İptali istenilen (d) bendinde ise yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisinin, sağlıklı çevrede yaşanmasını güvence altına alan bir dengeyi gözetilen sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirilmesi öngörülmekte, yalnızca günlük, kısa veya orta vadeli dönemler için anılan değerlendirmenin yapılması yeterli sayılmamaktadır.

Yasa'nın değiştirilen 1. maddesindeki amaç hükmünün, Yasa'nın tümüne ilişkin olduğu ve amaçta belirtilen "*sürdürülebilir çevre ilkesi*"nin, iptali istenilen (c) ve (d) bentleri için de geçerli olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Bu nedenlerle iptali istenilen bentler, Anayasa'nın 2. ve 56. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 11. ve 13. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

b- (j) Bendinin Son Tümcesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. maddesiyle çevrenin korunmasına ilişkin görevlerin Çevre ve Orman Bakanlığı'na verildiği halde iptali istenen tümceyle 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu kapsamındaki konuların Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından yürütülmesinin öngörülmesinde kamu yararı bulunmadığı gibi, bu faaliyetlerden kaynaklanan kirlenmelerin önlenmesi konusunda da zafiyete neden olunacağı, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın 2. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yasa'nın değiştirilen 3. maddesinin (j) bendinin birinci tümcesinde "*Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre sorunlarının çözümüne yönelik gerekli teknik, idarî, malî ve hukukî düzenlemeler Bakanlığın koordinasyonunda yapılır.*" hükmünden sonra iptali istenilen son tümcesinde "*2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu kapsamındaki konular Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından yürütülür*" denilmiştir.

2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu'nun 1. maddesinde, Yasa'nın amacının barışçıl amaçlarla Türkiye'de atom enerjisinin kalkınma planlarına uygun olarak

ülke yararına kullanılmasını sağlamak, temel ilke ve politikaları belirleyip önermek, bilimsel, teknik ve idari çalışmaları yapmak, düzenlemek, desteklemek, koordine etmek ve denetlemek üzere Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun kuruluşu, işleyişi, görev, yetki ve sorumluluklarını saptamak olduğu, 3. maddesinde aynı Yasa'da belirtilen görevleri yerine getirmek üzere kısa adı TAEK olan, Başbakan'a bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz Türkiye Atom Enerjisi Kurumunun kurulduğu, 4. maddesinde, ülkenin bilimsel, teknik ve ekonomik kalkınmasında atom enerjisinden yararlanılmasını mümkün kılacak her türlü araştırma, geliştirme, inceleme ve çalışmayı yapma ve yaptırmanın TAEK'nin görev ve yetkileri arasında bulunduğu, 10. maddesinde ise 4. maddedeki görevlerin yerine getirilmesi sırasında insan sağlığının ve çevrenin radyasyondan korunması için alınması gereken önlemlerin TAEK tarafından hazırlanacak bir tüzükle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Atom enerjisinden yararlanılmasında her türlü araştırma, geliştirme, inceleme ve çalışmayı yapmak ve yaptırmakla yükümlü TAEK'nin, bu faaliyetlerin yürütülmesinde hangi tür çevre kirliliği ve çevre sorunlarının oluşabileceğini ve hangi tür düzenlemelerle çözüme ulaşılabileceğini belirlemede en etkin sonuca varabilecek uzman kurum olduğu gözetildiğinde yasakoyucunun takdir yetkisini bu yönde kullanmasında Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle iptali istenilen kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 11. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

3) Yasa'nın 7. Maddesiyle Değiştirilen 2872 Sayılı Yasa'nın 10. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, petrol, jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetlerinin çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) kapsamı dışında tutulmasının çevrenin kirlenmesine ve ekolojik dengenin bozulmasına neden olacağı, maden arama faaliyetlerinde sondaj yapılmasının, yarma, galeri ve kuyu açılmasının, ruhsat sahasında geri dönüşü olmayan çevre tahribatına, dolayısıyla insan sağlığına ve canlı yaşamına büyük risk oluşturacağı, bu durumun Birleşmiş Milletler Dünya Doğa Şartı ve 1972 Çevre Konferansı sonucu yayımlanan Stockholm Bildirgesindeki çevre hakkıyla bağdaşmadığı gibi, arama faaliyetlerinin ÇED kapsamı dışında tutulmasının 2872 sayılı Yasa'nın amaçlarından olan sürdürülebilir kalkınma ilkesini de gözetmediği, bu nedenlerle kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 17., 56., 90. ve 168. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 10. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır.*" hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'nın 56. maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında "*Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.*" hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 56. maddesinin gerekçesinde, vatandaşın korunmuş çevre şartlarında, beden ve ruh sağlığı içinde yaşamını sürdürmesini sağlamanın Devletin ödevi olduğu, Devletin hem kirlenmenin önlemesi hem de tabii çevrenin korunması ve geliştirilmesi için gereken tedbirleri alması gerektiği belirtilmiştir.

Yasa'nın değiştirilen 10. maddesinde belirtilen çevresel etki değerlendirmesi, aynı Yasa'nın değiştirilen 2. maddesine göre gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları ifade eder.

Günümüzde çevrenin kirlendikten veya bozulduktan sonra eski hale getirilmesinin çok külfetli olması, hatta kimi durumlarda olanaksız bulunması nedeniyle, kirlenen çevreyi temizleme veya bozulan çevreyi onarma yerine, olumsuz etkileri baştan önlemenin yöntemleri aranmaktadır. ÇED, kalkınma ve ekonomik gelişme için yapılacak yatırım ve faaliyetlerin,

doğayı tahrip etmeden ve çevreyi kirletmeden gerçekleştirilmesinde kullanılan yöntemlerden birisidir. ÇED ile korunmaya çalışılan temel unsur, çevre ve bu çevre içerisindeki varlıklardır.

ÇED kapsamı dışında tutulan arama faaliyetlerinin, biyolojik çeşitlilik üzerinde ya da doğada değişiklikler meydana getirebileceği, bu değişikliklerin uzun dönemli etkilerinin olabileceği, bu nedenle çevre için riskler taşıdığı açıktır. Bu açıdan kural kapsamındaki arama faaliyetinde, mevcut risklerin ortadan kaldırılabilmesi ve önlenmesi için ÇED'in öngörülmesi, Anayasa'nın 56. maddesinde Devlete verilen çevrenin korunması yükümlülüğünün bir gereğidir.

Kuralla, petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetlerinin çevresel etki değerlendirilmesi kapsamı dışında tutulması Anayasa'nın 56. maddesine aykırıdır. Kuralın iptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Serruh KALELİ bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 56. maddesine dayanılarak iptaline karar verildiğinden 168. maddesi yönünden incelenmesine gerek duyulmamış, 2., 11., 17. ve 90. maddeleriyle ilgili görülmemiştir.

4) Yasa'nın 9. Maddesiyle Değiştirilen 2872 Sayılı Yasa'nın 12. Maddesinin Birinci Fıkrasının İkinci Tümcesindeki "veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde iptali istenilen ibarenin, idarenin kanuniliği ilkesine aykırı olduğu, Bakanlığın denetleme yetkisini devredebileceği kurum ve kuruluşların hangileri olduğu hususuna ilişkin nesnel bir belirleme yapılmadığı, bu hususun idarenin takdirine bırakıldığı ve keyfi uygulamalara zemin hazırlandığı, bu nedenlerle Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi yasaların, kanun hükmünde kararname ve TBMM İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verilebilir. İptali istenen kural, konuyla ilgili görülen Anayasa'nın 123. maddesi yönünden de incelenmiştir.

2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 12. maddesinin iptali istenilen "*veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara*" ibaresinin de yer aldığı birinci fıkrasında "*Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır.*" hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'nın 7. maddesinde "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez*"; 123. maddesinde, "*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur*" denilmektedir.

İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde yasayla düzenlenmesini gerekli kılar.

12. maddede, 2872 sayılı Yasa hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Çevre ve Orman Bakanlığına verilmiş, Bakanlığın gerektiğinde bu yetkiyi devredebileceği kamu kurum ve kuruluşları tek tek sayıldıktan sonra, iptali istenilen ibareyle, Yasa'da belirtilen kurum ve kuruluşlar dışında Bakanlığın uygun göreceği diğer kurum ve kuruluşlara da anılan denetleme yetkisinin devredilebilmesi öngörülmüştür. Denetleme yetkisinin hangi kurum ve kuruluş devredileceğinin Yasa'da açıkça belirtilmeksizin Bakanlığın takdirine bırakılması, Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine aykırıdır. İbarenin iptali gerekir.

Haşim KILIÇ bu görüşe katılmamıştır.

İbare, Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine dayanılarak iptal edildiğinden, ayrıca 2., 6., 8. ve 11. maddeleri yönünden incelemeye gerek duyulmamıştır.

5) Yasa'nın 12. Maddesiyle Değiştirilen 2872 Sayılı Yasa'nın 15. Maddesinin Birinci Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde kuralın, çevreyi kirleten, canlı yaşamı için risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar riskli faaliyetlerini sürdürme olanağı sağladığı, bunun çevrenin kirlenmesinin önlenmesi konusunda Devlete verilen ödevin yerine getirilmemesi anlamına geldiği, çevre hakkını ölçsüzce sınırlandırdığı, Birleşmiş Milletler Dünya Doğa Şartı, 1972 Stockholm Deklarasyonu, 1992 Rio Çevre Sözleşmesi ve Akdenizin Kara Kökenli Kaynaklardan ve Faaliyetlerden Dolayı Kirlenmeye Karşı Korunması Protokolü ile bağdaşmadığı, bu nedenlerle Anayasa'nın 2., 11., 13., 56. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 15. maddesinin birinci fıkrasında *"Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırı davrananlara söz konusu aykırı faaliyeti düzeltmek üzere Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından bir defaya mahsus olmak üzere esasları yönetmelikle belirlenen ve bir yılı aşmamak üzere süre verilebilir."* denilmiştir.

Kuralda, 2872 sayılı Yasa ve bu Yasa gereğince yayımlanan yönetmeliklere aykırı davranan kurum, kuruluş ve işletmelere aykırı faaliyeti düzeltmek için bir defaya mahsus olmak üzere süre verilmesi idarenin takdirine bırakılmış, 15. maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında, çevre ve insan sağlığı yönünden tehlike oluşturan ya da ÇED incelemesi yapılmaksızın ve proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetlerin süre verilmeksizin derhal durdurulacağı belirtilerek, bu konular kapsam dışında tutulmuştur. Dördüncü fıkrada ise süre verilmesi ve faaliyetin durdurulmasının, 2872 sayılı Yasa'da öngörülen cezaların uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği ifade edilmiştir. Buna göre iptali istenilen kural maddenin diğer fıkralarıyla birlikte değerlendirildiğinde, kuralın kapsama giren aykırı faaliyetlerin düzeltilmesini ve ilgilileri Yasa ve yönetmeliklere uygun davranmaya zorlamak suretiyle çevre hakkını ve çevrenin korunmasını sağlamayı amaçladığı anlaşıldığından, Anayasa'nın 56. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 13. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

6) 5491 Sayılı Yasa'nın Geçici 2. Maddesinin İncelenmesi

a) Birinci Fıkranın İncelenmesi

Dava dilekçesinde kuralın, faal durumda olan çevre ve canlı yaşamı için risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar faaliyetlerini sürdürmelerine yol açması sebebiyle 2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 15. maddesinin iptali istenilen birinci fıkrası için belirtilen gerekçelerle Anayasa'nın 2., 11., 13., 56. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5491 sayılı Yasa'nın geçici 2. maddesinin birinci fıkrasında, *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faal durumda olan işletmelere bu Kanun ve yönetmeliklerle getirilen ek yükümlülüklerin gerçekleştirilmesi için, yönetmeliklerin yayımlanmasından sonra, Bakanlıkça bir yıla kadar süre verilebilir."* denilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir. Yasaların belirgin ve öngörülebilir olması da hukuk devletinin gereğidir.

5491 sayılı Yasa, yürürlüğe girdiği tarihte faal olan işletmelere çevre hakkı ve çevrenin korunmasına ilişkin çeşitli yükümlülükler öngörmektedir. Çevrenin korunması için getirilen ek yükümlülüklerin gerçekleştirilmesi konusunda verilebilecek bir yıllık sürenin başlangıcını, ne zaman yayımlanacağı belli olmayan yönetmeliğin yayımı tarihine bağlayan düzenleme, çevre hakkının korunmasında belirsizliğe yol açtığından Anayasa'nın 2. ve 56. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 11., 13. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

b) İkinci Fıkranın İncelenmesi

Dava dilekçesinde, hassas alan niteliğindeki kapalı koylarda, körfezlerde ve arkeolojik sit alanlarında kurulması yasaklanan mevcut balık çiftliklerinin bir yıl süre ile faaliyetlerini sürdürmelerine neden olduğu, belirtilen alanlarda balık çiftliklerinin kurulmasının büyük ölçekte deniz kirliliğine yol açtığı, bu nedenlerle kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 13., 56., 63. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5491 sayılı Yasa'nın geçici 2. maddesinin ikinci fıkrasında, "2872 sayılı Çevre Kanununun 9 uncu maddesinin (h) bendine aykırı tesisler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde kapatılır." denilmiştir.

Anayasa'nın 63. maddesinde "Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır. Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 9. maddesinin (h) bendinin ikinci paragrafındaki "Denizlerde yapılacak balık çiftlikleri, hassas alan niteliğindeki kapalı koy ve körfezler ile doğal ve arkeolojik sit alanlarında kurulamaz" denilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 3. maddesinde, sit, "tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlardır." şeklinde tanımlanmıştır.

Kuralın yeni bir düzenleme olması nedeniyle, 5491 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 13.5.2006 tarihinden itibaren, denizlerde mevcut balık çiftliklerinin yasak kapsamındaki hassas alan niteliğindeki kapalı koy ve körfezler ile doğal ve arkeolojik sit alanlarına girip girmediğinin tespitinin yapılabilmesi için süreye ihtiyaç duyulacağı açıktır.

Kuralla, 5491 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıllık kesin süre getirilerek, idarenin takdirine bağlı olmayan uygulama ile kapsam içerisine giren balık çiftliklerinin kapatılmasının öngörülmesiyle, yasak kapsamına giren kapalı koy ve körfezler ile doğal ve arkeolojik sit alanlarının korunduğu anlaşıldığından Anayasa'nın 56. ve 63. maddesine aykırılıktan söz edilemez. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 13. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

7) 5491 Sayılı Yasa'nın Geçici 3. Maddesinin Birinci Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde kuralın, ÇED hükümlerine tâbi olduğu halde yükümlülüklerini yerine getirmeyerek çevreyi kirleten ve canlı yaşamı için risk oluşturan işletmelere bir yıla kadar bu faaliyetlerini sürdürme olanağı sağladığı, 2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 15. maddesinin iptali istenilen birinci fıkrası için belirtilen gerekçelerle de Anayasa'nın 2., 11., 13., 56. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Geçici 3. maddenin birinci fıkrasında, "Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümlerine tâbi olduğu halde, yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerden, halihazırda yer seçimi uygun olanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ilgili yönetmelikler çerçevesinde gerekli yükümlülüklerini yerine getirdiklerini gösterir çevresel durum değerlendirme raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunar. İlgili yönetmeliklerde belirlenen şartları sağlayanlar başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde karara bağlanır." hükmüne yer verilmiştir.

2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 15. maddesinin birinci fıkrasına ilişkin gerekçelerle 5491 sayılı Yasa'nın geçici 3. maddesinin birinci fıkrası da Anayasa'ya aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 13. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

8) 5491 Sayılı Yasa'nın Geçici 4. Maddesinin Birinci ve İkinci Fıkralarının İncelenmesi

Dava dilekçesinde kuralın, Yasa'da belirtilen atıkların, çevre sağlığı ve canlı yaşamı için tehlike oluşturmayacak şekilde bertaraf edilmesinden 4 ilâ 11 yıl süreyle vazgeçildiği, bunun çevrenin kirlenmesine yol açacağı, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 181. ve 182. maddelerindeki çevreye karşı suç düzenlemelerini uygulanamaz hale getireceği, kamu yararı amacını değil kurum ve işletmeleri koruma amacını gözettiği, ayrıca 2872 sayılı Yasa'nın değiştirilen 15. maddesinin iptali istenilen birinci fıkrası için belirtilen gerekçelerle de, Anayasa'nın 2., 11., 13., 56. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Geçici 4. maddenin birinci fıkrasında “*Atıksu arıtma ve evsel nitelikli katı atık bertaraf tesisini kurmamış belediyeler ile, halihazırda faaliyette olup, atıksu arıtma tesisini kurmamış organize sanayi bölgeleri, diğer sanayi kuruluşları ile yerleşim birimleri, bu tesislerin kurulmasına ilişkin iş termin plânlarını bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bakanlığa sunmak ve aşağıda belirtilen sürelerde işletmeye almak zorundadır*”, ikinci fıkrasında “*İşletmeye alma süreleri, iş termin plânının Bakanlığa sunulmasından itibaren; belediyelerde nüfusu, 100.000'den fazla olanlarda 3 yıl, 100.000 ilâ 50.000 arasında olanlarda 5 yıl, 50.000 ilâ 10.000 arasında olanlarda 7 yıl, 10.000 ilâ 2.000 arasında olanlarda 10 yıl, organize sanayi bölgeleriyle bunların dışında kalan endüstri tesislerinde ve atıksu üreten her türlü tesiste 2 yıldır.*” denilmiştir.

Belediyeler ile faaliyette olup da atıksu arıtma tesisini kurmamış organize sanayi bölgeleri, diğer sanayi kuruluşları ile yerleşim birimlerinin, çevre hakkının korunmasını amaçlayan atıksu arıtma ve evsel nitelikli katı atık bertaraf tesislerini kurmalarının belli bir süreyi gerektireceği açıktır. İşin niteliğinden kaynaklanan belirli sürelerin verilmesinin çevreye karşı suç olarak tanımlanan eylemleri teşvik ettiğinden söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 56. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 13. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi İptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez*” denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulü Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmektedir.

5491 sayılı Yasa'nın 7. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin üçüncü fıkrası ile geçici 2. maddesinin birinci fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükümlerinin, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

26.4.2006 günlü, 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

A- 1. maddesiyle değiştirilen 9.8.1983 günlü, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 1. maddesinin “ ... sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda ...” bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 3. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin, (c) ve (d) bentleri ile (j) bendinin son tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- 7. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Serruh KALELİ'nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

D- 9. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tümcesinde yer alan "... veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

E- 12. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

F- Geçici 2. maddesinin;

1- Birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- İkinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

G- Geçici 3. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

H- Geçici 4. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

I- 7. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin üçüncü fıkrası ile geçici 2. maddesinin birinci fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu fıkralara ilişkin İPTAL HÜKÜMLERİNİN, KARARIN RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAşLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, 15.1.2009 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAş

KARşIOY GEREKÇESİ

1- Yasa'nın 7. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin üçüncü fıkrasına ilişkin Üye Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoy gerekçesine katılıyorum.

2- Yasa'nın 9. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının ikinci tümcesindeki "Veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara" ibaresi

2872 sayılı Kanun'un 12. maddesinde, Çevre Kanunu'ndaki hükümlere uyulup uyulmadığını denetleme yetkisinin Bakanlığa ait olduğu belirtildikten sonra Bakanlığın bu

yetkisini gerektiğinde il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, Karayolları Trafik Kanunu'na göre belirlenen denetleme görevlilerine devredilebileceği öngörülmüştür. Kuralın genel yapısına bakıldığında Çevre Bakanlığı kendisine verilen bu yetkiyi, belirlenen kuruluşlara öncelikle devredebilecektir. Eğer bu kuruluşlardan hiçbiri yoksa o takdirde çoğunlukça iptal edilen "Veya Bakanlıkça uygun görülen diğer kurum ve kuruluşlara" ibaresi gereğince başka kurumlara denetim yetkisini devredebilecektir. Madde'de sayılan kurumların olmaması halinde çevre ile ilgili denetimi yapabilecek donanım ve tekniğe sahip diğer kamu kurumlarına söz konusu yetkinin devredilmesini "yasama yetkisinin" devri niteliğinde görmek mümkün değildir. Denetim konusunda teknik donanıma sahip olmayan bir kamu kurumuna böyle bir yetkinin devredilmesi düşünülemez.

Yasakoyucunun, Çevre Bakanlığı'nın denetim yetkisini devredebileceği kurumları saydıktan sonra bu kurumların o bölgede bulunmama ihtimali karşısında boşluk doğmaması ve denetimsiz kalmaması düşüncesiyle uygun görülen kamu kurum ve kuruluşlarına bu yetkiyi devredebilecekleri kuralını getirdiği anlaşılmaktadır. Madde de tek tek sayılan kurumlar çerçeveyi belirleyen kurumlardır. Aslolan bu kurumların öncelikle denetim yetkisinin devredileceği kurumlar olması ve bununla açıkça belirlenmiş olmalarıdır.

Bu nedenle ibarenin belirli olmadığı ve yasama yetkisinin devredildiği görüşü isabetli görülmediğinden çoğunluk görüşüne katılmadım.

Başkan
Haşim KILIÇ

KARŞIOY GEREKÇESİ

26.4.2006 günlü, 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin üçüncü fıkrasının iptaline ilişkin Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyuna katılıyorum.

Üye
Sacit ADALI

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- "Devletin temel amaç ve görevleri" başlıklı Anayasa'nın 5. maddesinde; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, Devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

"Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması" başlıklı Anayasa'nın 56. maddesinde de; herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemenin Devletin ve vatandaşların ödevi olduğu ifade edilmektedir. Anılan maddenin gerekçesinde de "...Çevre korunmasının bu önemi ve son yıllarda kazandığı boyutlar, ferde Devlete karşı dengeli ve sağlıklı çevrede yaşama yolunda bir sosyal hak tanınmasını zorunlu kılmaktadır..." denilmektedir.

"Sosyal ve ekonomik hakların sınırı" başlıklı Anayasa'nın 65. maddesi ise "Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, ekonomik istikrarın korunmasını gözeterek, mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir." hükmünü öngörmektedir. Bu maddenin gerekçesinde de "**...Madde hiç kimseye Devletten sosyal ve ekonomik hakları gerçekleştirilmesini isteme hakkı vermediğini, bu hakların devlete yüklenen ödevlerden ibaret olduğunu belirlemektedir...**" denilmektedir.

Belirtilen bu Anayasal normlardan, "çevre hakkı"nın bir "sosyal hak" olarak Anayasa koyucu tarafından benimsendiği, ancak bu hakkın Devletin mali kaynaklarının yeterliliği ile sınırlı ve isteme hakkı teşkil etmeyen, bu çerçevede Devlete yüklenen bir ödev teşkil eden bir mahiyet taşıdığı açıkça anlaşılmaktadır.

Yine Anayasa'nın "Tabii Servetler ve Kaynakların aranması ve işletilmesi" başlıklı 168. maddesi "Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzel kişilere devredebilir..." hükmünü öngörmektedir.

2- Devletin kendisine Anayasa ile verilen, insanın maddi ve manevi varlığını geliştirmek için gerekli şartları hazırlamaya çalışması; ancak ekonomisinin güçlü olması, gelir kaynaklarının artması, refahın artması ve gayrisafi milli hasılasının yükselmesi gibi etkenlerle doğrudan ilişkilidir. Ülke toprağında bulunan tabii servetler ve kaynaklarda bu amaca hizmet yolunda bir gelir kalemi durumundadır. Dolayısıyla bu kalemin de Devlete yüklenen Anayasal görevler bakımından çok iyi ve verimli bir biçimde değerlendirilmesi gerekir. Ne var ki, salt gelir sağlama amacıyla, çevre ve insan faktörlerini ikinci plâna iten bir yasal düzenlemenin de işaret edilen Anayasal ilkelerle bağdaşmayacağı açıktır. Şu halde, çevren-insan-insanın maddi ve manevi varlığını geliştirme-ekonomik güç kriterleri birlikte dikkate alınmalı ve bu harmanlama ve yorum ışığında bir yasal düzenlemeye gidilmelidir.

3- Davanın somutunda, 26.4.2006 günlü, 5491 sayılı Kanunla değiştirilen 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesinin "Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır." şeklindeki üçüncü fıkrasının bu çerçevede değerlendirilmesinde; Yasakoyucunun maden çıkarma faaliyetleri bakımından Çevresel Etki Değerlendirmesi(ÇED) yapılmasını öngördüğü, bu tür faaliyetin yaratacağı ekonomik değer ne ölçüde büyük olursa olsun çevre-insan dengesinde çevreye öncelik tanıdığı, bunda da bu faaliyetin toprak, bitki, ağaç ve çevre sağlığı gibi faktörler üzerindeki olumsuz etkisinin dikkate alındığı, ancak sadece sondaja ve delmeye yönelik olan ve bu niteliği itibarıyla çevre üzerinde en az olumsuz etki yaratıcı jeotermal ve petrol çıkarma gibi doğal kaynaklar yönünden ve maden çıkarmayı kapsamayan; salt etüt, analiz ve toprak üzerinde basit işlemleri kapsayan "maden arama faaliyetleri" bakımından ÇED incelemesi öngörmemesinde, yukarıda açıklanan Anayasal ilkeleri dikkate alarak ve sahip olduğu takdir hakkını yine insan-çevre dengesini gözeterek kullandığı, ülkenin doğal kaynaklarının salt çevre değerleri gözetilerek hiç değerlendirilmemesi gibi bir önceliğin Anayasa'da yer almadığı, aksine iptali istenen kuralda çevrenin korunmasına azami dikkat ve özenin gösterildiği, dolayısıyla kuralın Anayasa'ya aykırı bir yönünün bulunmadığı ve iptal isteminin reddi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, kuralın iptali yönündeki çoğunluk kararına katılamıyorum.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

KARŞIOY

5491 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ile 2872 sayılı Çevre Orman Kanunu'nun değiştirilen 10. maddesinin iptali istenilen üçüncü fıkrasında "petrol jeotermal kaynak ve maden arama faaliyetlerinin" çevresel etki değerlendirilmesi kapsamı dışında tutulması öngörülmüştür.

Yasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasında ise gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetler sonucu çevre sorununa yol açacak kurum, kuruluş ve işletmenin çevresel etki raporu alması gerektiği belirtilmektedir.

Çevresel etki değerlendirilmesinin tanımında, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesi ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları ifade ettiği anlaşılmaktadır.

Yasa'nın 10. maddesinin genel gerekçesinde, benzer bir açıklama ile çevreyi olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen bir faaliyetin etkilerinin faaliyet ile ilgili yatırıma başlanmadan

önce, henüz karar aşamasında iken irdelenmesi, olumsuz etkilerinin önlenmesi ve alternatif çözümler belirlenmesi nedenlerine dayalı olduğu ifade edilmektedir.

Madencilik faaliyetleri arama ile başlamakta bu kapsamda ruhsata tabii olarak projeksiyon, jeolojik harita yapma, numune alma, jeolojik araştırma, sondaj küçük çaplı yarma gibi üretime yönelik olmayan kalıcı kirlilik, atık, artık bırakmayan faaliyetlerden oluşmaktadır.

Bu anlatılanlar kapsamındaki işler, iptali istenen kural ile üretim öncesi “ÇED” kapsamı dışında tutulan ARAMA SÜRECİ’ni ifade etmekte, yasa gerekçesinde de bahsedildiği gibi faaliyet ile ilgili yatırım kararı vermezden önceki araştırma, bilgilenme, etüd aşamasını göstermektedir ve bir nevi yatırıma veri hazırlama süreci olup, bir başka ifade ile de maden üretim faaliyeti için gerekli tesis, makine, ekipman, işletme personeli istihdam edilmeden önceki dönemi ifade etmektedir.

Arama sürecinde yapılan işlere ilişkin olarak arama faaliyeti aşamasında ihtiyaç duyulmayacağı söylenen çevresel etki değerlendirme ise; etüd, sondaj, arama ile ortaya çıkan değerlerin, çevresel, bilimsel ve teknik kapsamda ele alınması ve elde edilen verilere göre faaliyetin içinde bulunacağı karşılıklı etkileşim alanlarının biyolojik, fiziksel, sosyolojik, ekonomik ve kültürel ortamlar yönünden değerlendirilmesi ve tahlilin yapılmasıdır.

Bu makro düzey değerlendirmesini, bu değerlendirmeye esas olacak verileri dahi elde etmeden bir ÇED raporu ile istemek ve varlığını zorunlu koşturmak devletin sosyal ve ekonomik alanda gelişimi için mali kaynak yaratmak zorunluluğu ödevi karşısında çelişki yaratmaktadır.

Ülkede yatırımcıyı ve ulusal boyutta ülke ekonomisine olası katkıları belirleyecek “arama süreç netice bilgileri”ni elde etmeden bu aşamadaki faaliyetler için çevre değerleri yönünden marjinal sorunlara çözüm üreten ÇED raporunu arama faaliyetine koşut koymak KALKINMA-mı?/ ÇEVRE-mi- dengesinde çevre lehine genişleyen bir koruma alanı yaratırken, kamusal ve bireysel zorunlu kalkınma hamlelerine sosyal devlet ilkesi ile bağdaşmayan bir kayıtlama getirmek demektir.

Ne tür bir yeraltı zenginliğinin varlığına sahip olduğu, olası yatırımın fizibil olup olmadığı buna bağlı pazar ve arz garantileri bulunup bulunmadığı değerlendirmelerine geçmeden, varsayım ve salt öngörüye dayalı maden arama faaliyetlerinin kural gibi Ç.E.Değerlendirilmesi dışında tutulması, bireyin ve devletin kendini geliştirme, refah ve ekonomik kalkınmanın yükseltilmesi, bu manada devletin kaynak arama, yaratma yükümlülüğünü yerine getirmede kamusal yarar öncelikli, ölçülü bir yaklaşımdır.

ÇED sektörel yatırımda güvenli bir emniyet sübabı görevi gören en etkili unsur ise de, sondaj, kuyu açma, harita, numune alma vb. sathi hazırlık aşamaları içeren arama faaliyetleri ÇED gibi marjinal yarar doğrularını gösterecek uygulama alanı dışı faaliyetlerdendir.

Çevre/kalkınma dengesinde aktif bir rol ve ödev üstlenen Devletin, madencilik faaliyetleri için global ölçümleme ve değerlendirme yapan ÇED raporunun, maden arama faaliyetleri sürecinde de ihtiyacı olmadığını kurallaştıran iptali istenen 10. maddenin üçüncü fıkrası, İnsan/Çevre – Çevre/Kalkınma, Kalkınma/Sosyal Devlet, Sosyal Devlet/Birey’in hak ve özgürlüklerinin anayasal ilkeleri ışığında değerlendirildiğinde kuralın Anayasa’ya aykırı bir yönünün bulunmadığı düşünüldüğünden, aksi kanaati oluşturan çoğunluk görüşüne katılmamıştır.

[R.G. 8 Temmuz 2009 – 27282]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararı

Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/5918

Karar No : 2009/2088

Mahkemesi : İstanbul 3. Sulh Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 21/9/2006

Numarası : 2006/1204-2006/973

Davacı : İstanbul Valiliği İl Dernekler Müd.

Davalı : Birleşik Avcılık Merkezi Derneği

Taraflar arasındaki davanın yapılan yargılaması sonunda yerel mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından istenilmekle tetkik hakiminin açıklamaları dinlendi. Evrak okundu. Gereği görüşüldü:

Valilik İl Dernekler Müdürlüğünün 7/9/2006 tarihli 34-033/165, 2006/25071 sayılı yazıları üzerine 4721 sayılı T.M.K.nun 87. maddesi gereğince davalı derneğin kendiliğinden dağılmış sayılmasına mahkemece karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Dava T.M.K.nun 87. maddesi hükmü gereğince davalı derneğin kendiliğinden sona erdiğinin tespiti davasıdır. Dosyanın incelemesinde İstanbul Valiliği İl Dernekler Müdürlüğünün talep yazısı üzerine anılan mahkemece esasa kaydedilen davanın dosya üzerinden yapılan inceleme ile sonuçlandırıldığı görülmüştür.

5253 sayılı Dernekler Kanununun 18/1 maddesinde “bu kanunla ilgili olarak Hukuk Mahkemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.” denilmektedir. Dernekler Kanununun 36. maddesinin son cümlesinde ise “sözü edilen kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun hükümleri uygulanacağı” öngörülmüştür.

Sözü edilen yasal düzenlemeler gereğince Dernekler Kanunu ile ilgili hukuk davalarında duruşma yapılması ve yargılamanın basit usule göre gerçekleştirilmesi ve sonuçlandırılması gerekmektedir.

Davanın dosya üzerinde inceleme yapılarak karara bağlanması konusunda mahkemeye takdir hakkı tanınmamıştır. Ayrıca HUMK 73. maddesine göre de “istisnalar haricinde hakim her iki tarafı istima veyahut iddia ve müdaafalarını beyan etmeleri için kanuni şekillere tevfik davet etmedikçe hükmünü veremeyeceği” kabul edilmiştir.

Hal böyle olunca Yargıtay C. Başsavcılığının HUMK'nun 427/6 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteminin açıklanan sebeplerle kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA,

Kararın onaylı bir örneğinin Resmî Gazete'de yayınlanmak üzere Adalet Bakanlığına, onaylı bir örneğinin Yüksek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, dava dosyasının da yerel mahkemesine gönderilmek üzere Yüksek Yargıtay Başsavcılığına gönderilmesine 29/5/2009 gününde oybirliği ile karar verildi.

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

DEMİRCİ/Türkiye*

Başvuru No. 21843/02

Strazburg

3 Haziran 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 21843/02 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Doğan Demirci'nin ("başvuran"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 4 Mart 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("AİHS") Temel İnsan Haklarını güvence altına alan 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, İzmir Barosu avukatlarından N. Değirmenci ve B. Değirmenci tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1977 doğumludur ve İzmir'de yaşamaktadır.

26 Mart 1997'de yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. Bir binaya Molotof kokteyli atmakla suçlanmıştır. 27 Mart 1997'de tutuklanmıştır.

2 Nisan 1997'de İzmir Cumhuriyet Savcısı, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'ne bir iddianame sunmuş ve başvuranı, gasp ve bomba hazırlamakla suçlamıştır. Başvuranın, Türk Ceza Kanunu'nun 495/1 ve 264/6 maddeleri uyarınca suçlu bulunmasını ve mahkum edilmesini istemiştir.

18 Eylül 1997'de başvuranın, tutuksuz yargılanmasına karar verilmiştir.

28 Haziran 1999'da İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranı suçlu bularak toplam altı yıl, on bir ay, on gün hapis cezası ile para cezasına çarptırmıştır.

7 Mayıs 2001'de Yargıtay Başsavcısı, Yargıtay'a yazılı görüşünü sunmuştur. İlk derece mahkemesi kararının onaylanması gerektiği kanısına varmıştır. Görüşü, başvurana bildirilmemiştir.

26 Eylül 2001'de Yargıtay, bir duruşma düzenlemiş ve ilk derece mahkemesinin kararını onaylamıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

24 Ekim 2007'de Yargıtay 6. Daire Başkanı, Yargıtay'a iç hukuk uyarınca Başsavcının, Daire karar verirken Başsavcı'nın bulunmadığını bildirmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, Cumhuriyet Başsavcısının yazılı görüşünün kendisine bildirilmemesi nedeniyle silahların eşitliği ilkesine uyulmadığından ve bunun da adil yargılanma hakkını ihlal ettiğinden şikayetçidir. Ayrıca, Yargıtay'ın ilgili dairesi karar verirken Yargıtay Başsavcısının hazır bulunmasının ve yargılamanın uzunluğunun adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini iddia etmektedir.

A. Kabuledilebilirlik

AİHM, başvuranın Yargıtay Başsavcısı'nın sunduğu yazılı görüşünün kendisine bildirilmemesine ilişkin şikayetinin, AİHS'nin 35/3 maddesi bağlamında dayanaktan yoksun olmadığını belirtmektedir. Ayrıca, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını ifade etmektedir. Bu nedenle başvuru, kabuledilebilir niteliktedir.

AİHM, kendisine sunulan deliller ışığında başvuranın, 6. madde bağlamındaki diğer şikayetlerinin, AİHS'de ya da ek Protokolleri'nde ortaya konan hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğini göstermediği sonucuna varmıştır. Bu nedenle, dayanaktan yoksun olmaları nedeniyle AİHS'nin 35. maddesinin 1., 3. ve 4. paragrafları uyarınca kabuledilemez olduklarına karar verilmelidir.

B. Esas

Hükümet, özellikle başvuranın veya avukatının Yargıtay önünde dava dosyasını inceleme ve böylece sözkonusu belgenin içeriğinden haberdar olma imkanı bulunduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca, ihtilaf konusu iddianın duruşmada yüksek sesle okunması nedeniyle başvuranın avukatının, cevap verme veya karşı görüşlerini hazırlamak için ek süre talep etme imkanı bulunduğunu belirtmiştir.

AİHM, daha önce de aynı şikayeti incelemiş ve AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir..

AİHM, mevcut davayı incelemiş ve benzer davalarda vardığı sonuçlardan farklı sonuca varmak için gerekçe görmemiştir.

Dolayısıyla AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi aşağıda kaydedilmiştir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

AİHM, Mahkeme İçtüzüğü'nün 60. maddesi uyarınca herhangi bir adil tatmin talebinin, ayrıntılı bir listesinin hazırlanması ve talebi destekleyen ilgili belgeler veya makbuzlarla yazılı olarak sunulması gerektiğini belirtmektedir. “Aksi halde Daire, talebi tamamen veya kısmen reddedebilir”.

Söz konusu davada, 26 Kasım 2007'de AİHM, başvurunu 10 Ocak 2008'e kadar adil tatmin taleplerini sunmaya davet etmiştir. Ancak, başvuran belirlenen süre içerisinde bu tür bir talep sunmamıştır.

Yukarıda kaydedilenleri göz önüne alan AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca hiçbir tazminat ödenmemesine karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Yargıtay Başsavcısının yazılı görüşünün başvurana bildirilmemesine ilişkin şikayetin kabuledilebilir ve başvurunun kalan kısmının kabuledilemez olduğuna;

2. AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiğine *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 3 Haziran 2008 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

EVCİMEN/Türkiye Davası*

Başvuru No. 21865/02

Strazburg

29 Kasım 2007

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 21865/02 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı olan Kemal Evcimen'in (“başvuran”) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 28 Ocak 2000 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından A. Şahin tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1971 doğumludur ve Edirne’de yaşamaktadır. Olayların meydana geldiği tarihte Trabzon’da yayınlanan Özgür Karadeniz adlı yerel gazetesinin sahibi ve editörüdür.

Başvuran 15 Ocak 1995 tarihinde yasadışı örgüt mensubu olduğu şüphesiyle gözaltına alınmış, 20 Ocak 1995 tarihinde Hakim tarafından tutuklanmasına karar verilmiştir.

10 Mart 1995 tarihinde Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı başvuran ve diğer 21 sanık hakkında bir iddianame hazırlamış, başvuran yasadışı DHKP-C örgütüne üye olmakla suçlanmıştır. İddianameye göre başvuranın evinde yasadışı dergiler, gazeteler, kitaplar ve bir mermi bulunmuştur. Savcı başvuranın aynı zamanda DHKP-C propagandası içeren bir gazete yayınladığı, yasadışı gösterilere katıldığı, afiş yapıştırdığı, örgütü destekler nitelikte broşür dağıttığı ve yasadışı örgüte eleman kazandırmak amacıyla Karadeniz Üniversitesi’nde faaliyet yürüttüğünü iddia etmiştir.

1995 yılı içinde değişik tarihlerde ve değişik mahkemelerde başvuran aleyhine 5 dava açılmış, başvuran bölücü propaganda yapmak ve gazetesinde nefret ve düşmanlığa teşvikle suçlanmış, davalar daha sonra Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi’nde birleştirilmiştir.

Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin kaldırılıp Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin kurulmasına ilişkin 4210 sayılı Yasa’nın yürürlüğe girmesiyle 1997 yılında dava dosyası Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi’ne gönderilmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

27 Kasım 1998 tarihinde Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi başvuranı TCK’nın 168/2. maddesi uyarınca DHKP-C adlı yasadışı örgüt üyeliğinden mahkûm etmiştir. Mahkeme 15 Kasım 1994 ve 1 Mart 1995 tarihlerinde Özgür Karadeniz gazetesinde yayınlanan makalelerin bölücü propaganda içerdiği ve nefrete teşvik ettiğini tespit etmiştir. Başvuranın ayrıca yasadışı gösterilere katıldığı, afiş yapıştırdığı, örgütü destekler nitelikte broşür dağıttığı ve yasadışı örgüte eleman kazandırmak amacıyla Karadeniz Üniversitesi’nde faaliyet yürüttüğünü belirlemiştir. Mahkeme başvuranı 12 yıl 6 ay hapse mahkûm etmiştir.

18 Kasım 1999 tarihinde Yargıtay başvuran hakkındaki 27 Kasım 1998 tarihli kararı onamış, başvuran 29 Mayıs 2004 tarihinde şartlı tahliye edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS’İNİN 6/1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, kendisini yargılayıp mahkûm eden Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde askeri bir yargıcın yer alması nedeniyle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adil yargılanmadığını iddia etmiştir.

A. Kabuledilebilirlik

Hükümet, iç hukuktaki nihai kararın 18 Kasım 1999 tarihinde Yargıtay tarafından başvuranın temsilcisi huzurunda okunmuş ancak başvurunun 10 Mayıs 2001 tarihinde; yani altı aylık süre geçtikten sonra yapılmış olması nedeniyle başvurunun kabuledilemez olarak ilan edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca tarihin belirtildiği bir yazı kendilerine tebliğ edilmediğinden, başvurunun 28 Ocak 2000 tarihinde yapıldığının kanıtlanmadığını belirtmişlerdir.

Başvuran Hükümetin görüşlerine itiraz etmiş ve başvurusunu Mahkemeye 28 Ocak 2000 tarihli mektupla, öngörülen süre içinde yaptığını iddia etmiştir.

Elindeki belgelere dayanarak Mahkeme başvuranın başvurusunu, somut davaya neden olan olaylar ve şikâyetlerini belirttiği 28 Ocak 2000 tarihli mektupla yapmış olduğunu

kaydeder. Başvuranın iç hukuktaki nihai kararı 18 Kasım 1999 tarihinde öğrenmiş olması nedeniyle Mahkeme başvurunun altı aylık süre içinde yapılmış olduğunu gözlemler. Bu nedenle hükümetin altı ay kuralına uyulmadığı yönündeki itirazını reddeder.

Ayrıca AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

Hükümet Devlet Güvenlik Mahkemelerinin devletin güvenliği ve bütünlüğüne karşı tehditleri ele almak amacıyla yasayla kurulduğunu savunmuştur. Somut davada başvuranın Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığı ile ilgili meşru bir şüphesi olabileceğini tespit için dayanak bulunmadığını ifade etmişlerdir. Hükümet ayrıca Devlet Güvenlik Mahkemelerinin 2004 yılında kaldırılmasına değinmiştir.

Mahkeme somut davadakine benzer hususları ortaya çıkaran birçok dava incelemiş, bunlarda AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz. *Özel – Türkiye*, no. 42739/98; *Özdemir – Türkiye*, no. 59659/00).

Mahkeme somut davada farklı bir sonuca ulaşmak için neden görmemektedir. Buna göre AİHS'nin 6/1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran 379,320 Yeni Türk Lirası (YTL) (yaklaşık 202,600 Euro) maddi, 150,000 YTL (yaklaşık 80,115 Euro) manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, talep edilen miktarların aşırı olduğunu iddia etmiştir.

Mahkeme, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı kuramamaktadır; bu nedenle talebi reddeder. Ayrıca 6/1. maddenin ihlali tespitinin başvuran tarafından uğranmış tüm manevi zararlar için tek başına yeterli tatmin sağladığı görüşündedir (bkz. *Incal – Türkiye*, *Karar Raporları* 1998-IV; *Çıraklar – Türkiye*, *Raporlar* 1998-VII).

AİHM, sözkonusu davada olduğu gibi, bir kişinin AİHS'nin bağımsızlık ve tarafsızlık şartlarını yerine getirmeyen bir mahkeme tarafından hüküm giymesinde, istenirse yargılamanın yeniden yapılması veya davanın yeniden açılmasının, prensipte ihlalin düzeltilmesi için uygun bir yol olduğu görüşündedir (bkz. *Öcalan – Türkiye*, no. 46221/99 [BD]).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca ulusal mahkemeler ve AİHM önündeki masraf ve giderler için 19,500 Euro talep etmiş, ancak talebini destekleyen herhangi bir makbuz ya da belge sunmamıştır.

Hükümet başvuranın talebinin temelsiz olduğunu savunmuştur.

AİHM'nin içtihadına göre bir başvuran, ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise bunları geri almaya hak kazanmaktadır. Sözkonusu davada elindeki bilgileri ve yukarıdaki ölçütleri göz önünde bulundurarak AİHM bu başlık altında tazminata hükmetmez.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. İhlal tespitinin başvuran tarafından uğranmış tüm manevi zararları tazmin için yeterli olduğuna;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. paragrafları uyarınca 29 Kasım 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Santiago QUESADA
Kâtip

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

AKINCI/Türkiye Davası*

Başvuru No: 12146/02
Strazburg
8 Nisan 2008

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 12146/02 no'lu davanın nedeni T.C vatandaşı Tahsin Cengiz Akıncı'nın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesinin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca 30 Ocak 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM") yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından L. Akıncı tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

1951 doğumlu olan başvuran İstanbul'da ikamet etmektedir.

Marmara Belediyesi ('belediye'), Balıkesir'e bağlı Marmara Adası'nda bulunan başvurana ait bir arsayı, arsayı belediyenin kullanımına sunan bir imar planı uyarınca 1999 yılında istimlâk etmiştir.

Ödenen istimlâk bedeli tutarı konusunda belediye ile ihtilafa düşen başvuran kamulaştırma bedelinin artırımı talebiyle Marmara Asliye Hukuk Mahkemesine bir başvuruda bulunmuştur.

Mahkeme 13 Aralık 2000 tarihinde aldığı bir kararla başvuranın talebini haklı görerek toplam 1.619.345.460 TL (yaklaşık 2.695 Euro) ek kamulaştırma tazminatı ödenmesine ve bu meblağa arsanın belediyeye devrinin gerçekleştiği 9 Ocak 2000 tarihinden itibaren yıllık % 60 üzerinden hesaplanan yasal gecikme faizi uygulanmasına hükmetmiştir.

Bunun üzerine belediye Yargıtay'a başvurmuştur. Yargıtay itiraz konusu kararı 28 Haziran 2001 tarihinde onamıştır. Bununla birlikte yüksek mahkeme ihtilaf konusu arsa devrinin 19 Şubat 2000 tarihinde gerçekleştiğini değerlendirerek kararın ilgili bölümünde değişiklik yapmıştır. Bu karar belediyeye 30 Temmuz 2001 tarihinde başvurana ise 6 Ağustos 2001 tarihinde tebliğ edilmiştir. Karar düzeltme talebinde bulunulmamış olması sebebiyle bu karar 13 Eylül 2001 tarihinde kesinleşmiştir.

Buna rağmen belediye hükmedilen ek kamulaştırma tazminatını ödemeyi reddetmiştir. Bunun üzerine başvuran 10 Ekim 2001 tarihinde İstanbul İcra Müdürlüğü'ne başvurmuştur. Başvuran ayrıca İçişleri Bakanlığı'na bir mektup yazarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda bulunma niyetinde olduğunu bildirmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

7 Şubat 2008 tarihine kadar başvuranın alacağı halen ödenmemiş durumdaydı. Başvuranın talebi üzerine İstanbul İcra Müdürlüğü tarafından yapılan hesaplama göre başvuranın alacağı 16.022, 45 TL (yaklaşık 9.165 Euro) tutarındadır.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6/1 MADDESİ VE 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Başvuran, Marmara Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilen ve kesinleşen kararın belediyece uygulanmamasından yakınmaktadır. Başvuran bu konuda ayrıca, alacağına uygulanan yasal gecikme faizi oranının Türkiye'deki yüksek enflasyon karşısında yetersiz kalmasından ve Türk Hukuk'unda devletin özel kişilere olan borçları konusunda icra yoluna başvurulabilmesine imkan tanıyan hükümler bulunmamasından şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu hususta AİHS'nin 6/1 maddesine ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, başvuranın Borçlar Kanununun 105. maddesinde sunulan başvuru yolunu gereği gibi kullanmadığı cihetle AİHS'nin 35/1 maddesine uygun bir biçimde iç hukuk yollarını tüketmediğinden dolayı AİHM'yi başvuruyu reddetmeye davet etmektedir. Hükümete göre şayet başvuran gecikme faiziyle tazmin edilen zararının üzerinde bir zarara uğradığını kanıtlamış olsaydı iddia edilen kayıpların telafisi mümkün olacaktı.

AİHM buna benzer bir itirazı daha evvel *Aka – Türkiye* (23 Eylül 1998 tarihli karar, prg. 34-37) kararında reddettiğini anımsatır. Daha evvel vardığı karardan ayrılmak için herhangi bir gerekçe görmeyen AİHM bu itibarla Hükümetin itirazını reddeder.

İçtihadından doğan kıstasları ve elindeki unsurların tamamını dikkate alan AİHM başvurunun esastan incelenmesi gerektiği kanaatinde. AİHM ayrıca başvurunun başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmektedir.

B. Esasa ilişkin

Müteaddit defalar mevcut davadakine benzer meseleleri gündeme getiren davaları incelemiş olan AHM AİHS'nin 6/1 maddesinin ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmişti (bkz., sözgelimi, *Bourdov – Rusya*, no: 59498/00, *Romachov – Ukrayna*, no: 67534/01, 27 Temmuz 2004, *Tunç – Türkiye*, no: 54040/00, 24 Mayıs 2005, ve *Kuzu – Türkiye*, no: 13062/03, 17 Ocak 2006).

Mevcut davayı incelemiş olan AİHM, bu davada farklı bir sonuca varabilmesi için Hükümet tarafından ikna edici herhangi bir olgu ya da argüman sunulmadığı kanaatine varmaktadır. AİHM, idarenin ulusal mahkemeler tarafından belirlenen borcunu ödemediğini tespit etmektedir. Başka bir deyişle, başvuranın lehindeki kesinleşmiş icrai yargı kararı 13 Eylül 2001 tarihinden beri, yani altı buçuk yıldır uygulanmamaktadır. Bu durum AİHM'yi, Türk makamlarının bu zaman zarfında mevcut davada kesinleşmiş bir yargı kararına uymak için gerekli tedbirleri almaktan imtina etmek suretiyle AİHS'nin 6/1 maddesini ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesini yararlı etkilerinden yoksun bıraktığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Netice itibarıyla AİHS'nin sözkonusu hükümleri ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

1. Maddi tazminat

Başvuran 8.000 Euro maddi tazminat talep etmektedir.

AİHM, başvuran lehindeki kesinlik kazanmış yargı kararlarının uygulanmaması nedeniyle AİHS'nin 6/1 maddesinin ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği tespitinde bulunduğunu anımsatır. Başvuran tarafından başlatılan icra takibi İstanbul İcra Müdürlüğü önünde halen devam etmektedir. Bu itibarla AİHM, başvuranın kesinleşmiş yargı kararlarıyla belirlenen alacaklarını tahsil etme hakkının baki olduğunu ve icra takibinin halen devam ettiğini değerlendirmektedir. AİHS'nin 6. maddesinin ihlal edildiğine hükmederken AİHM, prensip olarak, en uygun yolun başvuranı mümkün olduğunca, bu hükümlerin gereklerine aykırı hareket edilmemiş olsaydı içinde bulunacağı gibi bir duruma getirmek olacağı kanaatindedir (bkz. *Basuku – Yunanistan*, no: 3028/03, prg. 26, 21 Nisan 2005 ; *Ahmet Kılıç – Türkiye*, no: 38473/02, prg. 39, 25 Temmuz 2006 ; *Sipçenko – Rusya*, adıgeçen, prg. 51 ; ve, *mutatis mutandis*, *Piersack – Belçika (madde 50)*, 26 Ekim 1984 tarihli karar, prg. 12 ; *Gençel – Türkiye*, no: 53431/99, prg. 27, 23 Ekim 2003). AİHM, ihlal tespitleri göz önünde bulundurulduğunda bu ilkenin mevcut davada da geçerli olduğunu değerlendirmektedir. Dolayısıyla AİHM savunmacı devletin Marmara Asliye Hukuk Mahkemesinin 13 Eylül 2001 tarihinde kesinleşen 13 Aralık 2000 tarihli kararının idare tarafından gereği gibi uygulanmasını uygun surette temin etmesi gerektiğine hükmetmektedir.

2. Manevi tazminat

Başvuran ayrıca 4.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu talebe itiraz etmektedir.

Hakkaniyete uygun bir karara varan AİHM manevi tazminat olarak başvurana 3.000 Euro ödenmesinin yerinde olacağı kanaatindedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 4.720 Euro talep etmektedir.

Bu talebe itiraz eden Hükümet, sözkonusu talebin mesnetsiz olduğunu savunmaktadır.

AİHM'nin yerleşik içtihadı uyarınca ancak gerçekliği, gerekliliği ve de makul oranda olduğu ortaya konulan masraf ve harcamaların iadesi mümkündür (*Iatridis – Yunanistan* (adil tatmin), no: 31107/96, prg. 54).

Başvuranın masraf ve yargılama giderleri başlığı altındaki taleplerinin gerekli belgelerle desteklenmediğini gözlemlemektedir. Dolayısıyla bu talebi reddetmek yerinde olacaktır.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna* ;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine* ;
3. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, , Savunmacı Devlet tarafından, Marmara Asliye Hukuk Mahkemesinin 13 Eylül 2001 tarihinde kesinleşen 13 Aralık 2000 tarihli kararının infazının uygun surette *temin edilmesine* ;
b) aynı üç aylık dönem içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak manevi tazminat başlığı altında başvurana 3.000 Euro (üç bin Euro) *ödenmesine* ;
c) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına* ;
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine* ;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 8 Nisan 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

KARAKAYA/Türkiye Davası*

Başvuru No: 11424/03

Strazburg

24 Ocak 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 11424/03 no'lu davanın nedeni T.C vatandaşı Emin Karakaya'nın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesinin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca 25 Mart 2003 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM") yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından M. İriz tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

1956 doğumlu olan başvuran İstanbul'da ikamet etmektedir.

20 Mart 2002 tarihinde Güngören İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne telefonla isimsiz ihbarda bulunularak HADEP İlçe Başkanlığı tarafından Nevruz kutlaması bahanesiyle 'Molotov' kokteylleri hazırlandığı bildirilmiştir. İhbarda bulunan şahıs ayrıca, adigeçen ilçe başkanlığında dağıtılmayı bekleyen çok sayıda yasadışı yayın ve el ilanı bulunduğunu da belirtmiştir.

İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi hakimi 20 Mart 2002'de, Eski Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 97. maddesi uyarınca HADEP Güngören İlçe Başkanlığında arama yapılması izni vermiştir.

Polis adigeçen ilçe başkanlığında 20 Mart 2002 tarihinde yaptığı aramada 'Yeni Özgür Halk' dergisinin beş nüshasını, 'Genç Bakış' dergisinin 13 nüshasını, 'Özgür Halk' dergisinin 35 nüshasını ve bir adet 'Vest Özgürlük Halk Kültür Sanat Özel' ekini ele geçirmiştir. Polis ayrıca üzerinde 'Newroz Piroz Bê Kutlu Olsun – Barıştır – Özgürlüktür – Kardeşliktir – Birliktir İstanbul İl Başkanlığı' ibaresinin yer aldığı yüz adet afiş ve 'İnsan Hakları Bülteni (Hadi Newruza) başlıklı 135 adet el ilanı ele geçirmiştir.

Bakırköy Sulh Ceza Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı 3 Nisan 2002 tarihli iddianamesinde başvuran aleyhinde aralarında yasadışı yayın bulundurma suçunun da bulunduğu bazı suçlardan ceza davası açmıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Bakırköy Sulh Ceza Mahkemesi dosya üzerinden inceleme yaparak başvurunu üç ay hapis ve 1.000 Türk Lirası para cezasına çarptırmış daha sonra da hapis cezasını 381.682.144 TL para cezasına çevirmiştir. 647 sayılı kanununun 6. maddesi uyarınca mahkeme başvuranın cezasının ertelenmesine karar vermiştir.

Başvuran 23 Ağustos 2002 tarihinde Bakırköy Asliye Ceza Mahkemesi önünde bu karara itiraz etmiştir.

Bakırköy Asliye Ceza Mahkemesi 23 Ağustos 2002 tarihinde aldığı kararla itiraz edilen kararı onamıştır. Bu karar 17 Eylül 2002 tarihinde başvurana tebliğ edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, ulusal mahkemeler tarafından bir duruşma yapılmadığı cihetle davasının adil bir şekilde görülmediğini iddia etmektedir. Başvuran bu nedenle müzakerelere katılma hakkından yoksun bırakıldığını ve savunma haklarını tam manasıyla kullanamadığını iddia etmektedir. Başvuran bu hususta AİHS’nin 6/1 maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

1. Mağdur niteliği

Hükümet sulh ceza mahkemesi tarafından başvuran hakkında verilen kararda cezanın infazının ertelenmesine hükmedildiğini açıklamaktadır. Başvuran para cezasını zaten ödememiş olduğundan bu karardan herhangi bir biçimde etkilenmiş değildir. Hükümet başvuranın mağdur sıfatını haiz olmadığını savunmaktadır.

Başvuran bu konuda görüş belirtmemektedir.

AİHM, Hükümet’in verdiği, Türk mevzuatının AİHS’nin gereklerine cevap verecek şekilde değiştirildiği bilgisini not etmektedir. Öte yandan, AİHM kendi görevinin mevcut dava olaylarını değerlendirmekle sınırlı olduğunu ve bu nedenle de ilgili dönemden bu yana bir takım gelişmeler meydana geldiği gerekçesiyle bir davanın artık başvuran açısından geçerli bir hukuki yararının kalmadığı sonucuna varmasının beklenmemesi gerektiğini belirtir (bkz. *mutatis mutandis*, *Karkin – Türkiye*, no: 43928/98, prg. 43, 23 Eylül 2003, *Sadak ve diğerleri – Türkiye (no:1)*, no: 29900/96, 29901/96, 29902/96, 29903/96, prg. 38, *Lutz – Fransa (no:1)*, no: 48215/99, prg. 20, 26 Mart 2002, ve *Kudla – Polonya*, no: 30210/96, prg. 152).

AİHM bu konudaki içtihatını hatırlatır: Şayet yetkili ulusal makamlar açıkça ya da özü itibarıyla AİHS’nin ihlalinin varlığını kabul ederek bu durumu telafi etme yoluna gitmemiş iseler başvuran lehinde verilen bir karar ya da alınan bir tedbir ilke olarak başvuranın mağdur sıfatının ortadan kalkması için yeterli olmaz (AİHS’nin 10. maddesiyle ilgili olarak, bkz. bilhassa *Öztürk – Türkiye*, no: 22479/93, prg. 73).

Elindeki dosya unsurlarını göz önünde bulunduran AİHM mevcut davada sözkonusu ertelemenin, ihtilaf konusu mahkumiyete bağlı yasakların kaldırılmasını öngörmek suretiyle ceza mahkumiyetinin ve mahkumiyetle bağlantılı cezaların otomatik bir şekilde silinmesini beraberinde getiren bir mekanizma teşkil etmediğini tespit etmektedir (*Abdullah Aydın (no:2)*, no: 63739/00, 24 Mart 2005). Bu itibarla Hükümetin itirazının reddedilmesi yerinde olacaktır.

2. Altı ay süresi kuralı

Hükümet altı ay süresi kuralına riayet edilmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümet, sulh ceza mahkemesi kararının başvuru 23 Eylül 2002 tarihinde tebliğ edilmesine karşın başvuran tarafından yapılan başvurunun AİHM'ye 19 Haziran 2003 tarihinde ulaştığını belirtmektedir.

Başvuran bu hususta görüş belirtmemektedir.

AİHM, 19 Haziran 2003 tarihinin başvuru formunun AİHM'ye gönderilme tarihi değil Mahkeme kalemine ulaştığı tarih olduğunu tespit etmektedir. Buna karşın başvuran, başvuru formunu 25 Mart 2003 tarihinde faksla göndermiştir. Bu tarih dava başvurusunun yapıldığı tarih olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle başvuran AİHS'nin 35/1 maddesine uygun olarak başvurusunu altı ay içinde yapmıştır.

Netice itibarıyla Hükümetin bu itirazı kabul edilmeyecektir.

AİHM başvurunun AİHS'nin 35/3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. AİHM ayrıca başvurunun başka herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmiştir. Dolayısıyla başvuruyu kabuledilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

AİHM başvuran tarafından dile getirilen şikayete benzer bir şikayeti daha önce incelediğini ve başvuranın ulusal mahkemeler önünde duruşması yapılmadığı cihetle davasını alenen savunma hakkından yararlanmadığı için AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiği hükmüne vardığını anımsatır (*Karahanoglu – Türkiye*, no: 74341/01, prg. 37, 3 Ekim 2006, ve *Tanyar ve Küçükergin – Türkiye*, 74242/01, prg. 26-28, 5 Aralık 2006).

Mevcut davayı inceleyen AİHM, halihazırda farklı bir neticeye varabilmesi için Hükümet tarafından ikna edici bir olgu ya da argüman sunulmadığını değerlendirmektedir.

Bu itibarla mevcut davada AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran AİHS'nin 6. maddesi yönünden yaptığı şikayetleri sunabilmesi için iç hukukta bir başvuru yolu bulunmadığını iddia etmektedir. Başvuran bu hususta AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu hususta görüş belirtmemektedir.

AİHM bu şikayetin yukarıda incelenen şikayete ilintili olması hasebiyle aynı şekilde kabuledilebilir ilan edilmesi gerektiğini tespit etmektedir. Bununla birlikte AİHS'nin 6. maddesi çerçevesinde yaptığı tespiti göz önünde bulunduran AİHM, mevcut davada AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edilip edilmediği meselesini ayrıca incelemeye yer olmadığı kanaatindedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran 1.000 Euro maddi ve 3.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

Başvuranın maddi tazminat taleplerini reddeden AİHM, başvuranın belli bir manevi zarara uğradığı ve bu zararın telafisi için ihlal tespitinin yeterli olduğu kanaatindedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca, AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 3.875 Euro talep etmektedir.

Talep edilen meblağın herhangi bir belgeyle desteklenmediği gerekçesiyle Hükümet bu talebe itiraz etmektedir.

AİHM'nin içtihadına göre, yargılama masraf ve giderlerinin iadesi ancak bu masraf ve giderlerin gerçekliğinin, gerekliliğinin ve makul oranda olduğunun kanıtlanması ile mümkündür. Mevcut davada başvuranın talebini destekleyici mahiyette herhangi bir belge sunmadığını göz önünde bulunduran AİHM bu talebi reddeder.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

2. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna* ;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin duruşma düzenlenmemesi sebebiyle *ihlal edildiğine* ;
3. AİHS'nin 13. maddesi yönünden yapılan şikayeti ayrıca incelemeye *gerek olmadığına* ;
4. İhlal tespitinin manevi zarar için başlı başına yeterli bir adil tatmin *teşkil ettiğine* ;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine* ;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 24 Ocak 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

FİLİZ KARAYEL

Başvuru No:5543/02
1 Nisan 2008

Dostane Çözüm

OLAYLAR

Türk vatandaşı olan başvuran, Filiz Karayel, 1971 yılı doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir. Başvuran, AİHM önünde İstanbul Barosu avukatlarından E. Kanar ve Y. Başara tarafından temsil edilmektedir.

Tarafların anlattığı şekliyle dava olayları şu şekilde özetlenebilir:

28 Ağustos 1992 tarihinde, başvuran, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. Başvuranın, yasadışı bir örgüt olan "THKP/C Devrim Sol"un çeşitli eylemlerine katılmasından şüphelenilmiştir.

12 Ekim 1992 tarihinde, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi hakimi, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

8 Ocak 1993 tarihli bir iddianame ile Cumhuriyet Savcısı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nı kısmen veya tamamen değiştirmeye teşebbüsten Türk Ceza Kanunu'nun 146. maddesi uyarınca başvuranın da aralarında bulunduğu on dokuz sanık hakkında ceza davası açmıştır.

Dosyanın içeriği, kanıtların durumu ve suçun niteliğinden dolayı, başvuranın tutuksuz yargılanma talebi her seferinde reddedilmiştir.

11 Aralık 2002 tarihinde, tutukluluk süresi ve suçun tanımının değişme olasılığı göz önüne alınarak başvuran tutuksuz yargılanmak üzere salıverilmiştir.

2 Mayıs 2005 tarihli bir karar ile başvuran, hukuki düzenlemenin ardından İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinin yerini alan İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

Başvuran, temyize başvurmuştur.

12 Temmuz 2006 tarihli bir karar ile Yargıtay, itiraz edilen kararı bozmuştur.

Dosyada bulunan bilgilere göre, yargılama, Ağır Ceza Mahkemesi'nde halen devam etmektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

ŞİKAYETLER

AİHS'nin 5/3 maddesine atıfta bulunarak başvuran, gözaltı süresinin ve tutuklu yargılama süresinin çok uzun olmasından şikayetçidir.

Başvuran, ayrıca "cezai yargılamada makul süre ilkesine riayet edilmemesinden" şikayetçidir ve özü itibarıyla AİHS'nin 6/1 maddesine atıfta bulunmaktadır.

HUKUK

AİHM, Hükümet'ten izleyen beyanı almıştır:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin AİHM önünde bulunan 5543/02 no'lu başvuru kaynaklı davayı dostane çözüme kavuşturmak üzere, başvuran Filiz Karayel'e *ex gratia* olarak zararlar için 15.400 Euro (on beş bin dört yüz Euro) ve yargılama masraf ve giderleri için de 500 Euro (beş yüz Euro) tutarında ödeme yapmayı önerdiğini bildiririm. Bu miktar maddi, manevi her türlü tazminat ile masraf ve harcamaları kapsamakta olup tüm vergilerden muaf olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin AİHS'nin 37/1 maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesini müteakip üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek suretiyle

ödenecektir. Ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır. Bu tutarın ödenmesi, davanın nihai çözüme kavuşturulmasını teşkil edecektir.”

AİHM, başvuran taraf tarafından imzalanan izleyen beyanı almıştır:

“ Hükümet'in beyanını dikkate almaktayım. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, AİHM'de görülmekte olan yukarıda belirtilen başvuru kaynaklı davanın dostane çözüme kavuşturulması amacıyla Filiz Karayel'e *ex gratia* olarak zararlar için 15.400 Euro (on beş bin dört yüz Euro) ve yargılama masraf ve giderleri için 500 Euro (beş yüz Euro) tutarını ödemeye hazır olduğunu not ediyorum.

Bu miktar maddi, manevi her türlü tazminat ile masraf ve harcamaları kapsamakta olup tüm vergilerden muaf olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin AIHS'nin 37/1 maddesi uyarınca verdiği kararın bildirilmesini müteakip üç ay içinde ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek suretiyle ödenecektir. Ödemenin öngörülen süre içerisinde yapılmaması durumunda, söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar geçecek süre için Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanacaktır.

Filiz Karayel bu öneriyi kabul etmekte ve sözkonusu başvuruya yol açan olaylar hususunda Türkiye Cumhuriyeti aleyhindeki diğer tüm taleplerden vazgeçmektedir. Davanın nihai sonuca ulaştığını bildirir.”

AİHM, tarafların üzerinde uzlaştıkları dostane çözümü dikkate almaktadır. AİHM, bu çözümün Sözleşme ve Protokollerde tanımlanan insan haklarına saygı ilkesine uygun olduğu kanaatindedir ve başvurunun incelenmesine devam etmeyi haklı gösterecek kamu düzenine ilişkin hiçbir gerekçe görememektedir (AIHS'nin *in fine* 37/1. maddesi). Sonuç olarak, AIHS'nin 29/3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve davanın kayıttan düşürülmesi uygun olacaktır.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

Davanın kayıttan *düşürülmesine* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

TEMERRÜDE DÜŞMÜŞ KREDİ KARTI BORÇLARININ YAPILANDIRILMASINDA KULLANILACAK ENDEKS KATSAYILARI HAKKINDA TEBLİĞ

Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 5915 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi ile 5464 sayılı Kanuna eklenen Geçici 5'inci maddenin ikinci fıkrasında, 31 Mayıs 2009 tarihi itibariyle, kart hamiline ödenmesi için ihtar çekilen veya hakkında icra takibi başlatılan kredi kartı ana para ve faiz borcu ya da kart hamilinin anılan tarih itibariyle 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 53'üncü maddesi uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde üçüncü, dördüncü veya beşinci grup krediler ve diğer alacaklar içerisinde sınıflandırılmış bulunan kredi kartı ana para borcu ile bu hesaplarda sınıflandırılma tarihine kadar işletilmiş bulunan faiz borcunun 31 Mayıs 2009 tarihine kadar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca üç aya kadar vadeli ağırlıklı ortalama mevduat faiz oranı esas alınarak ilan edilecek aylık endeks katsayısı ile çarpılmak suretiyle ödeme planına esas borç tutarının hesaplanacağı hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Söz konusu Kanun maddesi uygulamasında esas alınacak aylık endeks katsayı değerlerini gösterir Tablo aşağıdadır.

AYLIK ENDEKS KATSAYI TABLOSU (*)

YIL	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Aralık		1,0662	1,2341	1,4087	1,5670	1,7396	1,9568	2,3215	2,7955	3,4190
Kasım		1,0812	1,2481	1,4231	1,5804	1,7563	1,9795	2,3574	2,8422	3,4512
Ekim		1,0961	1,2624	1,4377	1,5937	1,7731	2,0053	2,3936	2,8901	3,4810
Eylül		1,1108	1,2767	1,4517	1,6075	1,7900	2,0316	2,4304	2,9371	3,5084
Ağustos		1,1254	1,2912	1,4656	1,6210	1,8068	2,0597	2,4665	2,9863	3,5369
Temmuz		1,1395	1,3057	1,4781	1,6346	1,8236	2,0890	2,5020	3,0376	3,5684
Haziran		1,1532	1,3202	1,4902	1,6481	1,8405	2,1202	2,5381	3,0943	
Mayıs	1,0000	1,1665	1,3346	1,5025	1,6618	1,8582	2,1527	2,5754	3,1626	
Nisan	1,0103	1,1798	1,3492	1,5150	1,6758	1,8763	2,1862	2,6177	3,2308	
Mart	1,0214	1,1931	1,3641	1,5278	1,6907	1,8947	2,2198	2,6610	3,2777	
Şubat	1,0346	1,2065	1,3791	1,5407	1,7067	1,9141	2,2535	2,7048	3,3247	
Ocak	1,0502	1,2203	1,3940	1,5539	1,7230	1,9351	2,2872	2,7502	3,3784	

(*) 2000 yılı Temmuz ayından önceki her ay için 2000 yılı Temmuz ayı endeks katsayısına 0,0314 ilave edilir.

Tebliğ olunur.

[R.G. 9 Temmuz 2009 – 27283]

 [İçindekilere dön](#)

Hazine Müsteşarlığından:

**TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN
2008-32/34 SAYILI TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2009-32/37)**

MADDE 1 – 28/2/2008 tarihli ve 26801 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara İlişkin 2008-32/34 sayılı Tebliğin 8 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Aynı Tebliğ’in 11 inci maddesinin 5, 6 ve 7 nci fıkraları yürürlükten kaldırılmış, 14 üncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki 15 inci fıkra eklenmiştir.

“15) Finansman şirketlerince tüzel kişiler ile ticari ve mesleki amaçlı olmak üzere gerçek kişilere dövize endeksli kredi kullanılabilir.”

MADDE 3 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

[R.G. 11 Temmuz 2009 – 27285]

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

İstanbul 6. İcra Müdürlüğünün 2007/3804 Esas sayılı dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olur.

5642/1-1

İstanbul 6. Tüketici Mahkemesine ait 2006/529 Esas sayılı dava dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dava dosyası için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

5643/1-1

Bakırköy 2. Asliye Hukuk Mahkemesine ait 1981/499 Esas, 1988/982 Karar sayılı dava dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dava dosyası için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 10 Temmuz 2009 – 27284]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

2008 yılı gayrisafî gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf İzmir Onsekizinci Noterliği 3 Eylül 2009 ve İzmir Yirmidördüncü Noterliği 17 Eylül 2009 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

Sıra No	Noterliğin Adı	2008 Yılı Gayrisafî Gelirleri
1-	İZMİR ONSEKİZİNCİ NOTERLİĞİ	827.621,51.-TL.
2-	İZMİR YİRMİDÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	846.582,42.-TL.

[R.G. 10 Temmuz 2009 – 27284]

— • —

Duyuru

8 Temmuz 2009 tarih ve 27282 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İşbirliği Anlaşması (2004-2005)’nin onaylanmasına dair 2009/15125 Sayılı Milletlerarası Andlaşma

9 Temmuz 2007 tarih ve 27283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun,

- Türkiye Cumhuriyeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun,

- Özürlü Bireylere Uygulanacak Destek Eğitim Programları ve Eğitim Giderlerinin Karşılmasına Dair Yönetmelik, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.